WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J. Тел. HEnderson 4-0237, 4-0807; NYC: HEnderson 4-1010

РІК LXI. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ЛИСТОПАДА 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 26, 1954. No. 228. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР СКЕПТИЧНИЙ ЩОДО МИРНОГО СПІВІСНУВАННЯ З СОВЄТАМИ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВИВ, ЩО ВІН НЕ ДАСТЬ СЕБЕ ОБМАНУТИ МИРНИМИ ЗАЯВАМИ СОВЄТІВ; ОБМЕЖУЄ СПІВПРАЦЮ З ДЕМОКРАТАМИ ДО СПРАВ ЗАКОРДОННОЇ І ОБОРОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер найбільше часу на пресовій конференції присвятив справам закордонної політики, а головним чином заявам совєтських політиків про так зване „мирне співіснування" комуністичних держав з державами вільного світу. Айзенгавер сказав, що він і надалі за тим, щоб мирним шляхом розв'язати непорозуміння між Заходом і Сходом, але одночасно додав, що він добре знає про те, що кінцева ціль комуністів — це панування над світом, і що комуністи часто міняють тактику, говорячи про мирне „співіснування" з некомуністичними державами, коли їм цього треба з якихось тактичних причин. Такої передишки потребують і тепер і тому вони знову заговорили про мир та про те, щоб голови провідних держав з'їхалися на конференцію для вирішення спірних питань між Сходом і Заходом, але вони не відреклися свого навчання про те, що їх кінцева ціль підбити весь вільний світ. Президент заявив, що не осуджує сенатора Вільяма Ф. Новленда за те, що він висловив відмінний погляд на закордонну політику ЗДА від того, який заступає уряд, бо кожний громадянин ЗДА має право вільно виявляти свої думки. Президент заявив, що закордонна політика цієї країни не потребує жадної зміни, і про неї ширше говоритиме державний секретар Джан Фостер Доллес у своїй промові в Шикаґо в найближчий понеділок. Айзенгавер підкреслив, що перед зустріччю представника уряду з Совєтами мусіли б бути вирішені такі три справи: 1. Мусіло б бути здійснене порозуміння в справі озброєння Західньої Німеччини. 2. Мусіли б бути наявні доводи на те, що розмови з Совєтами дійсно матимуть успіх, а не будуть черговою совєтською пропаґандою. 3. Мусить бути час на докладне приготування до цих розмов, бо починати розмови тільки для самих розмов — це значить дати можливість Совєтам використовувати ці розмови для пропаґандивних цілей. Вільний світ, сказав президент, мусить збільшувати свою оборонну силу і бути весь час на сторожі своєї оборони, хоч Совєти ведуть тепер пропаґанду за „мирним співіснування", бо вони не зреклися своєї програми завоювання всього світу. Президент заявив, що він обмежує двопартійну політику до справ закордонної і оборонної політики і що тільки в цих двох справах нараджуватиметься з демократичними представниками, і не буде з ними конферувати про справи внутрішньої політики. Айзенгавер сказав також, що його уряд вивчає справу безпеки федеральних урядовців, щоб не допустити до помилок і несправедливости в цій справі. Президент Айзенгавер заявив, що, згідно з його думкою, Найвищий Суд при вирішуванні справи скасування окремих шкіл для дітей небілих батьків візьме до уваги чуттєву сторінку білого населення і дозволить що справу вирішувати стейтовим та місцевим судам, здецентралізувавши її. Президент не передбачував, як в дійсності Найвищий Суд вирішить справу скасування окремих шкіл для кольорових дітей, та проте його заява в цій справі викликала здивування в журналістів і радіових коментаторів, які невдоволені з того, що Айзенгавер відважився вгадувати, як незалежний суд може вирішити справу сеґреґації в школах. Президент заявив, що він особисто не заборонював би кадетам і мічманам з Військової і Морської академій брати участь в дискусії про визнання ЗДА комуністичного Китаю, але додав, що він не має нічого проти цієї заборони, бо з пошаною і подивом відноситься до суперінтендентів цих шкіл. На думку президента самі фармери не бажають собі зміни теперішньої пливкої підтримки цін на їхні продукти, і тому президент не погоджується в цій справі з заявою майбутнього спікера Палати Репрезентантів — Сема Рейберна. Айзенгавер погоджується на те, щоб можна було до Европи висилати рідні вояків, які там служать, бо це причиниться до збільшення моралі вояків і створює атмосферу довір'я, розсіваючи страх, що війна може початися кожної хвилі.

Президент Айзенгавер під час пресової конференції, на якій він висловив свої сумніви щодо можливостей „мирного співіснування" з СССР.

Тойнбі радить американцям бути терпеливими

Шикаґо, Ілл. — Англійський історик Арнолд Дж. Тойнбі, автор десятитомового твору „Студії над історією", після чергового викладу в Шикаґо заявив журналістам, що американці повинні бути терпеливі і тримати язики за зубами, якщо хочуть вигідно жити в теперішньому світі. „Ви мусите бути терпеливі — казав Тойнбі, — бо це ваша найбільша потреба. Ви хотіли б діяти безпосередньо, а це найнебезпечніший шлях в теперішньому світі. І тепер, коли існують засоби для знищення людської раси, ми мусимо дбати про наші слова, і не говорити більше, як треба. Ви, американці, гадаєте й далі, що живете в безпечній країні, а ви вже не маєте цієї безпеки".

Генерал Ґейвін про нові атомові гармати

Вашинґтон. — Асистент шефа штабу операцій генерал-майор Джеймс М. Ґейвін заявив, що армія продукує нові атомові гармати, які матимуть засяг і більшу силу від атомової гармати 280 мм., так званого „Шляхетного Джана". Гармата „Шляхетний Джан" мала 27 стіп довжини, її діяметр виносив 30 цалів, а вага — коло трьох тонн. Нова атомова гармата буде менша від „Шляхетного Джана" і з неї легше буде стріляти як звичайними, так і атомовими набоями. З „Шляхетного Джана" можна було стріляти на віддаль до двадцятьох миль. Досі випродуковано від 50 до 60 таких гармат, і вони коштували трохи менше як більйон долярів. Ці атомові гармати мають збільшити оборонну силу европейських наземних військ. Одначе сенатор Клінтон П. Андерсон, член Конґресової Комісії Атомової Енерґії, заявив, що продукування цих гармат — нераціональна витрата атомової енерґії, бо ця сама атомова енерґія вжита на атомові бомби, мала б більше нищівної сили.

Президент Айзенгавер прийняв австрійського канцлера

Вашинґтон. — Австрійський канцлер Юліюс Раб відбув конференцію з президентом Айзенгавером, під час якої просив уряд ЗДА переконати Совєтів у потребі підписання мирового договору з Австрією. Підписання мирового договору з Австрією закінчило б стан окупації цієї країни Совєтами, Францією, Англією і ЗДА. Айзенгавер прийняв австрійського канцлера в своєму бюрі. Після розмови обох державних мужів Білий Дім видав комунікат, в якому стверджується, що на конференції порушено справу підписання договору на тлі міжнародної ситуації. Розмова президента з канцлером Рабом відбувалася в „дуже приязному тоні і дуже щиро". Перед конференцією з Айзенгавером канцлер Раб відбув півгодинну розмову з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом, з яким обговорював можливість конференції Великої Чвірки. Передбачені ще конференції австрійського політика з секретарем оборони Чарлзом Е. Вилсоном, секретарем торгівлі Сінклером Віксом і з директором Адміністрації Закордонних Операцій Гаролдом Е. Стасеном.

Досліджують вплив курення на легеневих тканинах тварин

Ню Йорк, Н. Й. — У Словн-Кеттерінґ Інституті вдалося перещепити частки людських легеневих тканин на звірят, які плекаються в лябораторіях. На цих тканинах мають випробовувати вплив куреня на людські легені, бо досі вдалося довести, що тютюнова сажа причиняє недугу пістряка на шкірі дослідних мишей. В ЗДА річно вмирає від недуги пістряка легенів коло 20,000 осіб. Науковці вже знають, як розділювати окремі складові частини тютюнового диму, щоб можна було досліджувати, які саме частини його мають у собі спричинника недуги. Тепер мають робити досліди над людськими легеневими тканинами, перещепленими на тварин. — Д-р Кляренс С. Літтел, голова дослідної комісії, яку зорганізували власники тютюнових фабрик для дослідження впливу курення тютюну на виникнення недуги пістряка, заявив, що ця комісія хоче вистудіювати, чи дійсно правдиві припущення про те, що між куренням і пістряком легенів існують причинові зв'язки.

ДЕНЬ ПОДЯКИ НОВІТНІХ ПІЛГРІМІВ

6-літня дочка тільки що прибулих імігрантів з Европи, щиро одушевлена в приміщенні одного переселенчого осередку в Ню Йорку, дивлячись на індика та інші дари Божі, що будуть на столі цих новітніх пілгримів у їхньому першому Дні Подяки. Десятки тисяч новоприбулих до цієї країни імігрантів матимуть багато причин до вдячности в цьому Дні Подяки.

Мендес-Франс конферував перед виїздом з ЗДА з Адлеєм Стівенсоном

Ню Йорк. — Французький прем'єр Мендес-Франс перевів одну годину на розмові з лідером демократів, Адлеєм Стівенсоном, у своєму помешканні в готелі Карляйль в Ню Йорку. Ця розмова була вже давно передбачена, з уваги на дво-партійний характер американської закордонної політики. Стівенсон, невдачний кандидат на президента в минулих виборах, заявив після побачення з Мендес-Франсом, що він знає теперішнього французького прем'єра з численних зустрічей із ним в минулому в Парижі. Розмова торкалася всіх актуальних міжнародних справ, що цікавлять в однаковій мірі Францію, як Америку. Перед побаченням із Стівенсоном, Мендес-Франс виголосив ще одну промову — на обіді, що його видала в його честь Асоціяція Закордонної Політики в готелі Шератон-Астор з участю двох тисяч осіб. У тій промові Мендес-Франс заявив м. ін., що Захід уважає річчю самозрозумілою, що комуністичні держави хочуть порозумітися і тому західні держави не мали б нічого проти того, коли б самі комуністи з'їхались на 29 ц. м. на конференцію, яку Молотов запропонував 23-ом державам. В останньому дні свого перебування в ЗДА, Мендес-Франс конферував ще з представником Ливану в ОН д-ром Маліком, як репрезентантом арабських держав, — а також був на офіційному прийнятті, що його влаштувало йому місто Ню Йорк. Він дістав в дарунку від посадника міста Ню Йорку Ваґнера бронзову медалю, що її зроблено після повороту Наполеона з Єгипту до Франції, та книжку про Наполеона, видруковану в 1869 році, та з свого боку надав Ваґнерові почесний титул командувача французької Леґії. Мендес-Франс відлетів уже до Франції.

Болен прибув з Москви до Вашинґтону

Вашинґтон. — Американський амбасадор у Москві Чарлз Е. Болен прибув до Вашинґтону, щоб з керманичами американської закордонної політики обговорити новий курс совєтської політики — так званого мирного співіснування комуністичних країн поруч вільних країн світу. Передбачають, що Болен у своєму звіті підкреслить ту обставину, що вільний світ мусить повести економічну офензиву, щоб протиставитися комуністичній пропаґанді. Амбасадор Болен конферуватиме з президентом Айзенгавером, державним секретарем Джаном Фостером Доллесом та з деякими членами Конґресу. Болен має говорити у своєму звіті про те, що совєтська закордонна політика нібито відкинула пляни війни і хоче мирним способом змагатися з державами вільного світу, головним чином із ЗДА та їхніми союзниками. Ця нібито нова совєтська закордонна політика спричинена страхом перед атомовими й водневими бомбами, змаганням до того, щоб більше уваги присвятити домашнім справам, а також тим, що надто зросла військова й політична сила вільного світу.

Штаб НАТО відклав справу Німеччини

Вашинґтон. — Голови штабів 14-ти держав, членів НАТО, які засідали у Вашинґтоні в понеділок 22 ц. м., рішили відкласти наради над включенням західньо-німецьких військових частин в збройні сили НАТО до половини наступного місяця, коли вони з'їдуться знову в Парижі. У проголошеному комунікаті найвищих військовиків 14-ти держав взагалі не згадується про Німеччину, лише про наради над покращанням існуючої вогневої сили військ на европейському суходолі та дальшого пристосовування стратеґії НАТО до нових винаходів. У своїх коментарях преса пояснює рішення з'їзду щодо Німеччини тим, що військові керівники держав НАТО хочуть підождати з своїми нарадами, поки бодай якась частина держав ратифікує Паризький договір, бо все одно, мовляв, озброєння Німеччини не може розпочатись, аж поки всі 9 держав ратифікують той пакт і він увійде в життя. Альянтські генерали засідали під проводом шефа штабу французьких збройних сил, генерала Гійома. Америку репрезентував шеф об'єднаних штабів, адмірал Радфорд.

Західня Німеччина перестала бути еміґраційним краєм

Женева. — Західня Німеччина стає країною, яка спроваджує іміґрантів, і перестає бути країною перенаселеною, з надміром кандидатів до переселення. Таке ствердження зробив Гю Джібсон, директор Міждержавного Комітету для Міґрації з Европи. Причиною такої зміни популяційного стану Західньої Німеччини є зріст німецького промислу, що потребує щораз більше рук до праці. Збросння Західньої Німеччини ґарантує на найближчий рік цій країні нове запотребування на людей. Все ж від 1 січня до 30 вересня ц. р. еміґрувало з Західньої Німеччини 28,202 особи, здебільша до Канади й країн Південної Америки. Найбільш перенаселеними країнами в Европі є далі Австрія, Греція, Італія і Голляндія. Гю Джібсон висловив жаль, що виконні розпорядки до останнього американського іміґраційного закону не дозволили спровадити до ЗДА стільки нових іміґрантів, скільки треба б.

Комуністи втрачають впливи на робітництво в Італії

Рим. — Голосування, яке відбувається по великих італійських фабриках у справі приналежности робітників до тої чи іншої робітничої юнії, вказує, що комуністичні впливи раптово маліють серед італійських робітників. Водночас зростає відвага промисловців, власників фабрик, протиставитись впливам комуністичної партії серед робітництва. І так у великих фабриках автомобілів „Фіят" в Турині оприлюднено, що комуністи-робітники будуть вилучені з-під останньої підвишки заробітньої платні. Комуністична юнія запротестувала, але більшого відруху серед робітників не було. Фабрика Мареллі, велика виробня радієвих і телевізійних апаратів, проголосила, що фабриці загрожує втрата деяких великих замовлень наслідком надміру комуністів серед робітників, і перестерегла робітників перед наслідками цього. Італійська преса спершу неприхильно поставилась до рішення американської амбасади в Римі — анулювати замовлення в італійських фабриках на загальну вартість 25 мільйонів долярів, тому, що в даних фабриках домінують комуністи. (Річ ішла головно про будову кораблів, що їх ЗДА мали залишити Італії у виконанні пляну допомоги). Однак тепер італійська преса признає, що становище американської амбасади було правильне, і що робітник мусить знати, що з приналежности до комуністичної партії вийде йому тільки шкода, а не користь.

13 АМЕРИКАНЦІВ ЗАСУДЖЕНО ЯК ШПИГУНІВ У КОМ. КИТАЇ

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВИСЛАВ „МОЖЛИВО НАЙГОСТРІШИЙ" ПРОТЕСТ

Лондон. — Комуно-китайське радіо з Пейпінґу оприлюднило, що 13 американців, які пропали під час летунських місій над Півн. Кореєю, засуджено в комуністичному Китаї, як нібито шпигунів, при чому наложені кари сягають від 4-ох років до досмертної в'язниці. Разом із ними засуджено 9 націонал-китайців, із них 4-ох на смерть, 4-ох на досмертну в'язницю, а одного на 15 років в'язниці. Найвищий військовий ступінь має з-поміж засуджених американців полк. Джон Нокс Арнольд із Зільвер Спрінґ у стейті Мериленд. Він був командантом літака Б-29, що його збито 12 січня 1953 року і тепер засудили його на 10 років в'язниці. Двох засуджених американців комуністичне радіо називає „спеціяльними аґентами" американської розвідчої служби, яких завданням було вишколювати й вивіновувати китайських аґентів, що їх рекрутувала націонал - китайська організація „Вільний Китай" в Гонґ-Конґу, що її комуно - китайці окреслюють, як американську шпигунську організацію. Всупереч американським звідомленням, комуно-китайці твердять, що тих американців збито не над Північною Кореєю, а над Манджурією. Один із засуджених, майор Вавмер, мовляв, багато разів виконував розвідчі лети над китайськими „оборонними спорудами". 11 осіб, що їх комуно-китайці взяли в полон з літака Б-29 належать до числа тих 15-ти летунів, про яких Вашинґтон сказав в своєму повідомленні з 29 серпня ц. р., що вони знаходяться живі в комуно - китайському полоні. Тих 15 — казалося тоді — належать до числа 526 американців, з яких комуно-китайці не розрахувались.

Департамент Оборони називає „цілком фальшивим" комуністичне оскарження летунів, наче б вони були шпигунами. Засудження на важкі кари американських летунів, кажеться в американському повідомленні, це новий доказ злої волі, нещирости й неморальности, що характеризує комуно - китайський режим в його поведінці на міжнародному полі. 11 американських летунів комуно-китайці тримали у себе вже коло двох років і тепер уперше згадують про той факт, дармащо американський уряд багатократно домагався вияснень і випущення їх на волю. Два з-поміж засуджених, і то засуджені на найвищі кари, — це цивільні службовики, зайняті при американській армії в Японії. Американський комунікат стверджує, що Вашинґтонові досі невідомо, як ті цивільні американці попали в руки комуно-китайців. Китайське радіо не каже нічого, де і коли відбувся „суд" над полоненими. „По змозі найгостріший протест" — як кажеться в американському повідомленні — переслано через руки американського ґенерального консуля в Женеві, щоб він передав його комуністам.

Соболєв — керівник совєтської делеґації в ОН

Об'єднані Нації. — Після смерти Вишинського тимчасовим керівником совєтської делеґації є Аркадій Соболєв, член секретаріяту совєтської делеґації, а від вересня мин. року заступник Вишинського, як постійного репрезентанта СССР в ОН. За професією він інженер. У 1939 році був генеральним секретарем міністерства закордонних спров, у 1942 році був радником совєтської амбасади в Лондоні і брав участь в тодішньому плянуванні альянтів у відношенні до держав осі, а безпосередньо після війни був політичним дорадником Жукова, коли цей маршал переводив пограбування Німеччини і масову депортацію німців на Схід. Водночас появилась вістка, що з Лондону приїздить Малік, однак невідомо, в якому характері. — Домовину з тілом Вишинського вивезли літаком через Париж до Москви.

Неру хвалить Айзенгавера за врятування миру

Ню Дельгі. — Індійський прем'єр Неру виголосив велику промову на тему „співіснування", в якій пригадував індійсько-комуно-китайський „пакт неагресії" на підставі 5-ох принципів, що — на думку Неру — є найідеальнішою базою „співіснування": взаємна пошана для територіяльної непорушности й суверенности, неаґресія, невтручання в чужі внутрішні справи, рівність і взаємна користь із співпраці. Говорячи про міжнародне напруження, Неру висловився з найвищим признанням про през. Айзенгавера, який, мовляв, рішився зберегти мир у двох дуже критичних моментах, — в березні і вересні цього року. Неру, як пояснюють американські часописи, мав на увазі відкинення президентом Айзенгавером пляну прийти на поміч фортеці Дієнбієнфу масовим налетом американського летунства на комуністів, а також відкинення пляну негайних репресій проти Москви за збиття американських літаків. Водночас Неру висловив переконання, що його подорож до комуністичного Китаю спричинилася до покращання відносин в Індо-Китаю і на Південному Сході Азії.

В АМЕРИЦІ

● **Голова так званого „Індичого клюбу"** Чарлз Носс вислав президентові Айзенгаверові індика як дарунок на „День Подяки". З Білого Дому він дістав повідомлення, що президент їстиме його індика під час обіду в „Дні Подяки".

● **Бувший віце-президент** ЗДА Джан Н. Ґарнер святкував свої 86 народини, полюючи на олені з своїм сином. Він 46 років займався політикою, і хоче дожити до 92-х років, щоб таким чином половину свого життя прожити як приватна людина.

● **Віце-президент** Ричард М. Ніксон з дружиною відпочиває на Багамських островах, проводячи час у грі в ґольфа. Віцепрезидент просив фотографів не робити з нього знімок під час гри, бо він тепер „дуже зле грає" через те, що дуже зайнятий своїми віцепрезидентськими обов'язками.

● **Президент Айзенгавер** частував у Білому Домі обідом секретаря рільництва Езру Тефта Бенсона та 16 інших гостей, головним чином фармерів, між якими були й його сусіди, що живуть близько його фарми в Ґетінґсбурґу, Па. Цей обід — одно з прийнять, що їх влаштовує президент для груп гостей, вибираних із окремих кіл громадянства.

● **Пані президентова** „охрестить" на летовищі в Вашинґтоні новий літак президента, яким він летітиме до Оґести в Джорджії. Вона „хреститиме" цей літак водою з річки Платта в Колорадо, в якій президент під час літнього відпочинку ловив рибу. Новий літак називатиметься „Колумбіна III".

● **Того самого дня,** коли в будинку совєтської делеґації в Ню Йорку вмер совєтський делеґат в Об'єднаних Націях Андрей Вишинський, в будинку Об'єднаних Націй помер перший турист, який відвідав цю міжнародну інституцію. Був це 64-річний Геррі Е. Ейстес із Пенсилвенії. Від 1952 року, коли відкрито нові приміщення ОН при 42 вулиці, його оглянули півтора мільйона туристів.

В СВІТІ

● **Мав-Мав,** націоналістично-терористична організація в Кенії, що виступає проти англійського колоніяльного панування, знаходиться в стані розкладу. Коли ще пів року тому англійській владі піддавались тижнево щонайбільше два члени цієї організації, то тепер піддається їх пересічно по 25 осіб. У концтаборі в Кенії сидить вже 7,000 в'язнів під закидом приналежности до тієї організації.

● **В Єгипті** почали судити членів „Магометанського Братерства" за змову проти існуючого режиму і за підготову перевороту через винищення всієї державної верхівки. Першим, що стане перед судом, є сам голова цієї організації, Гассан ель Годейбі. Загалом вниарештувано коло 1,000 осіб.

● **Московська „Правда",** яка ще донедавна прославляла Мендес-Франса, як першого розумного прем'єра Франції, за те, що на початку свого прем'єрства він ішов по лінії бажань комуністів (замирення в Індо-Китаї, провал Европейської Оборонної Спільноти), тепер прийшла до переконання, що Мендес-Франс „піддався" американським капіталістам і належить разом із ними до „імперіялістичного кодла".

● **Настановлені італійським** судом адвокати двох колишніх американських старшин, Альдо Ікарді і Льо Дольче, зголосили відклик проти засудження їх позаочно на 17 років в'язниці кожного за вбивство свого зверхника, майора Вільяма Гологана під час другої світової війни на італійській землі. Названі два італійські військовики, комунізуючі, були за тим, щоб майор Гологан, що разом із ними діяв в запіллі німецьких військ, передав привезену велику суму грошей італійським комуністичним партизанам. Він не хотів зробити це і вони вбили його, а його тіло вкинули в ріку. В Америці їх не судять, бо справа передавлена; відмовились теж видати їх Італії. Обидва живуть в ЗДА, заявляють, що вся історія — неправдива, а суд в Італії не цікавить їх.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕНЬ ПОДЯКИ

Кожного року в останній четвер листопада американський нарід відзначає своє свято — День Подяки. Започаткували це свято, встановлюючи його традицію, перші Пілігрими в Плимуті, після жнив у 1621-му році, дякуючи Господеві, що дозволив і допоміг їм перетривати надзвичайно важку зиму і перенести всі з нею зв'язані труднощі та недостачі. Спочатку відзначали це свято поодинокі міста й околиці, опісля один стейт за другим і нарешті День Подяки, на підставі спільної резолюції Конґресу, став загальнонаціональним святом. Тепер кожного року весь американський нарід у цей день дякує Господеві за всі ласки й блага, яких він зазнав упродовж року.

А дякувати ми направду маємо за що, хоч і не завжди здаємо собі з того справу. Ми бо маємо найбільші благодаті, доступні для смертних на цій землі. Маємо насамперед волю, цей найбільший скарб людини, так жорстоко поневірюваний і нехтуваний у великій частині світу. Маємо і користуємось найвищим в історії людства добробутом і для нас широко відкриті всі шляхи дальшого розвитку і прогресу. Цього факту в нічому не змінює обставина, що не один з нас, розпоряджаючи тією волею і добробутом, міг зазнати особистих чи родинних невдач і нещастя. Ми бо люди і підлягаємо всім природнім законам.

Багато причин до вдячности маємо ми, американські українці. Ми бо належимо до наймолодших національних груп на цьому благословенному континенті, на якому врятувались від невимовних терпінь і переслідувань, що їх ще й досі зазнає наш многострадальний нарід.

Все це зобов'язує нас і до вияву нашої вдячности. У традиційний День Подяки індик на нашому столі та всі ті достатки, на які ми можемо собі дозволити, мусять ще і ще раз пригадати нам наших знедолених братів і сестер, які терплять страшну неволю, які зносять жахливі недостатки і для яких недосяжною мрією є ті благодаті, що їх маємо ми. Тому то спеціяльно в цей День Подяки повинні ми своєю пожертвою на політичну акцію УКК чи харитативну працю ЗУАДКомітету виявити на ділі нашу вдячність за ласкаву долю для нас самих. А в наших святинях, дякуючи Господеві за всі Його ласки для нас, просімо кращої долі і для нашого народу.

СМЕРТЬ ТИРАНА

Минулого понеділка, 22-го листопада, помер у Ню Йорку на удар серця голова совєтської делеґації в Об'єднаних Націях, Андрей Вишинський. В культурному світі і досі практикується шляхетну, клясичну засаду, що про вмерлих говорять тільки добре, або взагалі нічого. Але ця засада не може відноситися до таких звироднілих совєтських тиранів, як Вишинський, що мав на своєму сумлінні сотні тисяч, якщо не мільйони, найбільш жорстоко замучених невинних жертв. „Ми не жалуємо його втрати... Андрей Януарієвич Вишинський вислав бо забагато людей на незаслужену смерть, він допоміг поневолити забагато мільйонів інших, щоб ми могли жалувати його кінця, відносно ласкавого і швидкого, порівняльно з долею багатьох його жертв" — пише на цю тему в редакційному коментарі „Ню Йорк Таймс".

Тільки з притиском можуть повторити це українці та інші жертви вишинських. Світ бо знав їх переважно як „здібних і амбітних дипломатів", а українці та інші поневолені народи знають їх, як кривавих прокураторів і катів, що свої амбіції та жадобу влади заспокоювали річками невинно пролитої крови та горами трупів. І якщо в таких випадках можна б мати який жаль, то тільки з того приводу, що таким тиранам і катам судилося жити так довго і так довго та безкарно доконувати свої злочини.

„Амбіція і страх, які гнали Вишинського до злочинів, були цілком певно великі, але вони не дають причини до виправдання тих злочинів. І тому його ім'я переходить на ту ганебну сторінку історії, на якій записані гнобителі поневолених" — закінчує свої міркування цитований вже „Ню Йорк Таймс". Нехай же воно так і станеться!

25 РОКІВ КРИВАВОГО ТЕРОРУ НА УКРАЇНІ

25 років тому, восени 1929 року Москва розпочала свій ґенеральний наступ на Україну, готуючися до заведення нового кріпацтва — колхозного рабства. Масові арешти прокотилися страшним гураґаном по всій Україні. Найвидатніші діячі України, найсвідоміші українці впали в перших рядах: Сергій Єфремів, Андрій Ніковський, Осип Гермайзе, Володимир Чехівський, Всеволод Ганцов, Михайло Івченко, Віктор Дубровський, Людмила Старицька-Черняхівська, Микола Павлушков... 45 діячів опинилися на лаві підсудних. А слідом за ними тисячі вчителів, агрономів, священиків, кооператорів, професорів, аспірантів, інженерів, лікарів, наукових співробітників, письменників, студентів без суду були покарані смертю, тюрмами, концтаборами, засланнями. Спілка Визволення України і Спілка Української Молоді — така була назва тих організацій, що їх судила червона Москва. Приналежність до цих організацій інкримінували майже всім, заарештованим 1929 року. Текст обвинувачення звучав так: такий то обвинувачується „в принадлежности к контрреволюционной националистической организации, ставящей своей целью свержение советской власти и восстановление Самостийной Украины". За масовими арештами інтеліґенції пішли ще грізніші арешти селянства і робітництва України. В'язниці були набиті заарештованими так, що часом люди могли тільки стояти, тісно притулившись один до одного. Страшний сморід від „параш", від тютюнового диму, бруд, важке повітря, воші — все це створювало неможливу атмосферу. Допити слідчих, залякування, погрози, насильства, фізичні і моральні страждання, „конвеєр", безперервні допити впродовж доби або кількох діб, заборони спати — такі були методи, що ними примушували в'язнів давати зізнання на себе та на інших. Сестра Павлушкова свідчить про ці тортури так: „Я чула сама особисто, як на моєму коридорі і на поверсі наді мною катували українців, моїх товаришів, студентів художнього та кооперативного інститутів. Я на власні вуха чула їхні зойки і крики, коли їм відбивали все всередині і переламували ребра!" Раптом серед ночі бряжчали замки і розчинялися двері, і на порозі з'являвся сам начальник тюрми разом із дозорцями. Викликали прізвище і забирали... на розстріл. Час від часу розчинялася широко брама тюрми і випускала кілька сот в'язнів під суворим конвоєм — це гнали на етап. Пакували в „столипінські" вагони і везли на північ — в концтабори, на заслання, в ізолятори. Майже всіх колишніх амнестованих без суда розстрілювали. Москва люто і безжально нищила цвіт українського народу. Кращих представників українського селянства виганяли з рідної хати, виганяли і викидали на сніг дітей, немовлят, старих немічних калік. Арешти шаліли по всій Україні, з кожним днем збільшуючи кількість жертв. Кривавим терором Москва заганяла українське селянство в колгоспне рабство, в нову кріпацьку неволю.

За першою чергою прийшла друга — „Український Національний Центр", за нею „Українська Військова Організація", „скрипниківці", „хвильовісти", далі настали „кіровські дні", „Всеукраїнський терористичний боротьбістичний центр", — нищили українців, не зважаючи ні на соціяльний стан, ні на „революційні заслуги", ні на партійність. Найвидатніші українські письменники, найкращі артисти, найкращі художники, найвидатніші працівники науки, культури і мистецтва в усіх ділянках впали жертвою кривавого ненаситного терору звірячої Москви! Небувалий у всесвітній історії штучно створений голод 1933 року збирав криваві жнива по всіх селах України, винищуючи мільйони українського селянства! „Червона мітла" червоної Москви забирала останні крихти від голодних селян, що конали в передсмертних муках голоду. Та це ще не був кінець московським знущанням і тортурам. Кривава єжовщина 1937 року залила Україну цілими морями крови. Сотні тисяч трупів з пробитим черепом наповнили братські могили. Вінниця — це тільки тисячна доля тих численних братських могил, що вкрили всю Україну в ці страшні роки єжовщини. А скільки трупів розстріляних, закатованих, замучених вкрили безмежні простори Сибіру і північної Росії!!!

Друга світова війна... два окупанти, смертельні вороги українського народу, стялись на землях України, несучи українському народові смерть і жах. В огні палала Україна. Минула війна, червоний окупант, зміцнівши, проголосив, що російський народ найпередовіший у світі. Московський зоологічний шовінізм устами Жданова проголосив своє кредо, і Москва знову накинулась на Україну, як скажена собака. Навіть жидів українських не помилувала і, обвинувативши їх у безродному космополітизмі, заслала на далеку Північ. Та ще мало жертв ненаситній Москві! Вона задумала провести в життя диявольський плян: виселити з України українців і заселити Україну москалями. З цією метою українську селянську молодь відривають від рідного ґрунту і висилають на безводні дикі солончаки Казахстану і тут нищать її голодом, холодом і каторжною працею, а недонищену частину нищать духовно, отруюючи її душу згубною отрутою безоглядної русифікації, безбожництва і московського шовінізму.

Мільйони люто закатованих, мільйони замучених голодною смертю, мільйони замучених каторжною працею — такі підсумки страшного московського большевицького терору. (Г. М.)

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

УСПІХ МЕНДЕС-ФРАНСА

Американська й французька преса погоджується у висновку, що однотижневі відвідини в ЗДА французького прем'єра Мендес-Франса були його великим успіхом. Деякі коментатори підкреслюють, що в цьому випадку не можна навіть говорити про успіх Франції, держави і її політики, а виключно про успіх особи.

Хоч державна політика скрізь зберігає деяку безперервність, незалежно від зміни урядів, особливо в державах із прастарою традицією і пробитими впродовж сторіч шляхами політичної думки, — проте у Франції, з її калейдоскопічними змінами міністерських рад, особливе значення має особа прем'єра. Прихід п'ять місяців тому до влади Мендес-Франса насторожив американську публічну опінію. Прийшов він після упадку уряду Лянієля та його міністра закордонних справ Бідо — державних діячів, відомих із своєї прихильности до ЗДА й тісної з американським урядом співпраці. Американська політика в Европі спиралась на Европейській Оборонній Спільноті, на вірі, що ЕОС буде незабаром ратифікована усіми державами, які той договір списали, і що таким чином Европа наблизиться до леліяного Америкою ідеалу: федерації, в якій, зокрема, не буде місця на відвічну франко-німецьку сварню. Лянієль і Бідо були звеличниками того пляну й обіцяли перевести ратифікацію ЕОС французьким парляментом. Їх наступник Мендес-Франс, що сполучив функції прем'єра з функціями міністра закордонних справ, був відомий зі своєї неприхильности до Европейської Оборонної Спільноти. ЕОС була в очах американської політичної верхівки символом антикомуністичного „західняцтва". Мендес-Франс, переймаючи уряд, дістав відразу голоси довір'я від кругло сотні комуністичних членів французької палати депутатів. Він дістав удруге комуністичні голоси, коли підписав Женевський мир для Індо-Китаю. І врешті втретє затріюмфували комуністи, коли Пакт Оборонної Спільноти провалився 30-го серпня ц. р. у французькому парляменті, при формально „невтральній позиції Мендес-Франса, інтерпретований у Франції і в широкому світі, як благословенство для похорону того антикомуністичного бльоку, що цементував Захід.

Отож причин для недовір'я було досить. І ніхто в Америці того недовір'я не приховував, а задемонстрував його найяскравіше сам державний секретар Доллес, коли, вернувшись із Манільської конференції, де створено Південно-Східній Азійський Пакт, — полетів 15 вересня до Бонну, а звідтіль до Лондону — оминувши Париж. Але від того часу чимало змінилось. Прийшла конференція у Лондоні, а після неї в Парижі. 23-го жовтня осягнено повне порозуміння в справі створення на місце Европейської Оборонної Спільноти — Західньо-Европейської Унії. Правда, ця остання міжнародна організація позбавлена деяких наддержавно-федералістичних тенденцій ЕОС. Зате вона охоплює також Англію, якої раніше в ЕОС не було. Вона признає Західній Німеччині не тільки право озброїтись в попередньо передбачуваній силі, але й включає суверенну Західню Німеччину безпосередньо в склад НАТО, чим ще дужче скріплює цей антикомуністичний бльок. Водночас між Францією і Західньою Німеччиною підписано згоду не тільки щодо Зарщини, але й щодо принципу, що між Німеччиною і Францією повинна існувати тісна господарська і культурницька співпраця. І той самий Мендес-Франс, який був погребником Европейської Оборонної Спільноти і спирався м. ін. на французьких комуністах і комунофілах, став палким речником нового антикомуністичного бльоку західніх держав.

Очевидно, що трудно „протягом ночі" позбутися нуртуючого в глибині недовір'я. Приїзд Мендес-Франса мав розвіяти його дорешти. І саме це йому вдалося. Вдалося двома способами: політичним змістом складених публічно заяв і формою своєї поведінки як в чотирьох стінах конференційних кімнат у Вашингтоні, так і в ОН, на прийняттях та пресових конференціях і телевізованих зустрічах. В політичній сфері Мендес-Франс підкреслив з усією рішучістю два рішення французького уряду, якими він підготовив собі свою подорож до ЗДА: що Франція вважатиме за „пункт своєї чести" бути тепер першою державою, яка ратифікує Паризький договір, та що це конкретно станеться ще в цьому році, і що Франція не буде вести з Москвою переговорів у справі Німеччини, поки Паризький договір не буде ратифікований. Під адресою московської пропозиції з'їхатись 29 листопада на конференцію ужив просто глумливих слів, що їх не зважився сказати ні один західній міністер. Про небезпеку комуністичних підривних колон говорив, наче член американської комісії для дослідження підривної діяльности. Конечність єдности і сили Заходу арґументував не гірше, як самі творці Европейської Оборонної Спільноти. Поруч із цим говорив переконливо про необхідність сильної Франції й обіцяв піднести Францію з її стану хаосу й апатії радикальними господарськими реформами. І він сказав за кілька днів свого перебування в ЗДА ці речі не раз і не двічі, а повторив на різний лад по суті те саме стільки разів, що воно подобало на підписання цілого згортку політичних векслів, що до них трудно буде не признаватись. Коли ж додати до того, що Мендес-Франс говорив весь час по-англійськи, відмовившись від перекладача, виявив велику зручність на пресових конференціях, зробив враження людини одвертої, навіть різкої, але рішучої і повної енерґії, то американським розмовцям мусіло накинутись питання: А може дійсно це прийшов у Франції прем'єр, який оздоровить цю „хвору людину Европи" і

(Закінчення на стор. 7-ій)

ДЕНЬ ПОДЯКИ В ПЛИМУТІ

День Подяки — четвертий четвер у листопаді, визначений спеціяльно для того, щоб американці могли щороку висловити подяку Богові за Його щедрість у минулому році — править за оказію для унікального свята в малому місті Плимут, Масачусетс. В цей день мешканці Плимуту одягають просту одежу своїх прапрадідів і повторюють церемонію першого Дня Подяки року 1621, що зветься „Проґрес Пілігримів". Згідно з леґендою, перший день Подяки відзначено тоді урочистою процесією до дому Молитви. На чолі процесії йшов священик колонії Плимут, за ним парафіяни; замикав процесію губернатор Бретфорд.

У день тристарічного ювілею Дня Подяки, в листопаді 1921 року відновлено цю церемонію, і відтоді її відбувають щороку. Інсценізуючи процесію, намагаються вони дотримуватись якнайближче автентичних костюмів та групування родин, як описано в споминах сучасників цього першого святкування. Кожний учасник „Проґресу Пілігримів" виконує ролю якоїсь певної особи з минулого. І фактично багато з теперішніх мешканців Плимуту є нащадками перших поселенців і навіть мають їхні прізвища.

Традиції першого Дня Подяки в Плимуті, відсвяткованого загартованою жменькою англійських колоністів, що пережили сувору, страшну зиму, а на друге літо змогли зібрати добрий урожай, поклали основу для характеру цього свята і, в наші дні — молитви, святочний настрій і гостинність. Гостинність губернатора Бредфорда року 1621 поширена була і на індіянського ватажка Масасойта, що прибув на свято разом із 90 своїх людей. Колоністів спочатку злякало таке число несподіваних гостей, але, не показавши цього індіянам, вони наспіх вислали людей у ліс спіймати більше диких индиків. П'ятеро жінок-колоністок узялись нашвидку готувати святочний обід.

Молитви, які відігравали ролю в житті колоністів, також не були забуті під час свята, що тривало три дні, і пілігрими раз-у-раз переривали святкування, щоб промовити молитву чи відспівати гимни.

Зародившись у Плимуті, ідея святкування Дня Подяки поволі поширилась по всій Америці, і по деяких стейтах навіть на зорі американської історії цей день урядово був проголошений національним святом. Проте тільки року 1863, завдяки енерґії п. Сари Д. Гейл з стейту Масачусетс, президент Линколн урядово проголосив День Подяки всенародним американським святом, заявивши: „Прошу громадян відзначити останній четвер листопада... як день Подяки і молитись нашому Отцеві небесному".

Загальна Рада

ЗМІНИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

Цій темі було присвячене наукове засідання Комісії УВАН у ЗДА для Дослідів над Пореволюційною Україною, на якому мґр. Всеволод Голуб зробив доповідь п. н. „Соціяльно-економічні зміни в Західніх Областях України за останні десять років".

Доповідь, ілюстрована статистичним і фактичним матеріялом, охоплювала тему під різними аспектами. Зокрема, доповідач розглянув деякі питання історії приєднання Західніх Областей до УССР; зміни в території і населенні Західніх Областей за останні 15 років; форми, які приймали соціяльно-економічні перетворення в цих областях у роки приходу туди червоної армії; розвиток індустріялізації та продуктивність окремих галузей промисловости; ріст робітництва; процес колективізації сільського господарства; форми спротиву колективізації серед сільського населення; дії підпілля; стан комуністичної партійної організації та апаратів у Західніх Областях; питання місцевих кадрів, на які спирається режим; стан шкільництва, освіти й культури в Західніх Областях; вплив Західніх Областей на Східні; характер суспільних перетворень на українських західніх землях.

Вісім новоприєднаних Західніх Областей УССР за територією, кількістю населення та місцевим бюджетом становлять 21% цих показників від цілої України. Внаслідок війни, переселень, депортацій і терору, населення цих областей зменшилося і абсолютно і релятивно з 10,2 млн. в 1940 р. до 8,8 млн. в 1954 р.

Останніми роками відбулась помітна індустріялізація Західніх Областей. Розвинулися такі галузі промисловости, як, напр., автоскладальна, помітний зріст і в продукції окремих старих галузей промисловости, зокрема нафти. Доповідач зробив висновок про зріст промисловости в порівнянні з минулим, підкреслюючи, що в порівнянні з можливостями й потребами, цей зріст є замалий. Серед української бюрократії в Західніх Областях дуже часті нарікання на те, що центральна влада мало приділяє уваги індустріялізації та дослідженню корисних копалин в цих областях. Доповідач твердить, що в умовинах самостійности України та мирного оточення економічний розвиток Західніх Областей відбувався б далеко краще.

На селі в Західніх Областях колективізація доведена до 92% селянських дворів. Колгоспи, одначе, закоренилися дуже слабо. В гірських районах вони в стані перманентного розвалу. На Поділлі існують деякі показові колгоспи. Засівна площа зросла до 5,6 млн. га, але валовий збір зерна упав з 5,1 млн. тонн в 1938-39 рр. і до 4,6 млн. тонн в 1952 р. Причиною цьому є низька врожайність та скорочення засівних площ зернових культур за рахунок росту культур технічних. Доходи сільського населення зменшились у порівнянні до довоєнних. Аґрарне перенаселення дещо зменшилось: на двір припадає не більше як 3 га землі. Колективізація була насильною, спротив їй існував і існує великий, але з бігом часу активна форма спротиву занепадає й перетворюється в пасивну. Терор в селах має дуже гострі форми.

Західні Області завдають турбот центральній владі. За останні десять років питання про ці області стояло на порядку денному пленумів ЦК КПУ щонайменше сім разів.

Безпосередня анексія Західніх Областей до СССР означала негайне зрівняння цих областей з рештою СССР під оглядом суспільно-економічного й політичного устрою. Тотожний розвиток відбувся й в прибалтійських республіках.

Доповідач вважає, що інкорпорація Західніх Областей ще не цілком закінчена. Є ще багато відмінностей і різниць в напрямку і рівні розвитку окремих факторів, але час і політика режиму поволі стирають ці різниці. Відмінностей, здається, є вже далеко менше, ніж спільних рис між усіма територіями сучасної України.

Степан Женецький

У НІМЕЦЬКОМУ ПОЛОНІ

(11)

Харчування мали ми досить можливе. Для нас приготовляли їжу куховарки з тих припасів, які власник фірми одержував на картки, що для нас йому давали. Також і вахмани, яких тут було двоє, обходилися з нами чемно. Тільки один раз поступили по-грубіянськи. А було це так: одного разу прийшов до нас власник і сказав, щоб ми від завтра почали, після праці, по 5-ій годині полоти якісь там квіти, бо вони, мовляв, дуже заросли бур'янами. За це він буде нам платити окремо, як „трінкґельд", по 5 марок від грядки.

Коли власник вийшов з нашого приміщення, ми зробили нараду: що робити? Йти до тієї добровільної роботи, чи не йти. Заплата не дуже нас манила, бо що могли ми за ті невільницькі гроші купити: пляшку содової води, або якихось там лихих цукорків. Одні радили йти, щоб не дразнити вахманів, інші були за тим, щоб не йти, нехай, що буде, те й буде.

Я до цієї наради не мішався, бо я був тільки одним українцем на дев'ятнадцять білорусинів, отже у великій меншості. Та вони мовчки мене не поминули, а спитали, що я про це думаю?

Я сказав: ми є невільники, і нічого добровільно не повинні робити. Якби він, властитель, сказав, що ми мусимо це робити, то це була б інша справа — тоді ми мусіли б. А добровільно не йдім.

Усім моя думка сподобалася, і ми не пішли того дня полоти.

На другий день ранком влетів розлютований власник і з криком та лайкою заявив, що від сьогодні ми мусимо полоти квіти, але вже без винагороди. Увечері одна частина нас, до якої я належав, зараз таки просто від одної роботи пішли до другої, а друга частина пішла, по закінченні приписаної праці, наперед ще до бараку, щоб перекусити хліба, а тоді вже йти полоти грядки.

Ще не вспіли вони з'їсти по кускові хліба, як вбігли вахмани, один з грубою палицею, а другий з баґнетом у руці, і почали бити всіх, що були в бараку. Хлопці, діставши дрючком чи баґнетом, миттю повискакували надвір і побігли до тієї примусової роботи. Тільки один з них, Федько, що дуже любив грати на своїй дудці, яку сам собі змайстрував, грав собі і не зауважив, що діється навколо нього. Аж як усі хлопці були вже надворі, а вахман вирвав йому дудку з уст і розбив її на тріски на його голові — щойно тоді почав тікати. Обидва вахмани кинулись на нього і почали бити, куди попало. Один бив дрючком по голові, а другий колов баґнетом у спину. Від побиття і ран Федько захворів, і його забрали до шпиталю...

Ми жили в невеличкому домику-бараку, що стояв у цьому величезному саду. Після праці могли вільно ходити по всій квітярні, яка німецьким звичаєм була обгороджена високим плотом з дощок, а вгорі обведена колючим дротом. До міста не могли виходити, хіба комусь з нас треба було у якійсь важливій справі, — тоді водили нас вахмани.

Між полоненими й німецькими цивільними робітниками, що працювали тут, наладилися дуже гарні відносини. Вони ніколи не доносили оберґертнерові чи власникові, коли котрий з нас сідав собі трохи відпочити. Жінки частували нас іноді „штулями" на другому сніданку й підвечірку.

Тут я мав нагоду переконатися, в якій пошані у Німеччині праця. Тут ніхто не соромився навіть найчорнішої фізичної праці — бідний, чи багатий, звичайний робітник, чи інтеліґент. У нас, у Західній Україні, витворився був дивний погляд на фізичну працю, а на працю рільничу зокрема. Цей погляд ми перейняли від поляків, які, хоруючи на „велике панство", вважають, що працювати фізично повинні лише селяни та робітники. Натомість кляса людей, яку в нас загально називали „пани" і в яку входили люди з високою освітою, адвокати, лікарі, вчителі, урядовці, словом, усі ті, які жили „з місяця", — соромилися такої праці. Бути паном — значило не виконувати ніякої фізичної праці. Це фальшиве поняття про працю було в нас до такої міри викривлене, що навіть сільські дівчата, які перебували якийсь час на службі по містах, повернувши додому, соромилися йти працювати на поле.

Власник квітярні, що напевно був дуже багатим чоловіком, мав 18-літню доньку. Вона студіювала в Мюнхені, але часто приїздила до батьків. Перебуваючи вдома, вона за кожним разом працювала в квітярні, виконуючи не раз найчорнішу роботу — руками роздрібнювала обірник, потрібний при посіві насіння квітів. Сам властитель також цілими днями фізично працював.

Під час мого чотиримісячного перебування в цій команді відбувався переможний похід німецьких армій на Заході. З бурхливою радістю сприйняло німецьке населення здобуття столиць Голляндії й Бельгії. Перемогу над Францією й упадок Парижу німці зустрічали з такою радістю, що годі описати. Всі дзвони в цілому Райху дзвонили, здається, цілий день. Невимовно заздрісно було дивитись на радість нації, армії якої здобували перемогу за перемогою...

Десь в половині липня 1940-го року до нашої команди приїхав ляйтенант. Вахмани скликали всіх полонених, і ляйтенант заявив, що сьогодні нас звільняють з полону. З полонених ми станемо вільними робітниками — зможемо жити в Німеччині і працювати, а за працю одержуватимемо платню, як всі інші чужинецькі робітники. Нам роздано для підпису заяви, якими ми мали погодитися після звільнення прийняти кожну працю, яку нам дадуть, без огляду на те, чи вона відповідатиме професії.

Деякі хлопці завагалися і не хотіли підписувати цієї заяви. Вони думали, що коли підпишуть її, тоді втратять можливість повернутися додому. Десять хлопців, до яких належав і я, погодилися підписати заяви й перейти на права робітників. Власник квітярні хотів усіх нас залишити у себе, але тільки тоді, як ми всі перейдемо на права чужинецьких робітників.

Тих, що не хотіли підписати заяви, забрали від нас і розмістили в сусідньому селі на працю у баверів. З ними, як я пізніше довідався, сталося таке чудо, що одного дня вахмани повідчиняли двері їхнього заґратованого приміщення й сказали:

— Ідіть собі куди хочете...

Хлопці побули у своєму приміщенні ще щось дві доби, а коли зголодніли — пішли на працю до своїх баверів, у яких перед тим працювали.

А десять хлопців, що підписали заяви, серед них і я, пішли до арбайтсамту, і нас усіх теж поприділювали на працю по довколичних баверах. Я перейшов працювати до іншої квітярні в сусідстві з фірмою „Сейшаба".

(Кінець)

КНИЖКА И ЧАСОПИС — НАЙНЬОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ

Д-р Дмитро Бучинський

ЦІННА ПРАЦЯ ПРО УКРАЇНУ В ЕСПАНСЬКІЙ МОВІ

Годі сказати: на книжковому ринку появилася..., бо краще й правдивіше буде: на ринку нашої конструктивної пропаганди появилася дійсно знаменита праця в еспанській мові д-ра Богдана Т. Галайчука: Українська Держава XX сторіччя (El Estado Ucraino del siglo XX). Книжка на 112 сторінок, видана Українським Культурним Т-вом „Просвіта" в Буенос Айресі, позначена 1953 роком.

Появилася вона, як перший том Еспансько - Української Бібліотеки.

Без „кадила", треба підкреслити, що цією книжкою нашій визвольній боротьбі добре прислужилися в еспанськомовному світі автор і В-во „Просвіта" в Буенос Айресі. Нехай Господь допоможе їй продовжувати, добре й культурне діло в імені тих, що їм Москва наложила на уста люту печать мовчання.

Вступне слово до цієї книжки, пояснюючи культурно-освітнє значення Матірного Т-ва „Просвіта" на рідній землі і його працю, по пересадженні на арґентинському ґрунті в 1924 році, написав мгр. Роман Голод.

Короткий, але знаменитий пролог написав проф. міжнародного права Університету в Буенос Айресі, д-р Карльос М. Болліні Шав, називаючи автора „шановним спеціялістом міжнародного права в стислому значенні", а його працю — „однією з найцікавіших монографій".

Виходячи з заложення: „слава України — це наша слава" і навпаки, дійсно нам треба радіти з високої оцінки чужинця, що її він дав нашому землякові, тим більше, що праця куртуазійної критики не потребує. Проф. д-р Болліні Шав авторитетно стверджує, що „праця дуже цікава під оглядом правничим, що розглядає міжнародну особовість України на тлі степів, які ця країна перейшла в останніх роках. Цю незалежність України, як юридичної одиниці, не треба навіть дискутувати, розважаючи арґументи, якими оперує автор".

У першій частині праці автор, стислою правничою мовою, накреслив історію Української Держави, включно до боротьби за державність в Західній Україні, підкреслюючи при цьому еволюцію нашої політичної думки. В другій частині маємо образ визнання України Москвою, всіх тодішніх її зафарбувань, і опис большевицької перфідії, хоч демократи на чолі з Керенським нічим не були кращі за своїх попередників і наслідників. Третя частина присвячена визнанню Української Народної Республіки союзниками, невтральними і новопосталими державами. Четверта — причини втрати незалежности. П'ята дає розв'язку міжнародної персональности України: самостійної і совєтської. На цей розділ, зокрема, звернув велику увагу проф. Болліні Шав. Закінчується праця поіменним списком українських дипломатичних місій, із зазначенням дипломатичної ранґи, у всіх державах, де тільки були акредитовані наші дипломати, а зокрема, місій Західньої України, і списком чужих дипломатичних представництв у Києві.

До книжки додано багату й цікаву бібліографію і абетковий індекс країн, згаданих у праці, з поданням сторінки, на якій вони згадуються.

Праця, потрактована з пункту сухого законодавства, не грішить особливою живістю й цікавістю. Але це не була б об'єктивна оцінка, бо праця приступна не лише для пересічного читача, але завдяки образовості викладу читається з великим інтересом, що, без сумніву, треба покласти на рахунок дару, бажання і доброї волі автора — написати свою працю так, щоб вона була доступна широким читацьким колам.

Ця прикмета йде не тільки за рахунок гнучкости й висловности еспанської мови, бо з самої праці видно, що автор дбав про ясність свого вислову й викладу. Ця прикмета, зокрема, дуже важлива в еспанськомовному світі, де найбільші наукові твори писані легкою літературною мовою без придуманя спеціяльних наукових стилів, що відстрашують і мучать читача. Це в ніякому разі не значить, що працівники пера цього мовного світу не дбають про вислів своєї думки, що їх термінологія і словництво вбогі. Навпаки, словник еспанської мови, один з найбагатших у світі, фразеологія колосальна, але без тієї твердости й „німецької сухости" як висловився Т. Шевченко. Про це нам треба пам'ятати, підготовляючи різнородні публікації для людей еспанськомовного світу. Ясний і легкий спосіб вислову думки праці д-ра Галайчука піднесли її вартість і зробили близькою еспанській духовості.

Праця, на нашу думку, не тільки цікава для еспанського читача, її прочитає кожний українець з не меншим інтересом, навіть добре ознайомлений з нашими визвольними змаганнями, бо знайде в ній багато нових думок і таких відомостей, яких немає в наших історіях, а які автор старанно визбирав з різних праць, сьогодні нам недоступних, як цінні праці проф. Д. Дорошенка, Христюка та інших, не кажучи вже про матеріяли, друковані в чужомовних публікаціях.

Немає ніякого сумніву, що в сьогоднішній грізний час, ми, еміґранти, чи нові, заробітчани чи політичні — мусимо для нашої батьківщини здобувати приятелів своєю об'єктивною інформацією. Ми віримо, що прийде час, коли нами будуть цікавитись чужинці, будуть самі нас шукати, будуть друкувати твори наших письменників і вчених. А покищо ми знаходимося у першій фазі того майбутнього зацікавлення Україною, її культурою, її життям і на нас тяжить цей піонерський обов'язок — пробивати їй вікно у світ, в якому не можемо занедбувати 150-мільйонового еспанського світу.

Еспанськомовний світ стоїть перед нами облогом. Це нас часто нервує, але ми не можемо забувати, що його орали перед нами „старші брати" та їх платні співробітники. З досвіду знаємо, що нашою правдою тяжко змінювати погляди людей, але з того самого досвіду стверджуємо, що таки можна проникнути у дуже тверді переконання й повалити їх.

Про наші визвольні змагання, в еспанській мові, відомі нам дві праці: „За волю України" — проф. Мартовича й „Українська Держава XX ст." — д-ра Галайчука. Обидві праці відносяться до нових часів. Це наша однобокість, якою нас б'є ворожа пропаґанда, кажучи, що „українці — сепаратисти XX ст". Правда, що навіть на такий сепаратизм ми маємо право, але конечно треба видати, бодай на початок, невеличку працю, в якій дати ясну панораму нашого життя впродовж десяти віків.

Така праця піднесе авторитет нашої батьківщини й авторитет нас самих. Це питання треба поставити на порядок дня нашої праці.

Мадрід, у листопаді 1954 р.

МОНОГРАФІЯ ПРО М. ГАЙВОРОНСЬКОГО

(Василь Витвицький: Михайло Гайворонський, життя і творчість, Ню Йорк, 1954).

Михайло Гайворонський, відомий український композитор, диріґент і організатор музичного життя, діждався вже на п'ятому році після своєї смерти обширної і вичерпної монографії про свою творчість і працю. Це сміливо можна назвати подією в українській музикології, бо ж досі такої ґрунтовної і такого об'єму монографії не має ні один наш композитор, навіть Лисенко. Коли зважити, що за тридцять кілька років московсько-більшовицького панування в Україні там не появилася ні одна такого роду книга навіть про найбільших велетнів української музичної культури, не за браком кваліфікованих музикологів і не за браком фінансових коштів, а просто тому, що цього не допускає комуністичний режим, — то поява на еміґрації такої солідної студії про українського музичного діяча являється, крім усього іншого, також поважною політичною маніфестацією, бо доказує, що всупереч російським намаганням, у нас є науковці-музиканти і вони мають про кого писати.

Гайворонський був широко відомим і любленим композитором, особливо на американському ґрунті. Свою діяльність він почав як диріґент славних УСС-ів і був автором цілої низки стрілецьких пісень. В 1923 році він переселився до ЗДА і до кінця життя (1949 р.) віддано працював для піднесення музичної культури американських українців, організував хори, оркестри, виховував молодь і збагачував музичну літературу все новими своїми композиціями. Тому не дивно, що якраз американські українці вшанували його пам'ять і відзначили його заслуги такою солідною книгою.

Монографія нашого відомого музиколога д-ра Василя Витвицького про М. Гайворонського складається з двох частин: 1) Життєпису композитора (стор. 11-77) і 2) Аналізи та оцінки його творчости (стор 81-182). Прикінці подане резюме англійською мовою, обширний список літератури предмету і „Показник імен", що дуже улегшує орієнтацію.

Кожний життєвий стан композитора представлений на тлі відносин у даному середовищі, через що роля Гайворонського і також вплив цього середовища на нього виступають цілком рельєфно. Особливо цікаво і повно з'ясоване внутрішнє мистецьке життя УСС-ів і атмосфера, що в ній створилася стрілецька пісенна література. Дальші картини відносяться до різних американських середовищ, серед яких жив, учився і працював М. Гайворонський, його клопотання про нову українську еміґрацію, тощо. В тексті поміщені також добрі знімки з різних етапів життя Гайворонського і інших музик, що з ними Гайворонський стикався. Значну ролю в з'ясуванні того всього грають цитати численних відзивів сучасників композитора, його приятелів, співробітників і учнів. Виклад д-ра Витвицького набирає живости і читається легко.

В другій частині спеціяльної музичної аналізи, автор ділить творчість Гайворонського на окремі відділи, як стрілецькі пісні, обробки народних пісень, хорові твори, сольоспіви, церковна музика, сценічна музика, твори для дітей і молоді, скрипкові твори, камерна музика, оркестрові твори і кожен з цих жанрів обговорює окремо. Аналізує гармонічну, мелодичну, контрапунктову сторінку творів, їх технічну фактуру, формальну побудову, а в вокальних також деклямацію тексту. Нотними прикладами з творчости Гайворонського автор добре ілюструє й арґументує свої висновки у деталях, а прикінці (стор. 175-182) подає синтетичний образ мистця і його значення для української культури.

Монографія д-ра Витвицького цінна тим, що не має характеру панеґірика, а навпаки, являється спокійним, об'єктивним дослідом діяльности композитора, що в великій мірі допоможе широким колам громадянства свідомо сприймати і користуватися його композиторською спадщиною. Автор не промовчує і слабших сторінок творчости Гайворонського, вказуючи на деякі недостачі в композиціях, особливо ранньої доби, — стверджує також, що „Гайворонський стояв осторонь і тих течій українського музичного життя, які в 1920 і 1930-их роках прийшли на зміну давнім", але разом з тим справедливо відзначає щирість вияву і високий рівень мистецькости різних творів Гайворонського, також наводить приклади деяких його пісень, що в скорому часі стали популярні по всій Україні і прийнялися в народі. В загальному характеризує його як ідеального музику-громадянина, що не просто компонував, а своєю ініціятивою, талантом і творчістю безпосередньо служив батьківщині.

Студія д-ра Витвицького заслуговує повного признання і являється цінним вкладом в українську наукову літературу. Цю книжку, репрезентативну також й зовнішнім виглядом, — 206 сторінок у форматі 8°, надруковану на люксусовому папері, — мусимо привітати з захопленням, як дійсно незвичайне явище в нашій музикології.

Монографію видано коштом д-ра Неонілі Гайворонської, дружини передчасно померлого композитора. Таким чином вона поставила своєму чоловікові найкращий пам'ятник, що його він сам і українське громадянство могло б собі бажати.

З. Лисько.

НОВІ КНИЖКИ

Софія Парфанович: Сторінки непрочитаної повісти й інше, пам'яті Наталі з Рудницьких Чапленко, Вінніпеґ-Ню Йорк, 1954, стор. 16, вел. вісімки.

Книжечка — це збірка споминів: Софії Парфанович, І. Короля, Олександра Черкасевича і біографічна довідка із світлиною Наталі Рудницької-Чапленко.

С. Парфанович була таборовим лікарем у таборі „Сомме Касерне" в Авґсбурзі, в Німеччині, особисто добре знала учительку Наталю Рудницьку з її учительської праці в таборі і тому могла легко переповісти правдиву історію про Н. Рудницьку п. н. „Сторінки непрочитаної повісти", прибираючи цей спогад у гарну літературну форму оповідання, на тлі таборового побуту і репатріяційних большевицьких комісій. Оповідання це має подвійну вартість: згадки про невтомну, важку і часто невдячну працю учителя-виховника на чужині і як документ у нашій літературній творчості з побуту наших людей в таборах ДП.

І. Король, учитель цієї ж самої школи в таборі „Сомме Касерне", у спомині із недавнього минулого п. н. „Нікому непотрібні", оповідає про свою першу зустріч з Н. Рудницькою в школі та про кількалітню співпрацю з нею над вихованням соток української таборової дітвори. Оповідання, крім біографічних моментів, має і мистецько-літературну вартість.

О. Черкасевич, колишній комендант українського табору в Авґсбурзі, згадує про Н. Рудницьку-Чапленко, як про зразкову громадянку-учительку, яка в найгрізніший час репатріяцій і ловлі людей большевицькими посіпаками, організує повну народню школу і провадить нормальне навчання, а своїм спокоєм засоромлює нераз чоловіків.

Коротка біографія і світлина Покійної доповнюють теплу згадку про зразкову жінку-учительку, яка серед невідрадних умовин таборового побуту забула про себе, про всякі вигоди і приємності, віддаючи ввесь свій час, свою молодість, на службу виховання молодого українського покоління, уважаючи його найбільшим скарбом на чужині.

Книжечка видана дбайливо, написана легко і заслуговує на увагу читача.

Митро Пасічник: Наша Слава (етнографічний збірник — опис сіл і містечок полудневої Рогатинщини), Вінніпеґ, Канада, 1954, 70 стор., 1 карта.

У першій частині книжечки автор, уроженець і бувш. учитель с. Вишнева у Рогатинщині, від 1927 р. на еміґрації в ЗДА, дав вдатну спробу короткого монографічного опису рідного села.

На вступі поданий цікавий народний переказ про перше заселення місця ще в княжих часах, після чого йдуть короткі топографічні відомості про положення села, про великий буковий ліс біля нього, як особливість села, та про загальні життєві умовини, які все є вирішними при виборі місця на поселення та впродовж віків мають вплив на спосіб життя спільноти та на її духовий і матеріяльний ріст. Далі автор описує антропологічний тип населення, народну одежу, будівництво, народне господарство, та ремесло. За цим слідує побут села: звичаї родинні (хрестини, весілля, похорони), громадські (вечірниці, сільські забави, гаївки, коляди, щедрівки, ніч під Івана Купала, Андріївський вечір) та господарські (орацькі, косарські, обжинкові). Розділ закінчений деякими відомостями з культурного життя села (школа, читальня, хор, Січ) та про початок еміґрації за море.

Друга частина книжечки М. Пасічника, до якої властиво відноситься наголовок „Наша Слава", складена з опису археологічних та історичних пам'яток старовини у с. Вишневі й сусіднім Грабові, Журові, Перелісках, та з народніх переказів про княжу могилу у Вишневі, княже озеро біля м. Журавна, церкву у с. Черневі та про походження назви с. Колоколина. Одною з цікавіших статтей цього розділу є топографічний опис сіл Козари й Журавенка в Рогатинщині та відомості про археологічні знахідки на їх терені пера судді А. Сиротюка.

Структура першої, етнографічної частини є правильна і цим автор уникнув хаосу, звичайного у таких розповідях зі спомину. Цілість насичена вартісним змістом, бо автор вміло спостерігає й описує, розуміє духа свого рідного села, психіку односельчан і тим ця частина має тривку джерельну вартість.

Друга, історична частина подає цілком нові, іноді інтриґуючі інформації для майбутніх археологічних дослідів у терені. У свій час треба буде розкопати і „княжу могилу" і „могилу остроготів" у Вишневі, прослідити руїни грабівського манастиря та перелісського й журівського замків, що про них є лиш короткі згадки в археологічній літературі, як теж перевірити всі інтересні відомості про знахідки старовини, що їх подав А. Сиротюк. В першу чергу останки скельного манастиря в Козарі та, мабуть, княжої митної станиці біля „Підпечер", що в даному разі була б єдиною досі цього роду пам'яткою в Україні.

Та все ж, деякі факти чи авторові здогади у другій частині вимагають поправки. Прим. автор „застановився над руїнами стародавнього княжого замку біля Галича" (стор. 5), а це ж останки польського старостинського замку з другої пол. XIV ст. В іншому місці (стор. 42) автор подає, що „далеко пізніше поселювалися арійсько-европейські народи в сторонах нашої землі, звані скитами". А втім скити були азійськими кочовиками іранського походження. Про ґотів автор розповідає (стор. 50), що „у 375 році перед Христом їх наїхали гуни і хозари", а відома річ, що напад гунів був у році 375 по Христі, а хозари прийшли окремо, 200 літ пізніше. Далі, що „головні бої, які звели східні й західні ґоти з гунами в обороні Дакії, мали місце в околиці теперішнього села Вишнева й Козари" (стор. 51). Та чи ж можна було обороняти Дакію (сьогоднішній Семигород) боєм у Рогатинщині? До речі, таких боїв у Галичині ніколи не було. Ще далі автор подає (стор. 58), що при розкопуванню руїн замку у Журові „добули фрески з білої цегли". Це були, мабуть, куски білої цегли, бо ж фрески — це стінне мальовило, не будівельний матеріял.

Оці саме недогляди дещо знецінюють вартість історичної частини книжечки, бо викривляють, а то й фальшиво подають загально вже відомі в історії факти. Таких речей годі писати лиш зі спомину, заправленого сентиментом. До праісторії та історії України є доволі наукових джерел, на яких треба спирати свої коментарі та причинки.

Та все ж цього можна уникнути основнішими студіями, але цього глибокого почуття любови до своєї Ватьківщини, до рідного села, книгами не навчити. Це вже особиста духова вартість людини і вона була тим стимулом, що привів автора М. Пасічника до написання „Нашої Слави".

Ціла Україна є дуже багата в пам'ятки старовини, прецікавий є український фолкльор, звичаї, вірування, усна словесність, і приходить час, коли люди стають тужити, глибоко тужити за всіми тими духовими цінностями Рідного Краю, навіть за буковим лісом, з безліччю запашного зілля, якому рівного ніде нема в світі. Думати б можна — це льокальний патріотизм, але і з таких малих, якостевих цеглинок, як „Наша Слава", можна збудувати історію окремих частин національної території, часто незнану фаховим дослідникам минулого. Тому з повним признанням, іноді з подивом, та все з доброзичливою критикою треба ставитися до починів оцих справжніх патріотів, М. Пасічника, А. Сиротюка, о. А. Мельника та всіх їхніх співробітників з Вишнева, Козари, Колоколина й Журова.

Подібні гурти земляків, як оце з Рогатинщини, створено теж з інших околиць України (Белз, Волинь, Комарно, Львів, Перемишль, Угнів). Одні з них мають вже періодичні видання „Волинь", другі видали вже (Белз, Львів) або приготовляють (Перемишль) окремі монографічні збірники, а всіх їх об'єднує одно — любов до України, до її славного минулого, що її треба передати наступним поколінням.

Ми впевнені в тому, що такі монографії, хоч би й дрібні, але оперті на перевіреній історичній правді, збагатять не тільки українську історичну літературу, але у свій час можуть стати й документами політичного значення.

Д-р Ярослав Пастерняк.

● Д-р Едвард А. Баррет із Квінсу заявив, що отрута „кюрарі", якої індіяни вживали для затроювання списів, є добрим ліком, щоб облегшувати болі.

● Йоган Лінд — 27-літній австрієць, який признався на суді, що підпалив сім домів і стодол. Він заявив, що вирішив з помсти за кожного „гарбуза" одержаного від дівчини, спалити один будинок. Його засудили на 15 років важких робіт.

● Місто Барі, на півдні Італії зазнало великої шкоди від морської бурі: хвилі прорвали греблю і вдерлися глибоко в міські вулиці, заливши м. і. каплицю, в якій поховані мощі святого Миколи.

● Отто Скорцені, один із найвизначніших німецьких летунів з другої світової війни який викрав був Муссоліні після арештування його змовниками, — виступає тепер як посередник між західньо-німецькими сталевими промисловцями з Ессену та арґентинським президентом Пероном. В цьому характері він приїздив леґально до Західньої Німеччини, але під іншим прізвищем. Постійно живе в Еспанії.

ПОПУЛЯРИЗУЙМОСЯ

(Замість фейлетону)

Сто, думаєш та передумуєш, і сказати від себе кортить, а ще подумаєш то... Ні! Нехай вже умніщі говорять. А умніщі говорять, то дивуєшся... Та вже хоть гладко. А буває й так, що хтось перекаже те, що ти надумав, а від того й тобі приємно робиться. Значить, є ще й розумні люди.

Ото я до статті С. Д., поміщеної в „Свободі" з 4-го листопада, ч. 213, під написом: „Виказ" Українського Народного Фонду. Розумна стаття, хоч і недоговорена, і кортить мені доторочити. Як там сказано, Головний Відділ У.К.К. розіслав по своїх „повітових" комітетах та станицях збірні виказки вплаченого та недоплаченого Національного Датку. Так сказати б, для домашнього вжитку. То мало того. Збірщики не підуть же з поліцаєм, не зафантують довжника, не заберуть за „залеґлосьці" ані кари, ані форнічів, ані банкової книжечки. Тут мусить діяти обов'язок моральний, мусить входити в рахунок приватна амбіція того, хто ще зараховує себе до української спільноти. Я говорю про себе. Спорадичних виказів платників національного податку, поміщуваних в „Свободі", з правила не читаю. Вони мені нічого не говорять. Треба, щоб був зладжений загальний виказ у книжковому форматі, напр. як три- чи чотирирічний періодик. Книжечка повинна бути зладжена дбайливо, без похибок. Бо:

1) Мені було би приємно і частіше заглянути, як виглядає видруковане моє ім'я і прізвище та стан моїх вплат. Та нехай і люди про мене знають. Отже, є люди, що ще заживо ставлять собі нагробні плити з потрібними надписами, датою народження, титулами і часто заходять полюбуватись відчитуванням начеканеного.

2). Приходять гості. Бувають і такі допусти Господні. Щож? Зрештою, гість в дім, Бог в дім. Так поки приладять до випивки та закуски то, звичайно, про це та те, найновіші новинки, о.п.к. (одна пані казала), оглядання нових форнічів тощо. Переглядають альбом з знімками, а я, ніби ненароком, підсуваю книжечку У.К.К (Коби так ще з золоченими беріжками...) Обсервую спід ока, а, бачу, гості шукають, як там господар з вплатою. А що? Окей? Тоді шукаємо в спискові прізвищ гостей, та спільних знайомих. Приємна забава. Щось вроді „розмови цвітів" або „цензурованого". А як у спискові гостя не знайти?? Що то? Пропустили вас? Недогляд? Ну, то вже непростима халтурність! Сам насолоджуєшся, як то милий гість у Сірка очей позичає. І або поправиться та стане платником, або перестане, бісова душа, в гості налазити.

3) А книжечка, та й не одна, бо дай Господи не одні три роки ще прожити, то родинна пам'ятка може бути. Діти, внуки і правнуки схотять там слідів своїх антенатів шукати.

4) Не оскорбив же Господь на приятелях та знайомих. Є ким поцікавитись. Напр., Імярек вплатив за рік, візьмім, 1951, 52, а дальше нема. Ов! Помер сердега. Ну, хай душечка праведна покоїться! А враз віджалуваний вже покійничок вигулькне здоровісенький.

5) Та і конкретну вартість може така евіденційна книжечка мати. Во, якби так ще колись, не за нашими заслугами а за Божою велією милостю вибухнула Самостійна, Соборна то може й конюнктура бути така, що варто б поперти: На ясні зорі, на тихі води, у мир хрищений. То з чим підемо? З синьо-жовтими, жовто-блакитними чи червоними прапорами та купою лозунґів?? Еге! Не обдуриш вже алтекаря копервасом. Там хитріші будуть. А маючи з собою таку евіденційну книжечку, то інша справа. Чорним по білому стоїть написано як бик: не пожалів навіть доляра для народної справи. Значить, не забував, жив і трудився для України. Та то, люди добрі, рекомендація як скло. Чистий капітал. Взагалі, такий реєстр то метрикальна книга, хто нашої віри. Та ще багато як може послужити. Головна Управа У.К.К. повинна б уже була до того додуматись... Потрібна книжка. Видати і ціну за неї поставити. Кводра чи й два. Хоч на дві третини числа платників. Щось з того може ще й до „Фонду" капнути. Розкуплять. І я також куплю.

Неподоланий податник.

Хроніка українського життя

В Африці

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ В ТУНІСІ

Давніше українська колонія в Бен-Метірі в Тунісії була досить велика і мала навіть свою власну школу, яка дбала про виховання дітей в українському дусі. Тепер ця колонія змаліла, але вона й надалі дбає про своїх дітей.

В минулому шкільному році двоє українських дівчат дістали в коледжі Радесу (біля Тунісу) премії відмінности, двоє інших дістали похвальні грамоти та були цитовані як відмінники з окремих предметів. Одна дівчина зайняла перше місце в конкурсі „Альянс Франсез" для чужинців у Тунісії.

Молодші діти, маючи тепер багато чужонаціональних товаришів, легко підпадають чужонаціональним впливам, уживаючи часом навіть у розмові між собою французької мови. Щоб цьому бодай частинно зарадити, старші діти — пластові юнаки — на час літніх ферій взяли на себе обов'язок заопікуватися молодшими, уряджуючи з ними щотижневі збірки на зразок пластових сходин. На цих збірках вони вплітають поміж спільні гри і забави навчання початків української історії і географії, деклямації, співи тощо. Ці збірки тішаться серед їх учасників великою популярністю. За їх допомогою нашим старшим дітям удалося згуртувати всіх без вийнятку українських дітей Бен-Метіру (12 душ) в одну сім'ю.

В Англії

18-ИЙ З'ЇЗД ЦЕСУС-У В ЛОНДОНІ

2 і 3 вересня у Лондоні відбувся 18-й Конґрес Центр. Союза Українського Студентства (ЦЕСУС). В Конґресі взяли участь умандатовані делеґати УСГ у Великій Британії, УСГ-Париж, НаСУС-Бельгія, УСТ „Обнова"-Мадрид, СУСН-Німеччина, УСТ „Січ" Грац, УСГ-Рим, УСГ-Клівленд і делеґати надзвичайних членів ЦЕСУС-у: ОУАТ „Зарево", ТУСМ ім. Міхновського, Демократичне Об'єднання Українських Студентів (ДОУС). Конґресом керувала президія в складі: д-р В. Маркусь — голова, інж. А. Жуковський, д-р Р. Богатюк — заступники, О. Маців-Деркач, інж. В. Олеськів — секретарі.

Особисто вітали Конґрес: Всв. о.Прелат А. Малиновський від Укр. Кат. Церкви, Всв. о. Мітрофорний Протопресв. С. Молчанівський від УАЦП., доц. В. Янів від УВУ і НТШ, проф. Дм. Левицький від СУВ-у, мгр. А. Когут від ОУуВВ, В. Микула від ЦК СУМ-у та інші. Письмові привіти прибули від Президента УНР — д-ра Ст. Витвицького, Виконного Органу, КоДУС-у, низки чужинецьких студентських союзів та від багатьох українських громадських установ і студентських організацій.

XVIII Конґрес затвердив прийняття нових правних членів ЦЕСУС-у: УСГ Рим, Союз Арґентінсько-Українських Студентів в Буенос Айрес та прийняв в надзвичайні члени Демократичне Об'єднання Українських Студентів (ДОУС).

XVIII Конґрес обрав одноголосно нові органи ЦЕСУС-у в складі:

Управа: П. Дорожинський, президент, В. Микула, віцепрезидент, Я. Пеленський, віцепрезидент, Г. Комаринський, ген. секретар, та інших, передбачених статутом членів Управи.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ У ЛОНДОНІ

У четвер 2-го вересня ц. р., відбулася в Лондоні в готелі при Фліт Стріт (вулиця, де приміщені всі редакції найповажніших часописів в Англії та головні пресові аґенції) пресова конференція українських науковців та провідних діячів українського громадського життя у Великій Британії. Метою конференції було познайомити британський журналістичний світ із положенням української науки під большевицько - московською займанщиною, з одної сторони, та у вільному світі — з другої.

Зустріч ця відбулася з нагоди приїзду кількох українських науковців з різних европейських країн до Лондону, щоб взяти участь в характері викладачів у 3-му високошкільному літньому курсі українознавства, що відбувся в Українській Інвалідській Оселі СУБ-у в Чідінґфолді. Чотири британські журналісти, яких прислали часописи: „Скотсмен" — найповажніший щоденник у Шотляндії, „Йоркшир Івнінґ Пост" — консервативний вечірній часопис в південно-східній Англії, „Манчестер Івнінґ Ньюз" — почитний вечірній часопис в районі Манчестеру та „Юніверс" — популярний католицький тижневик, із живою цікавістю вибрали інформації не тільки про українське наукове і студентське життя у світі, але також і про політичні стремління українського народу та актуальний стан в Україні.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ У БОЛТОНІ

3 жовтня ц. р. в Болтоні відбулося перше свято української дітвори в Англії, що показало нам перші успіхи цієї великої праці українського громадянства, зорганізованого в СУБ-і. Зібралось дві сотні українських дітей в милих українських строях. Індивідуальні і групові виступи представників нашої наймолодшої ґенерації, їх деклямації, співи про далеку незнану їм Батьківщину, їх українські танці — вся цілість свідчила, що голос крови, потужні духові сили національної єдности, поза частковою асиміляцією, діють непереможно в цих маленьких істотах з українською душею.

І. Світ

„ЧУЖИНЦІ ПРО УКРАЇНУ"

Український Конґресовий Комітет видав недавно книжку проф. В. Січинського „Україна в чужинецьких коментарях та описах". На 236 сторінках англійського тексту розгортається цікава картина нашої Батьківщини, як її бачили або чули про неї чужинці. Зібраний матеріял охоплює різні описи, починаючи від VI ст. Кого тільки серед цих авторів немає. Є особи з відомими для всього світу прізвищами, а немало й таких, що їх знають тільки спеціялісти з географії або історії.

Ця нова книжка дуже важлива для нашої пропаґанди серед чужинців, бо говорить вона словами авторитетних осіб, посилається на книжки, які можна дістати у книгозбірнях.

Проф. Січинський зробив досить багатий вибір з того, що є в европейських мовах. Щоправда, можна було взяти, скажім, Пляно Карпіні або Рубрикіса не з колекції Гаклюіта, видання 1809 р., які є перестарілі й неповні, а з новіших видань, напр. того самого товариства Гаклюіт, заснованого у 1846 р. в Лондоні, під редакцією В. В. Рокгіля, а ще ліпше — в редакції відомого географа С. Р. Бізлея, видання 1903 р., яке має, поруч англійського, латинський текст обох рукописів і дуже добрі пояснювальні нотатки. Ці подорожні описи можна було б використати значно більше, бо вони дають спогади про „рутенів", їх одяг та звичаї не тільки в самій Україні, але й поза її межами.

Так само автор використовує весь час „колекції Гаклюіта", видання з початків минулого століття, а ліпше було б використати повне їх перевидання з років 1903-05, у 12 томах, з прекрасними коментарями. Але очевидно проф. Січинський не мав їх у своїм розпорядженні.

Те саме можна сказати про арабського автора Ібн Чавкал, точне ім'я якого Ебн Гаукал. Про цього автора згадується в „Орієнтальній географії у перекладі В. Овслея (Лондон 1800 р.), з арабськими текстами та досить добрими коментарями, хоч не всюди точними й часом перестарілими. Цей автор з X століття говорить про три різних Руси та їх межі.

Колись у приватній розмові проф. Січинський висловив думку, що мовляв, немає потреби чіпати деяких чужинецьких авторів, які описують Московщину, а тільки випадково згадують про Україну або українців. Щодо цього ми з шановним автором не погоджуємось, бо в таких матеріялах також є багато для нас цінного. Напр. в описі подорожі Адама Олеарія, секретаря гольштинського посольства до Персії, та подорожі через Московію, зазначено виразну різницю між характером Московії та України і звичаями її мешканців. Книжка Олеарія була дуже популярна в кінці XVII ст., її чотири рази перевидано і випущено в перекладах на інші мови. Це — найбільш ненавиджений чужинець для московських авторів, як старих часів, так і совєтських. (Див.: Географія в Росії XVII ст., Д. Лебедева, Москва, 1949 рік).

Також не занотовані в книжці проф. Січинського Якоб Ульфельдії з його „Рутенією" (Франкфурт 1608 р.), або Алекс Ґваґніна з надзвичайно цікавим описом Европейської Сарматії (Краків 1578). Не можна оминути й знаменитого автора П. С. Палласа з його описами подорожей по „південних губерніях російської Імперії", зроблених в 1793 та 1794 роках.

Нам не довелося бачити особисто, але приходилося не раз зустрічати в нотатках або уривках працю Гамершана Гота з 1787 р. — „Подорож через Сілезію в Україну". Так само є ряд праць про життя та військові походи Карла XII, в яких є багато матеріялів про Україну та часи гетьмана Мазепи.

Можна жаліти, що немає в праці проф. В. Січинського мапи з 1410 р. кардинала П'єра д'Аллі, де зазначена „Рутенія". Це — загальна мапа світу, зложена на принципах Птоломея і вперше видрукувана в 1480 р. (?). Цією книгою користався Колюмб, підготовляючись до своєї подорожі.

Україна, а головне узбережжя Чорного моря, добре представлені на мапах Портеляні, яких є досить багато і які освітлені детально в знаній праці українського географа В. Кордта, виданій в Одесі 1906 р. Цими мапами на протязі 300 років користувалися мореплавці. Також правильно зазначена Україна на мапах М. Белліна, виданих у Голляндії в другій половині XVIII ст.

Немало сторінок присвячено Україні в колекції подорожей, зібраній і виданій П'єром д'Гонідом 1749 р. у 12 томах. Це оригінальне у французькій мові видання, пізніше було перевидане в англійській мові у чотирьох томах.

Також виглядає, що не довелося авторові бачити „Колекції" Дж. Пінкертона з початків минулого століття (19 томів), у яких є важливі для нас тексти Карпіні і Рубрикіса. Зокрема цікаві в цій „Колекції" подорожні враження П'єра Делле Валле, що їздив до Персії з дорученням папи римського. О. Валле описує, як він у розмовах з візиром шаха інформував його про політичне та мілітарне значення Запоріжжя і про боротьбу козаків за волю. Через кілька днів шох, на площі зустрів запорожця, який передав був йому перед тим якусь петицію. Звертаючись до свого почоту та присутніх, шах у сильних виразах розповів, хто є запорожці і які вони славні зі своїх військових дій... Кілька разів у своїх листах О. Валле вертається до української проблеми на Чорному морі.

Приблизно в цей час вийшла у Лондоні книга Джана Баррова про видатного англійського політика МакАртея, що протягом трьох років був амбасадором у Росії. Книга має фактичні матеріяли з рукописів МакАртея, серед яких є немало про Україну, — про її устрій, про адміністрацію гетьмана Розумовського, про Переяславський договір. МакАртей згадує, що в Малій Росії було 5 єпископів, які не належали до „церковних кляс Росії".

Очевидно, в книзі такого розміру, як праця проф. Січинського, неможливо включити весь багатющий матеріял, яким ми можемо розпоряджати. В окремих описах подорожей розкидані завваги про Україну, як, напр., в описах подорожі до Польщі французького поета Реґнарда, автор твердить про оборонні можливості Львова, дає характеристики козаків, їх військової тактики і досить багато місця приділяє мовам народів ближчих околиць, відрізняючи „рашен", що його вживають московити, та мову „літтл тартар".

Згадується про Україну також у книжках, присвячених далеким від неї краям. Напр., у листах місіонера, що перебував у Японії в XVIII ст., описується зустріч з одним із князів Дайміо, який показує авторові мапу Европи і згадує, що „там живуть християнської віри козаки, які воюють в союзі зі Швецією, але результати тієї війни ще не відомі". На японській мапі та країна зветься „Кран" або „Укран".

Немає в книжці проф. Січинського згадок про видані в 5 томах описи подорожі Петра Мунді, який не раз згадує про Україну. Також в спогадах Кокса, які вийшли 1802 р. в Лондоні у п'яти томах і включені в колекції Пінкертона є дуже багато про Україну. Зокрема автор згадує про „рутенський" характер будови Св. Софії в старому Новгороді з XII ст., й дає описи українських губерній, характеристики українського селянства, Запоріжжя, гетьмана Розумовського, та оповідає історію лейтенанта Мировича (його батько був в армії Мазепи), що приймав участь в змові у фортеці Шліссельбурґу в 1764 р.

Також цікава „Книга знання" (XIV ст.) невідомого автора перевидана 1877 р. в Еспанії, в якій є герби та описи різних країв, зокрема „королівства Леон, що його німці звуть Люмберг", про Хорман (Холм), р. Лусім-Дніпро, Крим-Ґотія та ін.

Очевидно, могли б бути поширені й дані з московських джерел, зокрема XVIII та XIX століть, коли з'явилися досить, а серед них Бантиш-Каменських та рукописних матеріялів, поважні праці на основі архівного, Н. Оглобліна, з його „стовпцями Сибірського Приказу" та описом долі українських засланців (гетьмана Дам'яна Многогрішного, єпископа Іркутського Інокентія, єпископа Тобольського Івана та ін.), які з'являються вперше на Сибіру в XVI ст..

Не можна у часописній статті охопити цю широку тему, що її вперше розробив проф. Січинський. В кожному разі, поруч з книжками, що вийшли з рамен Українського Народного Союзу в англійській мові, це видання стане ще одним переконливим свідоцтвом для світу, який мусить знати правду про Україну та її волелюбний народ.

I. Світ

ЧЕРГОВІ НЕВДАЧІ СОВЄТІВ

Від зими минулого року аж до сьогодні розписує совєтська преса про поширення засівної площі в Казахстані, Туркестані, в деяких частинах Сибіру. При цьому говориться про переселення сотень тисяч молоді на „освоєння" нових земель. В дійсності переселено на ці простори всього 70.000 осіб, бо, не зважаючи на пропаґанду, мало хто хоче виїжджати з нужденних умовин все ж на рідній землі — кудись світ-за-очі шукати ще гіршого.

Нам вже доводилося писати в „Свободі" про сільське господарство в Казахстані. Сьогодні наші відомості підтверджуються, що „нові землі" не є новими. Вони у більшості вже оброблялися, але з різних причин були залишені напризволяще. Головною причиною цього — недостача води, бо країна ця пустинна, з малими опадами дощів та снігу, і врожай там мізерний.

Відсутність лісів утруднює справу розміщення нових переселенців, бо для будов треба довозити матеріяли здалека. Рівночасно ж погано налагоджена справа транспорту. Залізниця — фактично одна — ще не закінчена і, очевидно, не зможе задовольнити всі запотребування.

Систематичний перегляд совєтської преси та журналів дає досить матеріялів для ряду висновків.

Для реалізації плянів, що мають вже за собою рік життя, Москва призначила нових адміністраторів, головне по партійній лінії. Одним з таких адміністраторів є П. Пономаренко, секретар комуністичної партії Казахстану, бувший міністер „культури" у Москві.

Партія має багато клопоту в Казахстані, де, поруч господарських завдань, стоять складні національні й культурні проблеми. Про останні ми знаємо досить багато, але майже нічого не говориться про перші — національні.

Боротьба з націоналістичними течіями серед казахів, русифікація шкільництва та ліквідація мусульманської релігії — головні турботи партії. Але рівночасно викликають у московських окупантів неспокій ці підземні течії серед мусульманського світу, які пов'язуються не тільки з Пакістаном та Іраном, але й з окремими народами азійської частини Совєтського Союзу.

В останнім числі „Нейшинел Джеоґрафік Меґезін" вміщено статтю про три групи казахів, що жили в Сінкіянгу. З 4.000 родин дісталося до Пакістану тільки 350 осіб, після майже дволітньої подорожі через Гімалаї. Це є пригадка вільному світові про трагедію, що триває нині в Казахстані. Очевидно втеча для українців з тих країв неможлива, бо їм довелося б проходити сотки кілометрів серед азійського моря.

З промов совєтських достойників видно, що великі пляни все ще залишаються в основному на папері. Цьогорічний врожай в Україні, на Московщині і Кубані невисокий. Певну недостачу вдалося нібито поповнити здобутками в Азії. Таким чином назагал випродукувано приблизну ту саму кількість збіжжя що й в 1952 р. Отже на збільшену кількість населення збіжжя залишається однаковий здобуток. Не може бути дозволена в таких умовинах втрата через непередбачені обставини.

Щоб поповнити недостачу машинерії в Азії, доводилося слати трактори та інші машини з України й Кубані, а їх там, за словами самого Хрущова, в 1953 р., теж бракувало.

Совєтська влада плянує поширити засівну площу в Сибіру та Казахстані на 15 млн. гектарів в 1955 р. і на 13 млн. га в 1956 р. Для цієї нової площі потрібні будуть робітничі кадри, які знову слатимуть з України.

Труднощі, що їх має совєтська влада з харчами, відповідно оцінюються в европейських політичних колах. Англійці вже починають вірити, що чутки про можливість зменшення військових формацій в СССР є актуальні, бо, мовляв, тоді тисячі здемобілізованих можна буде перекинути в сільське господарство. Наскільки ці чутки правдиві тяжко сказати, бо конкретних їх підтверджень немає. А проте, в умовинах сьогоднішньої Европи, такі чутки часом приводять до переконань, що якраз наспів час для переговорів з Москвою, яка під тиском внутрішніх труднощів легко зможе піти на компроміси.

Степовий характер місцевостей Казахстану та околиць Сибіру, як ми вже писали, не забезпечує добрих уражаїв. Можна сказати загально, що на просторах між Каспійським морем та південною частиною Уралу, аж до Алтаю всюди є велика недостача води. Річки вліті пересихають, трав'яний килим згоряє і тоді оголюються солончакові ґрунти. До того ж взимі снігу випадає дуже мало і вітер його переносить з одної місцевости до другої. В таких умовинах сільське господарство дуже утруднене й не може ґарантувати з року на рік навіть мінімуму забезпечення. До того приєднується відсутність лісів і зв'язані з цим утруднення для будівництва. Часописи, повідомляючи про переселення на протязі цього року більш як 140.000 осіб в нові райони, підкреслюють, як гостро стоїть справа з мешканнями.

Характеристичною прикметою совєтської пропаґанди є те, що вона в початку будь-якої кампанії кричить про величезні пляни, потім про перевиконання них плянів, а врешті починає галасувати про „зрив" і „провал" кампанії.

За останні двадцять років в азійську частину СССР „переселено" мільйони осіб, які треба забезпечити харчуванням. Як цю проблему розв'язано, ми знаємо. В таких умовинах збільшувати площу орної землі нелегко.

Дуже можливо, що в наступному прийде нова орієнтація на азійські простори. Вже не раз Москва зверталася обличчям до цих земель, шукаючи там порятунку від криз, що весь час загрожують пляновому „соціялістичному господарству".

Ю. Каменецький

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В ШІКАҐО, ДІЙСНІСТЮ

Загальні збори.

В половині вересня відбулися основуючі збори Українського Музею. Взяло в них участь невелике число делеґатів від Товариств та громадян. Без вийнятку всі поставилися до справи позитивно, стверджуючи, що конечно та потрібно мати осередок української культури в такому центрі, як Шікаґо.

Загальні збори прийняли статут та намітили плян праці на найближчі роки. В першу чергу рішили набути відповідне приміщення, а в недалекій майбутності власний дім на Музей. Цього роду культурні інституції були в нас в Україні організовані добродіями - меценатами, згадати б хоча кн. Константина Острозького, чи Митрополита Андрея Шептицького; — але і свідоме громадянство часто фундувало культурні установи: львівські міщани — Ставропігію, а козаки Київську Колегію що стала пізніше Могилянською Академією. Нам тут, в Америці, на думку більшости, треба опертися на свідомих членствах українського громадянства і товариствах, що розуміють вагу збереження пам'яток української культури.

Ступені членів, відповідно до матеріяльної спроможности.

Щоб уможливити загалові українських громадян допомогти в розбудові Музею відповідно до своєї матеріяльної спроможности, принято в статуті різні ступені членів. Члени платять більші або менші пожертви, але всі мають однакові права. Звичайні члени платять річно $6, правні члени, — якими є Т-ва, $10 і висилають на загальні збори двох делеґатів, Спомагаючі, членську вкладку і пожертву від $10—50, почесні члени $100, —а добродії - основники $250. Члени почесні і добродії платять тільки одноразово, є членами до кінця свойого життя, та одержують грамоти із зазначенням висоти пожертви. Члени - добродії будуть додатково вписані на пропам'ятній таблиці при вході до Музею. — Коли б на терені Шікаґа або поза ним найшовся меценат-добродій, який набув би дім на потреби Музею, то тоді рішенням загальних зборів, Український Музей в Шікаґо назвуть його іменем.

Музей, громадяни і Товариства.

Серед українців зберігання пам'яток про свою родину, рідні свої організації, села, міста, край, великі політичні рухи чи визвольні змагання є в великому занедбанні. В нас рідко хто провадитья хроніку чи спомини про свою родину та зберігає пам'ятки по ній, як генеологічні карти, листи, світлини, портрети, давню предківську збрую, чи оригінальну ношу. Звичайно, крім своїх батьків та прабатьків, давніших родів вже не знаємо.

Те саме із нашими Товариствами та організаціями релігійними, культурними, політичними. Не ведемо хронік із їх діяльности, не збираємо систематично ні писаних, ні матеріяльних пам'яток ,як протоколів, переписки, видань, афішів, летючок, відзнак, грамот членських виказок, одностроїв, прапорів та інших.

Не диво тому, що сучасним поколінням, яке не має дуже часто ніяких ні писаних, ні писаних, ні матеріяльних пам'яток, тяжко відтворити минуле своїх родів, організацій, міст і сіл, політичних рухів чи навіть визвольних змагань. Були колись, жили, повмирали і сліду по собі не лишали ніякого.

Музей поклав собі за завдання викликати інтерес громадян і організацій під кличем: зберігайте пам'ятки сучасного родинного і організаційного українського життя, щоб жити в майбутньому. Ці документи збережені в Музеї, збережуть пам'ять про нас і наші організації для майбутности.

А коли немає ні писаних, ні матеріяльних пам'яток, то не можливо в інший спосіб залишити спомин про рід свій та організації. Маєте можливість в Музеї, як це роблять американці, фундувати окремі кутки чи кімнату свойого імени, жертвуючи рідкісні мистецькі збірки, бібліотеку, зразки народного мистецтва, архівні збірки чи влаштування ґабльоток, шаф, столів. Ці пожертви із вашим іменем будуть тривалим спомином для майбутніх поколінь.

Плян праці на найближчі роки.

В основу розвитку Музею загальні збори поставили на перше місце фінансову сторінку, щоб забезпечити відповідне приміщення, а на дальшу мету набуття власного Дому. Меценатів в нас мало, але свідомих громадян багато. Тому й рішено з'єднати до кінця 1955 року що найменше 350 членів різних ступенів і в цей спосіб дати тривкі основи для його майбутнього розвитку.

На цей ще рік на 11 і 12 грудня запляновано виставку із матеріялів, що їх зібрав досі Музей. Особливо цікаві будуть на виставці матеріяли про Першу Українську Дивізію та інші комбатантські організації, Гетьманську Січ, та українське друковане слово з краю, еміґрації, Америки і Шікаґо.

Виставки є заплановані на кожний рік, але мати будуть специяльну тематику: народного мистецтва, самодіяльности молодечих організацій, українських світливців, філателістів, укр. спорту. Раз в рік восени буде виставка українського друкованого слова, щоб популяризувати українську книжку і пресу серед молоді і громадян та віддячитись в цей спосіб видавництвам за безплатні примірники, прислані до Музею.

На дальшу мету в найближчі роки, коли Музей набуде багаті збірки народного мистецтва, є в пляні організувати виставки цього ж мистецтва в американських музеях Шікаґа і стейту Іллиной.

При Музеї зорганізовано наукову Секцію, яку очолює д-р І. Витанович. Ця Секція поставила собі скромне завдання згуртувати на терені Шікаґа українських науковців та працювати в міру сил і спроможности над актуальними проблемами з ділянки українознавства.

З інших справ рішено: вести хроніку Музею, Пропам'ятну Книгу, хроніку організованого українського життя м. Шікаґа, утривалити це життя в світлинах і фільмі. Скласти альбом українських церков і громадських будинків, як також раз в рік видавати бюлетин про розвій Музею.

Жертви матеріялами і грішми на Музей.

Від 1—50 штук різних видань і книжок та предметів зложили: О. Бабій, Д. Ваґрій, І. Баранчики, Т. Гасцький, М. Гарасим, М. Городецький, В. Децик, Дичка, В. Іващук, Д. Касків, Ю. Каменецький, О. Корнилів, В. Кравців, д-р Крупка, Кузичі, М. Кулицький, С. Кушей, Г. Коваль, Т. Ліськевич, Король (Канада), Яр. Рудницький (Вінніпеґ), І. Красник, В-во Самостійна Україна, П. Матійців, І. Магулка, В-во Молоде Життя, Р. Назаревич, В. Ничай, Д. Пілецький, В. Помірко, І. Олійник, М. Охрямович, Я. Рак, Б. Рубчак, Р. Руденський (Англія), С. В. Мурини, д-р М. Сіменович.

Від 51—100 штук. А. Артимович, О. Валабас, Н. Валицька, І. Витанович, Я. Войнаровський, Любомир Ганкевич, В. Данилишин, Г. Дзявроник, П. Дідик, Козаки О. В.

Від 101—200: П. Бабяк, А. Боднар, М. Ґікаві, о. д-р В. Ґавліч, Дахнівські, Куропасі, І. Михальшевич, І. Семянчук, д-р М. Терлецький.

Від 201—300: Українська Бесіда, Ф. Васильовський, А. Гасцький, О. Ганкевич, О. Городиський, Кочани, Д. Максимюк, М. Ткачук.

Від 301—400 штук: Євген Команишин.

Від 401—500: д-р І. Смук.

900 штук: Михайло і Софія Баран зібрано до вересня включно 965 назв або 6,400 штук.

Грішми декляровано на заг. зборах $950. (Список жертводавців оголосимо пізніше).

Вибраний провід запорукою розвитку.

Загальні збори одноголосно вибрали такий провід Музею: До Управи Музею: д-р М. Сіменович, голова та члени: А. Кочанова, інж. І. Семянчук та д-р М. Вараболяк. До дирекції Музею: Ю. Каменецький, голова, О. Кочан та д-р М. Терлецький заст., О. Городиський, писар, М. Баран, касієр, О. Ганкевич, архівар, В. Децик, кустош Музею, В. Данилишин, бібліотекар, Д. Шумей, член. — Контрольна Комісія: дир. В. Тимцюрак, голова, та А. Артимович і п. Михальцевич, члени.

Вибраний провід зложений із загально відомих громадян, які дорожать українською культурою, дає запоруку, що в короткі Музей при активній піддержці українського громадянства розвинеться в поважну культурну установу.

Слово за свідомим українським громадянством та Товариствами м. Шікаґа.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Академія в честь Митрополита Шептицького.

Заходом Т-ва „Самопоміч" при співучасті „СУА", Від. 47, „Укр. Нац. Хору", Орг. Укр. Мол. „Пласт", Укр. Спорт. Т-ва і Т-ва „Обнова" влаштовано тут 10-літню річницю смерти бл. п. Митрополита Шептицького академією в дні 14-го ц. м.

Свято було належно підготоване, а програма вміло дібрана — тому й не диво, що академія вповні удалася.

Розпочав її Укр. Нац. Хор молитвою „Отченаш" Новохацького із басовим сольом мґр. Андр. Чорнобіля. Його могутній голос гарно гармонізував із дискретним супроводом хору.

Слідувала промова Всч. о. Ст. Городецького. У короткім, добре продуманім і гарно виголошенім рефераті представив бесідник постать Великого Митрополита, як зразкового князя Церкви, гарячого патріота, неустрашимого оборонця покривджених та поневолених, великого мецената науки та мистецтва і справжнього самарянина, що спішив з допомогою, де лиш треба було, як також правдивого друга молоді, якою усе своє трудяще життя опікувався морально і матеріяльно.

По промові слідувала декламація пані Мир. Приймакової „В роковини смерти Митрополита Шептицького" Курпіти. Декляматорка вив'язалась із своєї задачі зовсім удатно — лиш замало акустична заля Укр. Амер. Клюбу не дозволила всім учасникам почути вдале виголошення гарного вірша.

Дальшою точкою програми був „Псалом 74" Гаєвського, у виконанні Укр. Нац. Хору під проводом інж. Я. Матковського. І ця точка пройшла з успіхом — мимо того, що твір цей не належить до легких.

Опісля п. Зенон Сenvelopeлик віддеклямував „В храмі св. Юрія" В. Лепкого. Прегарний вірш цей може найкраще гармонізував із ціллю академії. П. Силик виголосив його вповні удатно — причім треба відмітити, що правильна динаміка і модуляція голосу спричинили це, що навіть і в не-акустичній залі слова його не прогомоніли безслідно.

По цій деклямації наступив сольоспів пані Люби Німців „Аве Марія" Гунода і „Інфляматус" із „Стабат Матер" Росінього — цей другий твір в супроводі Укр. Національного Хору. Відома вже не лиш в Рачестері колишня оперова співачка пані Німців оба твори виконала бездоганно. Не диво, що опісля збирала з усіх сторін заслужені ґратуляції.

На фортепіяні акомпаніювала п-ні О. Костинюк.

Закінчив академію „Живий Образ" у виконанні „Пласту" при супроводі пісні „Боже Великий, Єдиний", що її проспівав Укр. Нац. Хор під проводом інж. Я. Матковського.

Сцена була гарно прибрана. Перед очима приявних виднів св. Юр із митрополичою палатою, роботи п-ні І. Твердохліб. Над цим пишався прибраний лавровими листками портрет пок. Митрополита, намальований молодим многонадійним студентом О. Бабюком.

Підготовкою свята займався головно організ. референт „Самопомочі" п. Ів. Крамарчук і він теж разом із п. інж. Вол. Приймаком при деякій помочі молодих пластунів: Костинюка, Онуфрика і Лонкевича зайнявся прибранням сцени.

У гарнім виведенні свята заслужився чимало дириґент Укр. Нац. Хору інж. Я. Матковський, який вміло підібрав добре підходячі музичні твори і опісля належно їх із хором переробив так, що вийшли зовсім добре.

Чистий дохід із цеї академії призначено на вдів і сиріт — наших залишенців в Европі.

Петро Зубрицький.

Рачестер, 16 листопада 1954.

Дітройт, Міш.

Громада при праці.

Дуже інтенсивно працює український Дітройт на культурно-освітньому полі. Зокрема на шкільному відтинку він має вже поважні осяги. Завдяки жертвенности ідейних громадян і педагогів (І. Іванчук, проф. д-р М. Дольницький, інж. Д. Березовський,, проф. Ю. Олесницький, І. Ващук, В. Папіж і інші) зорганізована українознавча школа розвивається успішно на Заході й Сході. Вона реальним ділом усуває байдужість родичів та інші перешкоди на своїй дорозі. Школа нараховує на сьогодні біля 200 учнів із 12 учителями. Особливо Дитяча Світлиця на Сході для дітей у віці 3—5 літ, що їх 3 рази на тиждень збирає і потім власним автом відвозить до дому сам голова Батьківського Комітету, заслуговує на високе признання.

Т-во „Рідна Школа", що має за собою кілька літ корисної праці, рішило неперіодичним „Інформаційним Листком" подавати до відома громадянства інформації про свою працю в будучому. Перед нами перше число „Листка" за листопад 1954. Мета його — як кажуть автори — порушувати „пекучі питання з обсягу виховання нашої молоді". Наче молитву читаєте програмовий вірш В. Самійленка: „Українці". З черговоі статті довідуєтеся про пляни й працю Р. Школи. Дирекція вміщує про українознавчу школу цікаву й вичерпну статтю, з якої пробивається тверде рішення шляхетних громадян та ідейних педагогів виконати свій обов'язок супроти молоді. Витяги з різних статтей відомих громадських діячів і публіцистів виразно ілюструють напрямні плянової праці. „Менше говорім про велику політику, хай про це говорять люди покликані до цього, а більш дбаймо про рідні школи... (о. І. Нагаєвський)" — стає провідною лінією в їхніх плянах на будуче. Дальше слідують актуальні вісті про дитячий журнал „Веселку", про „Вісник Шкільної Ради", тощо.

Можна тільки побажати Дітройтові й надальше живого темпа та розмаху у їхній дуже корисній праці.

(в. к.)

Геркімер, Н. Й.

Невелика українська громада

в Геркімері прикладає всіх зусиль, щоб ніколи не згасав той вогник, який запалює своїм полум'ям серця любов'ю до рідного далекого краю. Цей чудодійний вогник постійно нагадує про дні радости й слави та невгинної, завзятої боротьби і віри в перемогу. Він снує невидиме павутиння, перетягає його через безмежні води, високі гори і єднає нас з усім тим, що рідне й дороге.

Багато труду для вдержання того ідейного зв'язку з українським народом докладає в нашій громаді о. Лящук, що не проминув ні однієї урочистої дати з нашого національного життя. Кожна така урочистість була згадана бодай при співдіяльности двох-трьох осіб (а нераз і більше). Не легка це справа в тутешних умовинах: часто тяжко знайти не тільки виконавців певної програми, а й, бодай, невелику кількість слухачів. Та все ж якось з'являються і виконавці і слухачі.

З ініціятиви о. Лящука існує вже другий рік недільна школа. З самого початку в цій школі бере живу участь дружина панотця, пані Євгенія Лящук. Цілий рік вона учила співати дітей і підготовляла до виступів на відповідних імпрезах. Останньою цьогорічною імпрезою були святочні сходини, присвячені пам'яти Листопадового Зриву.

Сходини відбулися 7. листопада. відкрив їх п. Савчук. Коротким словом згадав Перший Листопад, сягнув в глибину його значення та ідеї. О. Лящук накреслив хід подій, перемоги та втрати, а п. Галина Петренко виголосила доповідь, сповнену бадьорим настроєм, переплітаючи відповідними віршованими цитатами. Ця доповідь зворушила слухачів і пробудила зацікавлення, навіть, у цілком байдужих.

Щоб пригадати вигляд природи в день незабутнього Листопада, учениця недільної школи Корнеля Власик продеклямувала „Осінь", а учениця Маруся Силецька — „Перший Листопад". Сходини мали досить короткеньку програму, але на присутніх зробили глибоке враження і мета була досягнена.

Є. С.

Міннеаполіс, Мінн.

Український День.

14-го листопада ц.р., заходами Відділу УКК в Міннеаполісі, під невтомним керівництвом д-ра О. Лютого, було влаштоване маніфестаційне віче, для відзначення Українського Дня. Велика театральна заля була переповнена. Було присутніх понад тисячу осіб, серед них були й високі американські гості. Програма вечора була дуже велика й цікава своїм змістом та виконанням. Віче відкрито відспіванням Американського Гимну. Промовцями були: відкриття й вступне слово в українській і англійській мовах, д-р О. Лютий, доповідь в англійській мові робив д-р М. Гайдак, а доповідь в українській мові, п. М. Дем'янчук. Крім того, промовляв мейор міста Міннеаполісу, а резолюцію в англійській мові зачитав проф. О. Грановський, яку віче прийняло вставанням та гучними оплесками. В мистецькій частині програми приймали участь: Л. Перчишин, М. Пащенко,, О. Вринь, Є. Верецька, М. Шуг, К. Шуг, С. Коросек, Т. Лю, І. Чорний, М. Янович, Е. Тілле, С. Хилл, С. Прокопюк, Д. Комар, Н. Коваленко, група танцюристів і театральна група під керівництвом В. Грінвальда, мішаний хор під керівництвом А. Мойсіяхи, фортепіяновий супровід Н. Пащенко, художне оформлення сцени — арт. О. Булавицький. Майстер церемонії — К. Кість.

Необхідно підкреслити високу, талановиту майстерність маленьких танцюристів С. Прокопюк і Д. Комар, а зокрема маленьку балерину Н. Коваленко, якій була влаштована велика овація за дуже майстерне виконання вальсу „Голубий Дунай".

Заслуговують на окреме відзначення виконавці ролів Одарки й Карася з опери „Запорожець за Дунаєм". В окремих приміщеннях була влаштована виставка українських вишивок, мистецьких праць А. Павлося, українських та інших марок.

Віче закінчено дружнім співом усіми присутніми Українського Національного Гимну. Українці м. Міннеаполісу ще раз засвідчили свою високу національну свідомість, зорганізованість, пошану й відповідальність, до великих ідеалів боротьби за визволення України.

о. М. Годинський.

Ню Йорк, Н. Й.

Збірка на інвалідів.

Збірка на дар Українському Інвалідові за 1953-ій рік була переведена старанням нюйоркського Відділу ОбВУА.

1). Суми одержані з продажу жетонів:

Збірка в часі корабельної прогулянки хору „Думка" $129.25; особисті збірки поодиноких членів ОбВУА $81.25; збірки біля Православних Церков $58.00; збірка на сходинах Т-ва „Угнівщина" $22.00; збірка на сходинах Відділу ОбВУА $16.50; збірка „Самостійного Золотого Хреста ч. 1" $341.50; збірка Відділу „Самопомочі" в Ню Йорку $18.00; збірка п. Ірини Домбчевської $10.00; збірка нюйорктських Відділів УНСоюзу, зокрема Відділів чч. 117, 130, 204, 210, 298, 361, 393 і 489 — разом $56.50.

Разом з розпродажу жетонів зібрано $733.00.

2). Пожертви без жетонів:

Консисторія Української Православної Церкви в Баунд Брук $100.00; збірка в часі Свята Інваліда, влаштованого Комітетом Українських Демократичних Організацій м. Ню Йорку $68.04; збірка „Самостійного Золотого Хреста ч. 1" $15.46; пожертви пп. Е. Лабки, Р. Мороза, В. Фостяка, А. Чапельського, по $5.00 та О. Кметя $3.00, замість квіття на могилу сл. п. Іларія Ольхового $23.00; родина пп. Соханів — замість квіття на могилу сл. п. Никифора Гаврилюка $15.00; пп. Марія і Василь Кузики — замість квіття на могилу сл. п. Івана Корнієнка $10.00; надвишок при продажі жетонів 0.13.

Разом зібрано датками без жетонів $231.63.

Загальний вислід збірки $964.63.

Вище наведену суму переказано після потрученя коштів переведення збірки в сумі $13.32, Комісії Суспільної Служби при Головній Управі ОбВУА у Филаделфії.

У переведенні збірки прийняв дуже видатну участь Самостійний Золотий Хрест ч. 1 в Ню Йорку, зокрема же ось такі його членки: пп.: Ватран, Гермак, Голюка, Горяча, Карпинець, Пельц, Погорілець, Шевців і Яцушко, а саме під діяльним проводом пані Ірини Голюка, секретаря організації. — При цьому більші датки зложили наступні організації й особи:

По $12.00: УСК, Ню Йорк, Кульчицька Дарія; по $10.00: Самостійний Золотий Хрест ч. 1 в Ню Йорку, Тихий Василь; по $5.00: АРКА, д-р Барон Володимир, д-р Воєвідка Ярослав, Волошин Ярослав, Голюка Ірина, дроґерія Гарфінкля, Доскоч Дмитро, д-р Макаревич Іван, д-р Осінчук Роман, Стасюк Платон, д-р Уруський Володимир, Ярема Петро; та під час корабельної прогулянки: Баран Василь, Підгородецький Роман.

Імен та прізвищ жертводавців, що зложили менші суми, не маємо змоги опублікувати з технічних причин.

Усім жертводавцям та збирачам щире спасибі.

За ОбВУА — Відділ в Ню Йорку:

Ген-Штабу полк. Аркадій Валійський, голова;

сот. д-р Іван Козак, заступник голови та референт Суспільної Опіки.

ПРО ОДИН ЮВІЛЕЙ

Небагато українців знає, що в Новому Ульмі у Баварії видається щомісячна газета „Освобожденіе", яка друкується у друкарні „Українських Вістей". Ця газета є органом революційно-демократичного руху народів СССР. Рух цей започаткував відомий громадський діяч і публіцист, колишній член Державної Думи — Григорій Алексінський — лідер національної організації російських демократів (скорочено — НОРД). Це є єдина російська партія, яка виступає проти концепції єдиної неподільної Росії, яка визнає самостійність усіх підсовєтських народів і домагається, щоб теперішні загальноросійські партії замінено партіями російськими (тобто московського народу).

Останнє — 15 число „Освобожденія" за вересень ц.р. відзначає 75-ліття з дня народження та 50-ліття громадсько-політичної діяльности Г. А. Алексінського. У спеціяльно присвячених статтях подається коротка біографія ювілята та оцінка його сьогоднішної діяльности.

У кожному числі „Освобожденія" друкується „Листи до своїх і чужих" Гр. Алексінського, в яких він висловлює свої погляди, окреслює плятформу НОРД-у та критикує позиції інших російських партій і КЦАВ-у. Наведемо пару уривків з його листа в останньому числі „Освобожденія":

1) „Наша справа, — нас, русских, — самовизначитися самим, як русским, і, визнаючи за нерусскими повне право на повне самовизначення, готувати наше майбутнє сусідське співжиття з ними, у якомусь-то Вільному Союзі незалежних Держав Східньої Европи".

2) Нехай „західній світ" допомагає звільненню кожного народу СССР. Якщо взавтра звільняться Україна чи Грузія, то це наблизить час звільнення і нашого русского народу".

3) „Ось що пише правий еміґраційний двотижневик „Часовой" (Брюсель, вересень 1954); Нарікаючи на те, що в мюнхенських інституціях Американського Комітету (радіовисильня „Освобожденіе" та інститут для вивчення історії і культури СССР) нерусску еміґрацію допущено до роботи на рівних правах з російською, „Часовой" бачить у цьому „генеральний наступ самостійників на залишки російських уплинів"... Нарікати на це, ...значить не вміти звільнитися від імперіялістичних поглядів".

У тому ж числі „Освобожденія" вміщено заяву п. Алексінського, в якій він дякує своїм однодумцям, що згадали про його 75-ліття, і каже, що найліпшою формою відзначення його ювілею є матеріяльна і моральна допомога їхньому спільному ділу: виданню „Освобожденія" й організації НОРД.

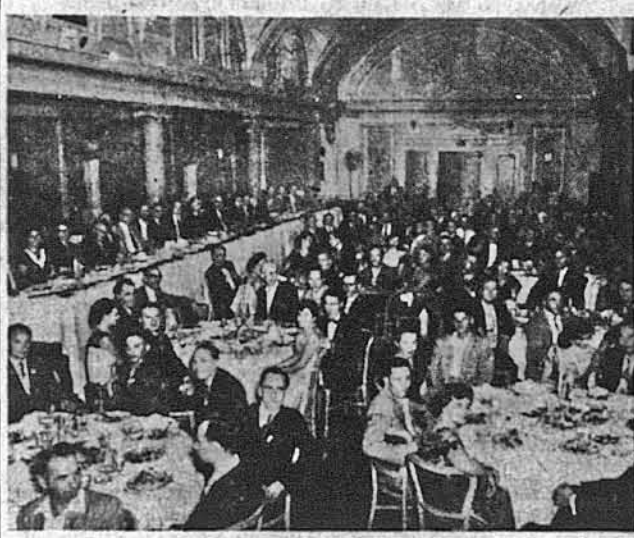
Ми зі своєї сторони висловлюємо добродієві Г. Алексінському щире поздоровлення з нагоди 15-річчя і бажаємо йому здоров'я й успішного ширення його мудрих і життєвих поглядів.

А. Гудовський.

ВІСТІ О.Д.В.У.

ПОЗ'ЇЗДОВА ОДНОДНІВКА
Видання Центральної Управи. — P. O. Box 4, Cooper Sta., New York, N. Y.

ПОЗИЦІЇ Й ПРАЦЯ ОДВУ ПРАВИЛЬНІ — ПРИЗНАННЯ ДВАЙТА АЙЗЕНГАВЕРА ПРЕЗИДЕНТА ЗДА

Учасники бенкету, влаштованого з нагоди 25-річчя ОДВУ

...„Серед вітальних телеграм на особливе підкреслення заслуговує телеграма від Президента ЗДА Двайта Айзенгавера. Привітальну телеграму президента держави, отже найвищого речника опінії суспільної і державної, розглядається не лише як звичайний вияв куртуазії і чемности, бо не так часто і не будь-кому президент країни висловлює свої ґратуляції за минулу працю та свої побажання успішної праці на будуче. Коли президент країни уважав за відповідне з нагоди 25-ліття існування і праці ОДВУ зложити їй свої ґратуляції і бажання, то це є висловом повного признання для праці і політичної лінії тої організації. В звичайних умовинах не було б тут нічого дивного, але коли зважити, що кілька років тому ОДВУ була денунційованою СССР, як „фашистівська" і „аґентурна" організація, і уряд ЗДА, який був в тому часі в приязних відносинах з СССР, большевицьким денунціяціям присвятив увагу і зарядив обсервацію ОДВУ, наслідком чого багато членів ОДВУ попало в паніку і усунулось від активного життя, — признання президента ЗДА саме цій інвестиґованій і обсервованій Організації заслуговує на особливу увагу. Президент Айзенгавер свідомий того, що колишні урядові чинники ЗДА вирядили кривду ОДВУ, і з підкресленням підносить особливу відвагу і послідовність, з якою ОДВУ обстоювала свої позиції для добра визвольної справи України і добра ЗДА. Президент Айзенгавер дає повну моральну сатисфакцію ОДВУ за минулі хвилини недовір'я і бажає їй в будучому вести дальшу корисну працю по тій самій лінії, яку вона вела дотепер.

Привіт Президента є не лише признанням заслуг і праці ОДВУ, але признанням важности і вартости ідей, що їх ОДВУ голосила і голосить. Він є признанням консеквентности і відданости працівників ОДВУ, які, не зважаючи на загрозу неприємностей і перешкод, все ж таки твердо вірили в правдивість своїх ідейних позицій і не побоялись в ім'я правди стояти і видержати на своїх стійках"...

...„Відпали від неї щонайвище елементи полохливі, боязкі, не надто твердо переконані в правдивості своїх позицій, які або втекли в затишність „своєї хати скраю", або створили нові організації, в яких намагались розпочинати історію світу наново від себе. А тим часом при ОДВУ залишилась горстка вірних і відданих справі людей, які, на чолі з своїм відважним і мужнім провідником проф. О. Грановським, зостались на стійках з глибоким переконанням, що „тамен вольвітур", що Москва таки є ворогом свободолюбного людства і що немає найменшої потреби зміняти свою думку тому тільки, що хвилево в державному департаменті знайшовся такий чи інший Гісс і пробує за большевицькими інструкціями виконувати там ролю ганебного зрадника не тільки Америки, але й всього гуманного, свободолюбного і культурного людства. Знайшлася горстка людей, які, мимо хвилевої неприємности, мимо цькування навіть деяких таки наських недовірків і хитайлів, вірили у вищу справедливість і перемогу правди. Вони знали, що Америка саме тим сильна, що в ній можна боротись за правду і що правда в цій країні скорше чи пізніше переможе. Вони твердо стояли на своїх позиціях, дармащо був час, коли від них відреклась більшість українського суспільства.

Але вони перемогли. Виявилося, що правда і слушність не по стороні „української пори та інших соціялістично-комуністичних прибудівок, які з диким вереском кинулись, неначе гієни, на ОДВУ і клювали її своїми скверними дзьобами та роздряпували її своїми хижими пазурями, але правда по боці тих, що хотіли допомогти визволитись з-під ярма своїм єдинокровним братам та вказували єдино правильну до визволення дорогу. Вони все і всюди заявляли, що Москва не була, не буде, не є і не може бути приятелем свободолюбного світу, бо вона власне чигає на цю свободу і готує решті світу поневолення і загарбання, і що одинока дорога до рятунку поневолених Москвою народів, серед яких одним з перших є український нарід, та до рятунку решти світу перед долею українського народу — веде через знищення і розчленування Росії.

Наразі світ прозрів і зрозумів першу правду, що її настирливо голосила ОДВУ: він зрозумів, що Москва є не приятелем, а ворогом людства, що коеґзистенція з большевизмом немислима, що ціллю Москви є загарбати увесь світ і неподільно над ним запанувати, що ціллю большевизму є перемінити усе людство в стадо послушних баранів, і віддати його на ласку і неласку примітива.

Другу правду, що врятувати світ від заглади можна тільки розбиттям СССР, розчленуванням його і запевненням кожному поневоленому тепер в СССР народові повної державної свободи, — ще світ не вповні зрозумів. Ще є популярними поради різних Кеннанів і Американських Комітетів, щоб знищити лише большевизм, але залишити його імперію. Але ми переконані, що і в цьому напрямі світ скоро зрозуміє, по чийому боці є правда.

Тому ОДВУ, святкуючи свій 25-літній Ювілей, святкувала рівночасно і частинну перемогу своїх ідей, яка привела до того, що сьогодні її позиції так в українському, як і американському, а навіть міждержавному житті не є такими самітними, опущеними і висміюваними, як кілька років тому.

Звичайно, це ще не значить, що все зроблено, що треба було зробити. Перед ОДВУ ще багато праці і багато вимог. Але ми віримо, що, окрилені тою самою ідеєю і озброєні тим самим ідеалізмом, яким жили наші засновники і працівники 25 літ, ми таки досягнемо своєї мети і будемо ще свідками як на руїнах Московської імперії буде підніматися і розцвітати нове життя, — життя самостійних, незалежних і вільних народів у їх власних державах.

О. З.

Секретар Центральної Управи ОДВУ — д-р Михайлів здає звіт

ПРИВІТАННЯ З'ЇЗДОВІ ОДВУ

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

Denver, Colorado
August 28, 1954

Dear Mr. Granovsky:

To all attending the Twenty-fifth Jubilee Convention of the Organization for the Rebirth of Ukraine (ODWU), I extend my sincere warm greetings.

Your organization is bravely engaged in a difficult and demanding part of the struggle against international Communism -- a part which has significance for every lover of freedom everywhere in the world. It is my profound hope that your efforts will help one day to bring a life of justice and happiness to the people of the Ukraine.

Sincerely,

Mr. A. A. Granovsky
President
Organization for the Rebirth of Ukraine
(ODWU) in the United States of America
Cooper Station, P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

„...Усім учасникам 25-ої Ювілейної Конвенції Організації Державного Відродження України (ОДВУ) я передаю мої щирі й гарячі привітання.

Ваша організація хоробро заанґажована у важкій і вимагаючій частині боротьби проти міжнародного комунізму — частині, яка має значення для кожного, що цінить волю по всьому світі.

Моїм найгарячішим побажанням є, щоб Ваші зусилля допомогли одного дня принести справедливе й щасливе життя для народу України".

ДВАЙТ АЙЗЕНГАВЕР

Sept. 6, 1954

To President Dwight D. Eisenhower
The Suumer White House
Denver, Colorado

The delegates and guests attending the 25th Jubilee Convention of the Organization for the Rebirth of Ukraine (ODWU) September 4-6 in New York are very grateful for your inspiring message. We pledge our undivided loyalty and unconditional support to the United States in her historic and unselfish efforts to defeat Russian imperialism and World Communism with which neither coexistence nor containment is possible, much less our appeasement. Ukrainians have already learned this by their bitter experience.

Respectfully,
A. A. GRANOVSKY
Presidentof ODWU

THE WHITE HOUSE
Washington

November 3, 1954

This is to acknowledge and thank you for your letter to the President expressing appreciation for the message which he sent to the recent convention of the Organization for the Rebirth of Ukraine. Your courtesy in sending the President a copy of the resolutions passed at the convention is appreciated, and I can assure you that they will be passed on to the appropriate officials for consideration.

Sincerely,
BRYCE N. HARLOW
Administrative Assistant
to the President

STATE OF NEW YORK
Albany

September 8, 1954

Governor Dewey is out of the city and in his absence I want to thank you on his behalf for your wire of September 5th. The Governor will see your wire when he returns to Albany and will appreciate very much indeed your thoughtfulness in sending it.

With kind regards,
Sincerely yours,
GUY A. GRAVES, Jr.
Asst. Secy. to the Governor

(Закінчення на 6-ій стор.)

...Прошу прийняти оцею дорогою моє бажання якнайкращих успіхів та повних осягів у Вашій праці для України.

Степан Витвицький
Президент Української Народної Республіки в Екзилі

ЗЕМЛЯКИ! ДРУЗІ!

Пов'язані ідейно, на вірній службі поневоленій Батьківщині й у важкій боротьбі за її визволення, святкують Організація Українських Націоналістів і Організація Державного Відродження України в цім році свій ювілей.

...Вітаючи Ювілейний З'їзд ОДВУ, хай мені вільно буде передусім висловити глибоку подяку Вам усім, які гуртуєтеся в рамах ОДВУ і Братніх Організацій, за дотеперішній вклад у виді моральної й матеріяльної піддержки для визвольної нашої боротьби й при цьому зложити мої найщиріші побажання Вам якнайкращих успіхів в працях цього Вашого З'їзду...

...Бажаю, щоб своєю працею Ви привернули Організації Державного Відродження України це видне становище серед своїх і чужих, що його Вона здобула в минулих роках. Осягнете це, Друзі, коли подвоїте дотеперішні осяги праці й збережете єдність духа та чину серед Вас...

...Не покидайте віри в перемогу нашої Правди. Держіть кріпко наш блакитно-жовтий прапор, щоб занести його до обновленої вільної України.

Слава Україні!
Андрій Мельник, Голова ПУН

...Організація Державного Відродження України в ЗДА й її Братні Організації — Український Золотий Хрест і Молоді Українські Націоналісти, визнавши ідею українського націоналізму, допомагають Українському Націоналістичному Рухові й Організації Українських Націоналістів в їх змаганнях морально, політично й матеріяльно, вписавшись тим самим на сторінки історії українського народу й його змагань за волю.

Провід Українських Націоналістів не сумнівається в тому, що Організація Державного Відродження України й її Братні Організації, виконуючи свої обов'язки й завдання, що випливають з вимог країни їх осідку й діяння, не занедбають свого обов'язку й супроти свого національно-матірного пня, українського народу, і надалі будуть допомагати йому в його визвольних змаганнях аж до остаточної перемоги над московським комуно-большевизмом, що загрожує цілому світові.

ген. Микола Капустянський
за Провід Українських Націоналістів

...Важливу й важку працю виконує Організація Державного Відродження України в Злучених Державах Північної Америки, поширюючи українську державницьку ідею та здобуваючи для тієї ідеї прихильників між чужинцями, а рівночасно несе моральну, політичну й матеріяльну піддержку визвольним змаганням українського народу за привернення суверенности Українській Соборній Державі.

В повному признанні за дотеперішню відповідальну працю й допомогу й не сумніваючись в їх продовжуванні, Президія Української Національної Ради цим шляхом пересилає Високому Ювілейному З'їздові Організації Державного Відродження України в ЗДА найкращі побажання успіхів в його перебігу і вислідах...

Осип Бойдуник, Голова УНРади

Виконний Орган Української Національної Ради щиро вітає Ювілейний З'їзд Організації Державного Відродження України в ЗДА й бажає повного успіху в праці для визволення України.

С. Довгаль
Заступник Голови ВО УНРади

Нововибрана Центральна Управа ОДВУ з частиною Делеґатів 19-го Ювілейного З'їзду

М. Шарик

ЗІ З'ЇЗДУ ОДВУ АМЕРИКИ

В днях 4-5 вересня ц. р., у прекрасному готелі „Ме-Альпін" в Ню Йорку відбувся З'їзд Організації Державного Відродження України.

На цьому З'їзді УНО Канади було заступлене головою В. Гультаєм, я мав честь заступати УСГ.

З'їзд був дев'ятнадцятим з черги і відбувався під знаком 25-літнього Ювілею діяння тої державницької та націоналістичної українсько-американської організації, яка, поборюючи неймовірні нераз перешкоди, непохитно несе моральні і матеріяльні жертви, і важку працю запілля в складній і затяжній визвольній боротьбі України.

Провід і члени ОДВУ Америки, як і УНО та УСГ Канади, ще з 1929 року, ставши на засадах українського націоналізму, очоленого по черзі двома патріотами-вояками, полковниками Коновальцем і Мельником, — нераз подивугідно виконували свої обов'язки. Вони знайшли зрозуміння, належну оцінку своєї праці і кооперацію в серцях народних прошарків та їх організаціях, у церковних парафіях і інших громадсько-культурницьких і допомогових організаціях українців на американськім континенті.

Вже перед самим вибухом другої світової війни московський ворог, розуміючи, яку шкоду для Москви наносить ріст і наполеглива праця українських організованих націоналістів у світі, — вже в травні 1938 р., руками свого аґента вбиває Провідника Організації сл. п. полк. Коновальця. З черги, маючи сприятливі обставини в уряді та між незорієнтованим тоді населенням Америки, за посередництвом своїх аґентів і комуністичних та їм співзвучних організацій в Америці, — Москва повела неперебірливий у засобах наступ на все українські національні організації, на їх пресу і провідників, а на ОДВУ і його Провід особливо.

Провокативні статті, що заповняли сторінки американської преси того часу, — були тою оливою, яку Москва спритно доливала до огню, розпаленого гітлерівською Німеччиною, між свободолюбивими американцями. Жадні вияснення тоді не помагали. Раз кинений московськими аґентами „клич" — „лови злодія" робив своє.

Аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій кинулися на українські національні установи, їх архіви, пресу, — а на ОДВУ зо спеціяльним призначенням. Не лише архіви Централі чи й Відділів, але листування, бібліотеки, а то й приватне майно, ощадності важко запрацювані потом і мозолями наших чесних людей підлягали американській державній контролі, не оминаючи навіть таких учених і визначних українсько-американських патріотів, як довголітній голова ОДВУ професор університету в Міннеаполіс, — професор Грановський.

Зрозуміло, що багато наших людей не вглиблюючись тоді в суть справи, налякались, відпекувалися від ОДВУ, умили руки та відсунулися в тінь. Одні заперлись у церквах, другі по братсько-запомогових організаціях. Наслідки тої московської провокації понесла тоді головно ОДВУ з ганебним, накиненим її п'ятном гітлеризму-націзму. На ОДВУ і її членів закричали тоді не лише комуністи і всякі соціял-інтернаціоналісти, але, — на жаль — кричало тоді багато наших рідненьких землячків, що на руїнах ОДВУ сподівалися розбудувати свої особисті чи групові інтереси. Подібно діялося тоді із УНО-м Канади, тільки тут були інші обставини і іншими методами УНО відповідало на них.

У безпосередній боротьбі з московськими затіями і аґентами на землі Вашинґтона, у той, грізної проби час, залишилася горстка найвірніших членів і провід ОДВУ. На їх чолі стояв їх незломний голова проф. А. Грановський, твердо тримаючи смолоскип української Ліберте.

***

Маючи новище на увазі, я зрадів, коли голова КЕ УНО мґр. Гультай і Головна Управа УСГ — доручили мені виїхати як делеґатові Української Стрілецької Громади на Ювілейний З'їзд ОДВУ в Ню Йорку. Це ж братня по ідеї організація, яка за час війни чолом вистояла за спільне Вірую і Правду, та переможно очистила себе з комуністичних наклепів в очах нинішньої Америки, яка в міжчасі сама дошукувалася на скривавлених полях Кореї голошених нами довгими літами правди.

Якими радісними звуками падали до сердець делеґатів слова президента Америки Айзенгавера, губернатора Ню Йоркського Стейту Дюї і інших конґресменів і законодавців Америки, коли зміст їх ґратуляційних листів до З'їзду з нагоди 25-літнього Ювілею ОДВУ, відчитував голова проф. Грановський. Якою бурею оплесків гремів З'їзд на бенкеті, коли кожний державний муж у своєму листі підкреслював, що ОДВУ була єдиною організацією українців що 25-ть років правильно і наполегливо відкривала американцям очі на московсько-комуністичну небезпеку.

Чи ж могла більшого признання і одобрення за свою ідейну працю і за пройдений 25-ній шлях сподіватися ОДВУ?! Правда перемогла.

І тому нинішнє ОДВУ скріпивши себе чисельно і інтелектуально, головно з новоприбулих українців, почала знову діяти давнім розгоном і снагою між українцями Америки.

***

В суботу вранці 4-го вересня входжу до З'їздової залі рясно прикрашеної прапорами Америки і України. Між прапорами великий портрет, полковника Є. Коновальця надає поваги і значення зібранню отих, неуніформованих вояків за велику справу українців. Перед нами Він, Ротердам і поневолена Україна. Дивлюся на Нього і душа у мені кричить. Хто й пощо творив Краківську Раду, чорну, понуру грозу з 1941 року? Хіба, так сьогодні ми виглядами б? Хіба цей готель змістив би наших делеґатів? Хіба таке значення мала б сьогодні наша визвольна справа, хіба так наші вороги, а то й цілий світ, вимовляв би дороге всім нам ім'я Україна?

Хто й коли відповість на те і за те...

На підвищення виходить проф. Грановський і відкриває З'їзд, який у свою чергу віддає пошану упавшим за волю України і своїм померлим членам. Увага З'їзду переноситься на рідну землю. Паде трикратнє „Слава"! Делеґати стоять на Позір, залю опановує мертва тиша. Говорять думки і серця.

Слідує вибір президії, комісій, падуть ділові звіти Відділів. Один по одним виходять звітовики і цифрами виказують свою живучість і працю. Тут між ними є заступлені чоловіки, жінки і молодь. Яка шкода, що не вилонилися з них в окреме звено наші військовики.

Бачу, як запопадливо занотовує їх ділові звіти наш голова КЕ УНО мґр. Гультай, радіючи, що ОДВУ живе, діє і розвивається.

Ввечорі бенкет. Там стрічаю багато старих і нових друзів. Вітаємося з першим головою ОДВУ проф. Германом і його шановною дружиною, там же вітаємо неструдженого друга інж. Куропася, п. Череватюка, найстаршого віком члена п. Калину. Є тут і пп. Різників, Повхів, Тупісь, — на З'їзд прибув також балетмайстер Авраменко.

Бенкет влаштувала ОДВУ імпозантно. Як господар відкривши його, проф. Грановський передає дальше ведення інж. Куропасові, що і вміло переводить його.

Першим говорить проф. Герман, як перший голова ОДВУ. Він переходить піонерські часи організації, вказуючи на великі заслуги у створенні ОДВУ бл. п. відпоручника ОУН сотн. Грибівського.

Другий з черги покликаний до слова від українців Канади це голова КЕ УНО п. В. Гультай з Торонта. Присутні вітають його бурхливими оплесками. Він підкреслює заслуги праці ОДВУ та вказує на спільний шлях і ціль ОДВУ в Америці і УНО Канади для справи визволення народу і землі української. Лиш спільними силами до спільної мети, закінчив, під ґучні оплески присутніх.

Слідуючим, від УСГ Канади вітав З'їзд я, підкреслюючи силу і вплив українського націоналізму на наш нарід та вирішну ролю його ідеї і тактики у визвольній боротьбі.

Дуже річево говорили два представники українсько-американської молоді, також представниця жіноцтва УЗХ, далі представник білорусинів і представник Американського Українського Конґресового Комітету.

Закінчився бенкет читанням телеграм і ґратуляційних листів і гарною промовою проф. Грановського, який повів нас усіх у світ сильної віри і надії у слушність нашої праці і справи.

(„Новий Шлях")

П'ЯТНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА

В Ню Йорку, у відомому готелі „Мек Альпін" при 34-ій вул. і Бродвею, відбувся 15-тий З'їзд УЗХ у неділю й понеділок 5-го і 6-го вересня ц. р.

Треба ствердити, що цьогорічний З'їзд був надзвичайно діловим, примірним і успішним. Присмно було вітати численні делеґації відділів із Дітройту, Гемтремку, Клівленду, Сиракюз і Рачестеру та менші делеґації із Міннеаполісу, Филаделфії, Трентону й Нюарку.

З'їзд відкрила молитвою Анна Гладун, довголітня референтка й Голова Головної Управи УЗХ та одна з перших основоположниць організації, привітала делеґаток, представниць центральних жіночих організацій та гостей.

До президії З'їзду обрано Анну Левкут із Дітройту на голову, Марію Лехицьку з Ню Йорку й Тетяну Залісько зі Сиракюз — на заступниць, а д-р Ѳльгу Наклович із Клівленд — на секретарку.

З'їзд УЗХ привітали: ред. Лідія Бурачинська від СФУЖО, Катерина Пелешок від Централі СУА, Мілена Рудницька від Централі МСУ, проф. Ол. Грановський від Центральної Управи ОДВУ та 87-літній Василь Калина, основоположник і піонер ОДВУ. Відчитано письмові привіти від Голови СФУЖО п. Олени Кисілевської, від Центральної Управи Організації Українок Канади, від Проводу ОУН, від ген. М. Капустянського й від відділу УЗХ у Шікаґо, Ілл.

Із звітів Головної Управи УЗХ і відділів можна було наглядно побачити ріст і поступ організації за останній рік. Діяльність УЗХ під кутом трьох головних завдань, а саме допомогової, медично санітарної й виховної, — була успішна. Проведено кілька успішних допомогових кампаній, коляду й писанку на допомогові цілі ЗУАДК, специяльні кампанії на допомогу бувшим політв'язням і потребуючим заслуженим патріотам, та менші кампанії на допомогу потребуючим тут і в Европі. Пороблено всі приготування для переведення курсів першої помочі й цивільної оборони по всіх відділах та спільно з МУН і ОДВУ організуються гуртки доросту й молоді. Не занедбується й виховання загалу членок при помочі доповідей і рефератів. Не можна поминути й сторінки УЗХ в „Жіночому Світі", органі ОУК у Канаді, яка дає змогу членкам і широкому загалові довідуватися про працю й осяги нашої організації.

За відділи УЗХ звітували: Марія Серна за від. ч. І. в Ню Йорку (даток $20), Ольга Наклович за від ч. 8 у Клівленд, О., (з'їздовий даток $25), Анна Хмиляк за від ч. 18 у Рачестер, Н. И. (даток $10 та $100 на дитячий садок у Нюрнберґу в Німеччині), Оксана Ґенґало за від. ч. 19 у Филаделфії, Па (даток $10), Марія Квітковська й Тетяна Мойсюк за від. ч. 34 у Гемтремк, Міш. (даток $25), Олена Дедилюк за від. ч. 15 у Міннеаполіс, Мінн. (даток $25), Тетяна Заліська за від. ч. 52 у Сиракюзах, Н. И. (даток $ 25), Анна Левкут і Анна Наконечна за від. ч. 14 у Дітройті, Міш. (даток $80 та вкладку $20). Відчитано звіт секретаря від. ч. 12 у Шікаґо, Ілл. Анни Рибак.

Перевірча комісія в складі: Марія Кузів, Катерина Ігнатюк і Марія Лехицька, переглянула книжки Головної Управи й знайшла все в найкращому порядку.

Під час З'їзду виголошено ряд рефератів: „СФУЖО, його праця й завдання" — ред. Лідія Бурачинська, „УЗХ і виховання молоді" — д-р Марія Квітковська, „УЗХ і допомогові акції" — проф. Оксана Ґенґало. Проф. Ніна Михалевич не могла прибути на З'їзд і тому переслала свій реферат „УЗХ і медично-санітарні курси", для використання.

До нової Головної Управи УЗХ вибрані: Анна Гладун — почесний голова, Павлина Різник — голова, Анна Левкут і Марія Лехицька — заступниці, Оксана Ґенґало — секретарка, Лідія Велещюк — заст. секр., Марія Серна, — фін. реф., д-р Галина Лащенко — культ-осв. реф., Ніна Михалевич — сан. мед. реф., Володимира Кавка — орг. реф., Марія квітковська й Міра Повх — членки, Анна Наконечна, Марія Кукіз і Евгенія Коцюба — провірча комісія.

З'їзд закінчено молитвою й відспіванням національного гимну.

Головна Управа хоче цією дорогою подякувати представницям центральних організацій, всім іншим організаціям і поодиноким особам — за їхні теплі привітання й побажання, всім делеґаткам і гостям за участь, всім прелеґенткам за реферати й всім відділам за їхні щедрі з'їздові датки.

Головна Управа УЗХ закликає всі наші відділи й все членство до посиленої праці, до єдности й карности. Ідім і дальше нашим випробуваним шляхом до нашої Мети. Не забуваймо про ті прекрасні ідеали, для реалізації яких постала наша харитативна організація! Працюймо всі щиро, згідливо, по своїх силах та спромозі і напевно вислідом наших спільних зусиль буде сильна організація й успішні кампанії. Тому, до праці, Сестри!

Нововибрана Головна Управа Укр. Золотого Хреста з частиною Делеґаток З'їзду.

НОВІ КЕРІВНІ ОРГАНИ ОДВУ

На цьогорічному ювілейному З'їзді нашої Організації, який відбувся в днях 4-6 вересня ц. р., в Ню Йорку, вибрано нову Центральну Управу ОДВУ на протяг дальших 2-ох літ в слідуючому складі:

Проф. д-р А. Грановський — голова,

В. Різник, інж. С. Куропась, підполк. І. Білоус — містоголови,

Д-р В. Михайлів — секретар,

Інж. О. Суховерський —фін. референт,

В. Череватюк — скарбник,

А. Шекерик — орг. референт,

Проф. П. Михалевич — культ.-освіт. референт,

Я. Гайвас — референт зв'язку,

В. Попович — прес. референт,

С. Коцюба — представник від Братньої Орг. „Самостійна Україна",

Р. Шраменко і Т. Сущик — від Братньої Орг. (МУН) Молоді Укр. Націоналісти,

П. Різник і п. О. Ґенґало від Братньої Орг. (УЗХ) Укр. Золотий Хрест.

Організаційний Трибунал:

Д-р А. Повх, д-р З. Городиський, п. Т. Федусь, д-р Б. Гевркк, І. Попович.

Контрольна Комісія:

Інж. І. Харамбура, інж. Е. Новицький, п. В. Юрків.

Згідно з рішенням цьогорічного З'їзду, черговий З'їзд нашої Організації відбудеться в 1956 році у місті Дітройті.

Центральна Управа ОДВУ.

ПОДЯКА

Центральна Управа Організації Державного Відродження України в ЗДА (ОДВУ) складає цією дорогою щиру подяку всім Організаціям та поодиноким особам за зложені усні або писемні привітання з нагоди Ювілейного З'їзду нашої Організації.

Зокрема дякуємо Голові Крайової Екзекутиви УНО в Канаді д-рові мґр. Василеві Гультаєві не лише за Його щирий і теплий привіт, виголошений на З'їзді і під час Бенкету, але ще більше за Його активну участь в цілому З'їзді та першому засіданні нововибраної Центральної Управи за ті Його ідеї і поради, які Він висловив для зміцнення ОДВУ та затіснення зв'язків і гармонійної співпраці поміж обома Братніми Організаціями — ОДВУ — УНО. Таку ж саму подяку складаємо д-рові М. Шарикові, Делеґатові Головної Управи Укр. Стрілецької Громади в Канаді за Його участь в цілому З'їзді та виголошення зворушливої і глибоко змістової промови на Бенкеті.

Дякуємо:

Всім нашим Відділам і Відділам Братніх Організацій, що своїми численними Делеґаціями спричинилися до його звеличання,

всім нашим старим членам, основоположникам і піонерам ОДВУ, які прибули на цій З'їзд поглянути на пройдений шлях Організації, що були її основоположниками, а зокрема дякуємо з-поміж них 87-літньому д-рові Василеві Калині за його зложені привітання, переплітувані словами Шевченка та Франка, в яких взивав до витривалости і праці приявних в рядах ОДВУ для добра Америки і України та повернення старих членів в ряди ОДВУ назад, бо вона йде правильним шляхом, про що свідчать навіть привітання найвищих американських достойників на чолі з Президентом Айзенгавером, в яких оцінюється працю тої Організації, як правильну і корисну,

всім нашим новоприбулим активістам, що включилися і працюють активно в наших рядах,

всім нашим чисельним симпатикам та гостям, що взяли участь у тому З'їзді та Бенкеті,

всім авторам, що взяли участь в влаштованому нами Одвівському Літературному Ярмарку.

Просимо всіх прийняти наше щире і дружнє українське Спасибіг.

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

ПРИВІТАННЯ З'ЇЗДОВІ ОДВУ

(Продовження зі стор. 5-ої)

...Прошу дарувати, що лише цією дорогою зложу учасникам З'їзду мій найщиріший привіт та такі ж щирі побажання успішної праці. Я дуже ціню довголітню корисну для нашого народу працю Вашої Організації й щиро молю Господа, щоб Він поблагословив Вам і надалі корисно працювати Богові на славу, а українському народові на добро.

Архиєпископ Мстислав

...Сердечно вітаю Ваш Ювілейний З'їзд, що випав чи в не найкритичніший час у нашому скитальчому житті. Вороги й недруги нашої державно-національної волі всі сили кинули, щоб зламати хребет українському націоналізмові. Певний, що український націоналізм, в лавах якого Ваша Організація боролась за права й вольності України та за свободу людську, сміло й відважно, дивлячись вперед, крокуватиме до перемоги над силами сатанії...

...Щасти Боже Вам в усіх ділах і плодотворчих задумах.

проф. І. Вовчук
Голова ГУ ООЧСУ

...Наша братська організація, яка завжди доцінювала діяльність ОДВУ і її значення для української визвольної боротьби, щиро радіє Вашим ювілеєм і радо співпрацюватиме й надалі для добра українського націоналізму. Боже Вам помагай!

Василь Шабатура
Предсідник Української Народної Помочі в ЗДА

...За Вами великий пройдений шлях, яким маєте повне право пишатися. Бо ж саме ОДВУ перше широко популяризувало українську справу в Америці, саме ОДВУ постійно своїми матеріяльними пожертвами підтримувало революційно-визвольну боротьбу на Україні. Совєтські вельможі у Кремлі й у Києві шаленіють з люті, бачучи, що справа організованого націоналістичного змагу не припиняється. Нехай же знають, що ми всі одною дружньою сім'єю і на Україні, і в Західній Европі, і в Америці будемо, не покладаючи рук, працювати, змагатися далі, поки прийде наша українська перемога, а їхнє царство сатани западеться.

Побажаю ж Вам, Дорогі Друзі по ідеї, ще більшого завзяття у Ваших трудах на користь українській справі.

Проф. Юрій Бойко
Продекан Українського Вільного Університету

...Ми глибоко цінимо заслуги Організації Українських Націоналістів на Рідних Землях і низько клонимо голови перед геройськими чинами її членів, що життя своє положили в боротьбі з окупантом...

...Складаємо Ювілейному З'їздові ОДВУ свої найкращі побажання успішної й плодотворчої праці на користь нашого поневоленого Народу під цим гаслом, яке Ви собі прибрали до назви Вашої Організації — ДЕРЖАВНЕ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ. Це є спільна мета всіх українців. Ми молимо Бога, щоб всі Українці знайшли також спільний шлях до цієї мети.

За Головну Управу Української Гетьманської Організації в Америці:
Інж. П. Запорожець за голову
Інж. М. Гаврилів-Будь головний секретар

DEPARTMENT OF STATE
Washington September 2, 1954.

The Secretary joins me in sending best wishes for a successful Jubilee Convention and in expressing appreciation for the efforts which the Organization for the Rebirth of Ukraine has been making in the fight against international communism.

Sincerely,
W. B. SMITH, Acting Secy.

STATE OF NEW YORK
Albany August 25, 1954.

On behalf of the people of New York, I take great pleasure in greeting the Organization for the Rebirth of Ukraine, with hearty congratulations upon the celebration of its 25th anniversary and also upon the many fine things accomplished in that quarter of a century.

The purpose of this organization has the keen sympathy of all true Americans. We fully concur in the opinion of our neighbors of Ukrainian origin that Russian communist imperialism is the most ruthless disease now afflicting the world. Muscovite imperialism remains as sinister and menacing as it was in the days of Peter the Great. The only change is that Russian Communism is even more heartless and cruel than the Tsarist regime ever was.

The generous help given by ODWU to the strong underground resistance in the Ukraine and the assistance to those trying to escape from the Soviet yoke deserves general sympathy and support. The people of the Ukraine were the first to suffer Soviet terror and oppression.

Americans of Ukrainian origin are among our most respected neighbors. They have contributed nobly to the progress of the economy and culture of the Empire State in particular, in fact of all states in which they have made homes for themselves.

May the Organization for the Rebirth of Ukraine continue to pursue its aims successfully.

With kindest regards and best wishes,

Sincerely yours,
THOMAS E. DEWEY

New York, N. Y., September 2, 1954.

My greetings to all attending the twenty-fifth jubilee convention of the Organization For the Rebirth of the Ukraine. As you have been advised i am unable to accept your gracious invitations to attend due to a previous commitment. During the Annual American observance of Labor Day it is fitting that your organization is in Session, for the Foes of Communism know well the fate of the worker when they take over. I commend your dedication to the cause of freedom in the Ukraine. With good wishes for the success of your sessions.

ROBERT F. WAGNER, Mayor.

Washington, D. C., September 3, 1954.

With great pride in the loyalty and citizenship of our Americans of Ukrainian descent I take pleasure in extending greetings and best wishes to the Organization for the Rebirth of Ukraine on its twenty fifth anniversary. The aspirations of the Ukrainian people for independence have won respect among all liberty loving nations and their close ties of culture and ideals with the free western world are recognized as vital in the cause of peace.

EDWARD J. THYE, United States Senator.

I am happy to send my greetings to the delegates to the annual convention of the Organization for the Rebirth of Ukraine. This convention marks the 25th year that the ODWU has worked for a rebirth of freedom in the land of their fathers and kinsmen.

From the very outset your organization has courageously warned the American people of the communist threat to liberty. When the Kremlin created the sham "autonomous" Ukrainianian Republic, you were among the first to label it as a fraud. When the Communist Party bosses played this cruel trick on the national aspirations of the Ukrainian people, you saw through their deceitful propaganda.

Communism never pauses in its efforts to envelop still more of the free world. We who believe in liberty and the dignity of man are thankful for organizations like the ODWU, who while working for the rebirth of freedom abroad are a constant reminder that we must stand ready to defend democracy at home.

Senator HUBERT H. HUMPHREY.

...You are united in the cause of freedom and dedicated to the destruction of Russian Communist Imperialism. Your goal is the restoration of national independence of Ukraine and of all the nations enslaved by communism. You cannot fail in your obectives because, please God, everything that is dear to free men hangs in the balance.

GEORGE FRANCIS MENTZ.
Rear Admiral USN Retired.

...Please extend my greetings and best wishes to those present at the anniversary banquet. Americans are always sympathetic to those, anywhere in the world, who seek freedom for their country and I join with all countrymen in hailing the objectives of your organization which is to win freedom of Ukraine. So long as patriots dream of freedom for their country the hope of eventual freedom cannot die and your hopes and aspirations must someday be rewarded in the rebirth of your great nations as a free and independent country.

Congressman WALTER H. JUDD.

Greetings were also received from: Irving M. Ives — U. S. Senate, Robert O. Blake — acting officer in charge USSR affairs Department of State, Washington, D.C., John M. Cabot — Assistant Secretary of State, Washington, D.C. and Ambassador to Sweden Harry J. O'Donnell — Executive Assistant to the Governor of New York State; James G. Donovan U. S. Congress, William R. Peer — Executive Secretary to the Mayor of New York City and many others.

ЛИСТОВНІ ПРИВІТИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ВИСЛАЛИ ЩЕ ТАКІ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ОСОБИ:

Григорій Герман, перший Голова ЦУ ОДВУ і теперішній секретар УНС,

ЗУАДК, д-р В. Галан,

Крайова Пластова Старшина в Ню Йорку,

Головна Управа „Самопоміч" у Ню Йорку,

Головна Управа Т-ва Українських Інженерів в Америці,

Головна Управа Т-ва Українських Лікарів у Америці,

Матірний Союз Українок, Мілена Рудницька голова, д-р А. Савицька секр.,

Конгресовий Комітет Стейту Норт Дакота, д-р Антін Жуковський, голова,

Конгресовий Комітет Савт Бенд, Індіяна, д-р М. Пап голова й д-р П. Сверчо секр.,

Михайло Воскобійник, член ЦК УРДП і член УНРади,

д-р Тома Лапичак із Шікаґо, головний редактор журналу „Самостійна Україна",

Проф. д-р Я. Шумелда з Каліфорнії,

Український Спортовий Клюб „Тризуб" у Торонті,

Микола Давискиба з Бостону, Масс.,

Союз Українок Америки від. ч. 19 в Амстердамі, Н. И.,

Володимир Романовський із Балтімор, Мд.,

Іван Костюк — Денвер, Колорадо.

НА ТИХ ПОЗИЦІЯХ ПЕРЕМОЖЕМО!

Правдоподібно ми є свідками „нової ери" в стосунках Заходу з московсько-большевицьким Сходом. Роки після другої світової війни відкрили були на часок очі західнім державним мужам і дипломатам на смертельну російську небезпеку. Та, на жаль, останні „солов'їні співи" з Кремлю починають зводити на манівці частину публічної опінії в західніх країнах і збивати з нормального шляху не одного політика та дипломата. І власне через це щораз частіше чуємо голоси про потребу — і то невідкладну потребу — знайти шляхи для налагнання мирного співжиття з большевиками, з російськими імперіялістами.

Не будемо наводити прикладів, як тут і там починає розгублюватися опінія Заходу. Бо тих прикладів в останньому часі подибуємо щораз більше, рішуче забагато. Їх знайдете не лише на сторінках щоденної преси, вони щораз частіше перепадають і в книжковій публікації. Вони поширюються, як зараза. Ми зовсім свідомо вживаємо слова „зараза", бо маємо тут до діла не з нормальним процесом і виреслими з нього поглядами, а з найчистішої води дефетизмом, з тою в історії відомою недугою, що попереджала упадок великих імперій і державних систем. Дефетизм, ця недуга виростає з прагнення спокою за всяку ціну, з переситу, з почуття страху за своє фізичне існування, з ховання голови в пісок, з бажання „використати тих кількадесят років нашого життя, що нам дані". Як характер людини, так і характер народів роз'їдає пістряк завеликих вигод, м'якого життя, легких зисків.

Що ж робити в такій ситуації, як сьогоднішня? Очевидна річ — не закладати рук! Ми вже пару разів переживали такі настрої, переживемо їх і тепер, але треба з ними боротися, боротися твердо й рішуче, поки вони ще не спричинили більшого лиха. Треба боротися навіть у випадку, коли є небезпека, що часово стягнемо на себе клеймо „політичних авантюристів", „вічних малькконтентів" тощо.

Ми, як ніхто інший, знаємо: співжиття вільного світу з большевиками бути не може. Большевики його не хочуть. А тільки час від часу їм потрібно „передишки", і тоді вони говорять про свої „мирні інтенції". А цю передишку вони завжди зуживають на зміцнення всередині й основне знищення своїх внутрішніх ворогів, на консолідацію останніх здобутків, врешті на підготову випадових баз до нових аґресій і нових поневолень. І саме про це ми мусимо якнайголосніше говорити на кожному кроці. А робимо це не тільки в ім'я інтересів української нації, але й в ім'я інтересів цілого вільного людства.

Власне, по цій лінії йдуть ухвали цьогорічного 19-го Ювілейного Річного З'їзду ОДВУ і Братніх Організацій. На вступі цьогорічних резолюцій стверджується, що „всі зусилля замирення, співжиття та стримання комунізму не вдалися, як наглядно посвідчує сталий та нестримний зріст комунізму в цілім світі", зріст, який відбувається не мирними шляхами, не перемогою вищих кращих ідеалів і краще зорганізованого життя, а „внаслідок невпинної пропаґанди, підривної акції поміж вільними та демократичними державами світу, як і через безоглядні військові аґресивні наскоки проти слабших, або колоніяльних народів, які змагають до своєї національної незалежности". А це все в ім'я „російського імперіялізму, уживаючи комуністичного ідеологічного знаряддя як середника для своєї кінцевої мети". Цим російським комуністичним плянам можна протиставити тільки національну державність з необмеженим економічним і культурним поступом та з повним пошануванням гідности людини, що є „найдорожчим і найбільше бажаними цінностями в світі".

З'їзд ОДВУ і Братніх Організацій, стверджуючи цю резолюцію, був у тому щасливому положенні, що міг з присмністю підкреслити, що цією резолюцією „ми потверджуємо свої попередні резолюції", чим зафіксував повну перемогу ідеалів, що їх видвигала і за них чверть сторіччя боролася й до сьогодні бореться ОДВУ. І власне в цьому міститься найбільший тріюмф для десятків і соток членів ОДВУ, які в найгірших умовинах непохитно стояли під прапорами, на яких виписана свобода українському народові, свобода всім іншим народам та беззастережна, безкомпромісова боротьба з російським імперіялізмом, з большевизмом.

Не поминули резолюції мовчанкою того факту, що в американській суспільності, а зокрема серед її провідних кругів ще тримається смертельно небезпечне уявлення про „єдиність і неділимість Росії", про те, що СССР — це один народ, зложений з різних елементів, племен. Резолюції говорять: „Ми ще раз пригадуємо американському народові, як і урядові З'єдинених Держав Америки, що Союз Совєтських Соціялістичних Республік не складається з одного московського, чи російського народу, а, навпаки, цей Союз є якнайбільш різномасний щодо національностей, де московський чи російський нарід є в меншині..." Саме з цього витікає вимога, поставлена в резолюціях: „Америка повинна виявити більше заінтересування визвольними рухами різних поневолених народів, а особливо в границях Совєтського Союзу. В їхніх змаганнях до національної волі й незалежности, це вони, а не їхні займанці, повинні отримати моральну, політичну й економічну допомогу..."

Дуже виразні є резолюції в українських справа. Довгі студії українського життя і основна дискусія, переведена в комісіях З'їзду, дали змогу недвозначно поставити ці речі. Насамперед ухвалено: „Маючи за основну мету допомогти поневоленій Україні у її визвольній боротьбі, ОДВУ поділяє в цьому відношенні тактику ОУН і її участь в Українській Національній Раді, як загально об'єднуючому центрі українських політичних середовищ, що діють на еміґрації. ОДВУ, однак, вважає, що на майбутнє структура й склад УНРади мусять бути вдосконалені, щоб забезпечити їй абсолютну підтримку українського суспільства". Так само рішуче З'їзд ухвалив: „ОДВУ і надалі співпрацюватиме з Українським Конґресовим Комітетом Америки (УККА), як з об'єднуючим центром американських українців". Стоячи на цих, особливо виразних і бездискусійних позиціях — проти них не впав ані один голос спротиву чи застереження чи то в комісіях, чи на пленумах ОДВУ і Братніх Організацій — ОДВУ беззастережно простягає руку до всіх інших українських організацій: „ОДВУ радо буде співпрацювати з іншими діючими на терені З'єдинених Держав Америки українськими організаціями які беззастережно захищають принцип Української Державної Самостійности і свою роботу координують з іншими угрупуваннями, що стоять на подібних позиціях".

Не поминули мовчанкою на З'їзді теж проблеми творення щораз нових груп і організацій на терені ЗДА, творів, які здебільшого не мають глибшого ідеологічного, чи політичного обґрунтування, а постають як вислід персональних амбіцій, плянів або вузькосектярського в громадському відношенні засклеплювання в дрібних гуртках. В цій справі ухвала звучить: „Ми звертаємось до новоприбулої української еміґрації в ЗДА не творити безконечну кількість дрібних і слабеньких непрацездатних груп, часто з надто дрібними персонально-груповими амбіціями. Такі організації розпорошують наші сили, сіють між нами недовір'я і витворюють ворожі настрої, потрібні нашим ворогам, щоб сварами та розбиттям знесилювати нашу єдність у боротьбі за наші ідеали..."

Здається, зацитовані тут ухвали останнього З'їзду ОДВУ дуже виразно говорять про позиції цієї організації. За двадцять п'ять років існування й праці ці позиції не змінилися. Вони зміцніли, розгорнулися. Вони в українській суспільності перемогли! І так, як вони перемогли в українській суспільності в ЗДА, так, як вони стали непорушною вартістю цілої української еміґрації, так по тяжких боях і трудах вони переможуть на нашій Батьківщині!

УСНІ ПРИВІТИ ЮВІЛЕЙНОМУ З'ЇЗДОВІ ОДВУ ЗЛОЖИЛИ:

мґр. Володимир Гультай, Голова Крайової Екзекутиви УНО в Канаді і передав привіт від інж. Володимира Коссара б. Голови КЕ УНО,

п. Михайло Шарик, член Головної Управи Української Стрілецької Громади в Канаді,

п. В. Спринський, містоголова Екзекутиви УККА,

д-р Кость Паньківський, Представництво УНРади в ЗДА,

д-р Базарків, заступник голови Головної Управи „Провидіння",

п. Григорій Герман, перший Голова Центральної Управи ОДВУ,

д-р Андрушків, член Наукового Товариства ім. Шевченка,

інж. В. Новицький від УРДП і ДОБРУС'у,

А. Копистянський від Головної Команди Пласту,

Григорій Цебрій від Головної Управи СУМА,

Василь Авраменко від Школи Українського Танку,

п. Одайників від Запорожців.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вілемантик, Конн.

Благословлення угольного камени української гр.-кат. церкви

В другій половині 1949 р. прибуло до нашої невеличкої місцевості кілька родин нової іміграції. І вже тоді народжується благословенна дума здвигнути Божий Храм-Церкву. Принаджував нас не один горбочок-„гірка" — мовляв, оттам буде найкраще місце для церкви. Коли ж при кінці 1949 р. прибув до нас Всч. о. А. Назаревич, то справа ця настільки почала реально поглиблюватись, що почато внедовзі збирати 10 дол. пожертви на купно площі. В 1951 р. закуплено площу за 1500 дол. І від цього часу започатковано, щоби при усіх нагодах збирати фонди на будову церкви. Але і це не давало запоруки, що потрібні фонди на будову на протязі двох-трьох років вдасться зібрати. Тим часом наша громада підсилюється ще кільканадцятьма родинами новоприбулих і наше духове життя настирливо домагається його розв'язки. Згодом парафіяльна Анкета опрацьовує плян 100 дол. датків від працюючого члена парафії. Виготовлено плян будови і кошторис.

В половині листопада ц.р. довершено великого діла. Будова церкви стала дійсністю. Перед нашими очима, за відносно короткий час, виросла прекрасна будівля. Питалися місцеві американці, що це будується? Ось вам виструнчується на основних мурах криша-дах. На переді заокруглюється, нагадуючи візантійський фронталь, на якім домінує позолочений хрест!

День 14. листопада 1954 р. був соняшним, прегарним, осіннім днем. Останні пожовклі листки спадали з привуличних дерев і немов би стелили нам дорогу. На самому переді йшли вулицями нашого містечка наші найменші. Йшли Т-во СУМА, машерували Лицарі Колюмба зі своєю оркестрою. А ще подалі Високопреосвященний Архиєпископ Кир Константин Богачевський в асисті численного духовенства. Закінчувало цей святочний похід запрошене з околиці і місцеве громадянство. Благословлення угольного каменя, що на ньому видніє напись: „Українська гр.-кат. церква Покров Пр. Д. Марії", довершив Кир К. Богачевський. По цім виголосив відповідну проповідь.

А як почав спадати вечірній сумерк, то замиготіли вперше електричні світла у підцерковній залі. При естетично уставлених, накритих і заставлених столах засіло до спільного обіду кількасот осіб. Заіснувала своєрідна атмосфера. Поплили слова признання і подяки, що крили в собі повно щирого патосу, а іноді легкого і здорового гумору.

По закінченні цього небуденного свята — розходилися до дому одні з милим почуванням вдоволення, що довершили великого і благородного діла, а інші, що мали змогу подивлятися це.

Хай Всевишній благословить і допомагає нам викінчити і прикрасити цей Божий Храм.

М. Я—ич.

Дітройт, Міш.

З діяльности осередку СУМА „Київ"

Дня 24. жовтня 1954 р. в залі Українського Народного Дому в Дітройті драматичний гурток осередку СУМА-„Київ" під мистецьким керівництвом п. Олени Самойлович поставив драму Кропивницького „Дай серцю волю, заведе у неволю". Прем'єра пройшла з повним успіхом. Видно, що режисер та аматори вложили багато праці та доброї волі, підготовляючись до постановки.

Всі ролі були влучно підібралі та виконані з невимушеною природністю молодими любителями сцени. Особливо заслуговують на увагу виконання головних роль аматорами: Микита — Федок Яр., Одарка — Горок Надія, Маруся — Футела Олена, Іван — Горечко Яр. та Семен — Петрущак Яр. Не відставали й інші, що у вислідi дало присутнім на залі можливість провести приємно кілька годин часу, а численні оплески вказували, що праця драмат. гуртка заслужила на увагу. Прикрасою цілости поставки був виступ танцювального гуртка осередку під мистецьким керівництвом панни Драгінди.

Мистецьке оформлення сцени п. Горокім А. створювало миле враження для ока глядача та тим самим заокруглювано цілість постановки.

В. Х.

Шікаго, Ілл.

У пам'ять укр. неокляснків.

Дня 7. листопада ц.р. відбувся в Шікаго Святочний Вечір у пам'ять укр. неоклясиків, як М. Зерова, Ю. Клена й інш.

Реферат, по-мистецьки опрацьований, відчитав п. Т. Курпіта, але, на жаль, той цінний реферат стратив на вартості, бо п. К. повинен знати, що людина не є спроможна вислухати і сприйняти реферату відчитаного монотонним голосом аж понад дві години.

Загально відомо, що наші промовці своїми двогодинними рефератами відстрашують публіку від найкращих і найзначніших академій. Вагато про це вже було писано, але дарма, треба постійно пригадувати. Подібний реферат, як п. Т. К., відчитується на сходинах зацікавленого літературного гуртка, або для студентської молоді, а не на святочному вечорі для різноманітної публіки. Тим більше, що читається події знані

Деклямації, відрецитовані на цьому вечорі, випали блідо, хоч виконували їх актори з театру „Нова Сцена". А в тім, акторка п. К. повинна знати засадниче, що людина із хибами мовними, або з браком шелестівок чи приголосних не повинна виступати на сцені, тим більше з деклямацією, бо н. п. брак „р" в українській мові викликає непорозуміння.

Найкращою точкою того вечора був виступ знаного піяніста проф. І. Білогруда, який завжди є на висоті свойого завдання.

Неприємним і гнітучим була відсутність молоді, а головно студентської. Невже наша молодь не цікавиться укр. літературою?

Н. Р.

Гемилтон, Онтеріо

Святкування Листопадового Зриву та 40-ої річниці виступу УСС

Спільними силами всіх українських організацій м. Гемилтону, Онт., відсвятковано дня 7. листопада 1954 р. в домівці української православної громади, — 36-ті Роковини Листопадового Зриву в сполученні з 40-ою річницею виступу УСС.

Свято започав голова Відд. КУК п. Іван Бойко дуже змістовним вступним словом, в якому ядерно з'ясував значення обох Річниць. При цьому він зазначив, що на залі є присутні два бувші УСС-и, яких публіка привітала оплесками.

Оба бувші УСС-и (Вол. Віра та Ст. Миколин) сиділи в оточенні ветеранів Українських Армій на почесних місцях. Культ.-осв. Референт КУК п. О. Хом'як в зверненні до ветеранів сказав:

„Панове! Перекажіть тим, які разом з Вами присягали на український прапор, — перекажіть своїм Товаришам зброї: тим, які впали на полі слави, тим, які в Рідному Краю не можуть голосно думати про свій Ідеал, тим, яких Господь покликав до іншого — вічного життя, перекажіть їм, що нині зібралися українці Гамілтону, щоби на Ваші руки, на руки живих ще представників оборони свободи та самостійности, зложити наші глибокі вислови пошани і запевнити Вас, що Ваше Діло є нашою святою традицією.

„Зокрема Вас, Українські Січові Стрільці, просимо: — перекажіть вашим Товаришам, що ми клонимо голову перед Вашим Чином! Перекажіть їм, що ми пам'ятаємо, що прапор, який Ви піднесли після 200-літнього закріпощення, до Сонця Волі, несуть Ваші послідовники вже 40 літ і донесуть його на Андріївську Гору, звідки блистітиме по всій Україні. Перекажіть, що цей прапор несе нині Українська Повстанча Армія, яка не дозволить схилити його вділ.

Нашу найвищу пошану до оборонців Рідної Землі заявляємо однохвилинною мовчанкою".

Хор Української Православної Громади під управою п. Гр. Сапентіва відспівав „Ой у лузі червона калина", та „Від синього Дону". В промежутку між піснями п-на Г. Лугіна віддеклямувала „Ідуть роки". П. Ст. Миколин прочитав уривки зі спогадів „Шляхами УСС", а п. Б. Гуторів дуже гарну доповідь про значення Акту Першого Листопада. Свято Листопада є державним і національним святом усіх українців. Без нього не могло бути Свята 22-го Січня 1919 р. Хор СУМ-у під керівництвом п. М. Гуцуляка відспівав „За Рідний Край", та „Ой горе тій чайці небозі", а Хор Філії УНО під управою проф. п. А. Яковенка відспівав „За Україну", та „Зродились ми з крови Народу". Між піснями п-ні М. Павчук віддеклямувала „Листопад, Листопад". Свято обох замітних Річниць закінчено відспіванням гимнів.

Збірка на українських інвалідів принесла $19.50, яку переслано Фондові Допомоги Українців Канади.

Ор. Чорногірський.

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

ПРОФ. П. ГОЛУБЕНКО ПРО КУЛЬТУРНИЙ РЕНЕСАНС 20-ИХ РОКІВ

13 листопада ц. р. виголосив в Ню Йорку проф. П. Голубенко в рамени Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, доповідь на тему: „Покоління 20-их років".

Пореволюційна доба — це визначний етап української нації в її ставанні і боротьбі за культурну і державну суверенність та незалежність. 20-ті роки являють собою у багатьох відношеннях нову добу, порівнюючи з дореволюційним часом, яка родилась в революції 1917—20 рр.

Не зважаючи на військову поразку українських національних сил у визвольній боротьбі українського народу, здобутки революції не пропали. Україна стала нацією державною, дарма, що поневолена большевицькою Москвою. Доба 20-их років характеризується могутнім натиском українських національних сил, скерованих на те, щоб компромісову форму УРСР виповнити українським національним змістом і зробити її справді самостійною. Нова економічна політика сприяла господарському розвоєві селянства. Політика українізації відкрила шлях для культурного відродження, в якому значна частина української інтелігенції і науковців могла леґалізуватися і активно працювати для української справи.

Всеукраїнська Академія Наук являла в 20-их роках могутню фортецю української науки, в якій перед вели Грушевський і Єфремов. Внутрішня партійна боротьба в лавах комуністичної партії та натиск Скрипника і Гринька уможливили провадити українізацію зрусифікованих елементів міста. Тодішня атмосфера була школою для покоління, яке, зрушене бурею революції, заливало міста, щоб зробити їх українськими.

Селянська молодь, цей цвіт української нації виповнив школи, університети, клюби тощо. Це був час руйнування старих реакційних російських впливів та кладення підстав під нову величаву будівлю українського ренесансу, вправді з домішкою комунізму.

Пішла завзята боротьба з впливом російської культури. „Геть від задрипанки Москви" пролунало відважне гасло М. Хвильового і почалася затяжна боротьба з московською культурою. Виростає реальний тип нових людей, яких показують у своїх творах Марко Вороний, Антоненко - Давидович, Ольжич, Косинка, Влизько, Куліш, Хвильовий, Яновський та Підмогильний.

Для кращого пізнання цієї доби доповідач докладно проаналізував постать Степана Радченка, героя роману „Місто" Валеріяна Підмогильного, як одного з представників тодішньої доби.

Після доповіді відбулася жива дискусія, в якій забирали голос інж. Зеркаль, Млаковий, Голуб та інші.

-кс.

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ

(За час від 6 до 2 жовтня 1904 р.).

„ВСЕСЛОВ'ЯНСЬКИЙ З'ЇЗД"

З'їзд всеслов'янський відбувся, „всеслов'янські часописі багато про нього пишуть, а справа представлялася так: Дня 20 вересня зібраних у Ст. Луїс делегатів, числом 26, повітав чех Г. Досталь, як предсідник скликуючого комітету. Після нього говорив о. Влега, місцевий чеський священик. Опісля стали вибирати заступників до виконного комітету. У його склад увійшли 2 словаки, 3 „малороси" (о. Обушкевич, В. Гладик і о. Чаплинський), 2 поляки, 4 американські чехи, 2 европейські чехи, 2 хорвати, 1 болгарин, і 3 угорські русини. Серби й словінці не могли на з'їзді явитися, тільки письменно заявили свою згоду. Предсідником з'їзду був обраний чех Досталь, секретарем словак Ференчак.

Другого дня Ференчак відчитав свій реферат, меморандум і резолюції словаків, які прийняли за свої теж і угорські русини. Після наступного реферату чех Шварц поставив внесок на заложення всеслов'янської організації, назву для якої придумав п. Ференчак, а саме: „Слов'янська Рада". Все це ухвалено. Третє зібрання було 21-го вересня пополудні, четверте 22-го вересня. Реферати про австро-угорських слов'ян читали хорвати, поляки, „малороси" й чехи. На п'ятих сходинах по обіді Ференчак читав статистику американських слов'ян. Ухвалено, щоб усі слов'янські товариства підтримували всеслов'янську організацію морально і матеріяльно. Шварц ставив внесок улаштувати в Клівленді всеслов'янську виставку і вибрати постійний — на один рік — всеслов'янський комітет в Америці. Були вибрані: Досталь (чех), предсідником; Ференчак — секретарем, а д-р Павелчак (хорват) — касиром. Крім того мають бути поорганізовані всеслов'янські комітети в цілій Америці. Ухвалено створити товариство слов'янських журналістів для їх фінансового забезпечення. Дальше ухвалено святкувати день св. Кирила й Методія Богослуженнями по церквах і видавати щороку Слов'янський Альманах. Тому, що українці запротестували проти штучного слов'янства, їх не брали в пропозицію при виборах.

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Перше українське робітниче товариство в Канаді засновано в місті Едмонтоні, у провінції Альберта, під назвою „Рівність". До виділу обрані: Яків Макогін, голова; В. Семака, заступник; Д. Солянич, касир; Т. Орленко, секретар.

Українська Бурса в Йонкерс, відкрита 10 жовтня 1904 р., прийнято 14 хлопців, які ходять на науку до вищих місцевих шкіл.

Руський Народний Дім, що займається між ін. пересилкою гроша, переслав від американських русинів до своїх родин в старому краю понад 100,000 долярів у місяці вересні.

За напад у газеті москвофіла Віктора Гладика на бувшого предсідника У. Н. Союзу, о. Миколу Стефановича, нюйоркський суд покарав клеветника карою $2,000. Заки розправа скінчилася, Гладик утік з Ню Йорку.

Видавництво українських книжечок „Слово" перенесене до Скрентону у Пенсилвенії.

ЗМІНИ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

стане кращим партнером від усіх дотеперішніх?

Один із американських журналістів поставив Мендес-Франсові питання руба: чи він думає, що Дж. Ф. Доллес втішився б, якби він, Мендес-Франс, перестав бути прем'єром Франції. Відповідь француза була дотепна, але й мабуть віддзеркалювала правду: з тим запитом, мовляв, краще б звернутися до самого Доллеса, але він, Мендес-Франс, сам спитає про це Доллеса; коли ж йому вільно бути пророком, то він передбачає, що Доллес відповість йому „ні". Здається, що дійсно Доллес позбувся свого недовір'я і дивиться на теперішнього французького прем'єра, як на льояльного партнера. Проте не бракує таких, які є обережніші і все ще бояться, що Мендес-Франс знову прихилить собі симпатії комуністів якоюсь новою штукою, он хоч би на тій конференції з Совєтами, що її він запропонував на травень наступного року. — Поки що він вернувся до Парижу, відбудувавши в великій мірі престиж уряду французького прем'єра і самої Франції в очах американців.

Українська Літературно-Мистецька Клюб Ню Йорк 149. 2-га Ев.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 26-го листопада, там відбудеться „Вечір Сонат", у виконанні Романа Савицького (фортепіян) і Володимира Цісика (скрипка). Доповідь виголосить Володимир Грудин. Початок о год. 8-ій ввечері.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 35.

290 Від. УНС, Куртіс Бей	$10	М. Перейма, Монтреал	2
П. Манталяр, Торонто	5.60	Я. Петрунів, Індіянаполіс	2
В. Зелінка, Шікаго	5	А. Дикий, Шікаго	2
О. б. В. У. А., Від. Ню Йорк	5	Г. Доскоч, Торонто	2
І. Луків, Нюарк	5	І. Дух, Ню Йорк	2
О. Кулицький, Монтреал	5	Я. Захарків, Честер	2
Р. Гриців, Ню Йорк	5	М. Лагола, Толідо	2
320 Від. УНС, Балтімор	5	Р. Луцик, Шікаго	2
Д-р В. В. Томків, Клівленд	3	А. Лісікевич, Дітройт	2
М. Лещишин, Бронкс	3	А. Лініченко, Ню Йорк	2
Р. Петріна, Бруклин	3	М. Лисий, Порт Артур	2
В. Вовченко, Клівленд	3	М. Галат, Вендик	2
А. К. Петрушевська, Бофало	3	С. Гаврищук, Елизабет	2
Д-р І. Подригуля, Мідлтавн	3	П. Глушко, Бруклин	2
С. Чучук, Шікаго	2	Н. Гавриляк, Ню Йорк	2
Р. Богач, Шікаго	2	Є. Салабан, Шікаго	2
І. Бучацький, Шікаго	2	Я. Семенків, Балтімор	2
А. Бурдяк, Шікаго	2	В. Стасюк, Шікаго	2
о. П. Білон, Джінетто	2	М. Хомішак, Балтімор	1
Т. Косович, Террилл	2	В. Кацюбій, Ню Йорк	1
А. Козак, Филаделфія	2	М. Прус, С. Атл.	1
С. Котис, Ню Брунсвік	2	М. Калакура, Нюарк	1
І. Ковальчук, Шікаго	2	І. Домбровський, Пітсбург	1
Д. Криворучко, Гамілтон	2	А. Ільків, Торонто	1
М. П. Кушлик, Чирчвіл	2	Г. Костів, Лос Енджелес	1
Ф. Калитчук, Трентон	2	А. Телеш, Трентон	1
К. Кушляк, Филаделфія	2	О. Масловський, Шікаго	1
С. Наболотний, Трой	2	І. Шевченко, Сіетел	1
М. Михович, Йонгставн	2		
І. Матляк, Струтерс	2	Разом	$ 149.60
М. Ільків, Ню Йорк	2	Раніше проголошено	7,990.86
В. Періг, Нюбург	2		
Є. Пруц, Шікаго	2	Разом вплинуло	$8,140.46
П. Нахолюк, Дітройт	2	на фонд „Веселки".	

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ПРАЦЯ
HELP WANTED—FEMALE

РЕЄСТРОВАНІ ПІКЛУВАЛЬНИЦІ

- 200 ліжок в загальнім шпиталі й школа піклувальниць. Недавно відкрито новочасний відділ. Легкий доїзд автобусами і поїздами. Знаходиться близ. college на передмісті Ню Йорку.
- Платня від $250 до $300 на місяць.
- Харчі, прання, з мешканням або без.
- Підвишки й аванси що якийсь час.
- Довільні особисті користі.

Зголошення до "Nursing Office".
EAST ORANGE GENERAL HOSPITAL
East Orange, New Jersey

ГОСПОДИНЯ
Опіка над дітьми. Модерний дім у Westchester County. Спання на місці. Добра платня. Всі електричні прилади. Приємна домашня атмосфера.
За інформаціями телефонуйте:
GR 7-2207

ПРАЦЯ
Help Wanted Male—Female

ПЕРЕПЛЕТНЯ ЛІНІЮВАННЯ ПАПЕРУ
Досвідчені в цій праці й при книжках з недрукованим папером. Стала праця, повний час. Голоситись:
STEWART WARREN & BENSON CORP.
480 Canal Street, N.Y.C.
Phone CA 6-2460

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ „В СВОБОДІ"

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ
AUTO REPAIR
GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ.
Постараємося для Вас про езгамін Лайсенсу. Наші учні дістають диплом. Помагаємо в одержанню праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.
L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155 — 2nd Ave., близ. 10th St.
NEW YORK CITY

Спорт

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.
„СІЧ" — ІБЕРІЯ 0:1 (0:0).

Елизабет, 14 листопада 1954. — Сьомі з черги змагання за мистецтво принесли „Січі" першу програну. Вона тим прикріша, що „Січ" грала, а Іберія взяла 2 точки. Передусім цілу першу півгру „Січ" мала ввесь час ініціятиву і не допускала противника вглиб своєї половини. І в часі тої переваги здобула тільки наріжняки, у відношенні 9:0! В 4 хв. 2-ої півгри випад противника дає йому рішальні і єдині ворота дня. Всі зусилля „Січі" змінити вислід — без успіху. „Січ" у реванжі на своєму грищі віддає противникові 2 точки, які добула від нього в Нюарку. Причина? Не тільки добрий воротар і тверда оборона противника, але й власні нерви. Якби „Січ" здобула в 1-ій півгрі хоч би одні ворота, вона була б більше психічно опанована в 2-ій, рішальній півгрі. А це знов, на нашу думку, було б правдоподібніше, якби склад нападу в першій півгрі був: Федишин, Маланчук, Вітюк, Понось, Сохан.

На наступний четвер (День Подяки) „Січ" гоститиме в себе, на новому грищі Галлоран Філд, „Стрілу" з Трентону, а в найближчу неділю „Січ" грає за Чашу Аматорів Америки з Костек С. К. на цьому ж самому грищі.

яз

ШІКАҐО, ІЛЛ.
„ЛЕВИ" — „ВАЙКІНҐС" 3:2 (1:2)

Склад „Левів": Касіян, Тищенко, Мелешко, Кузик (Пундор), Андрушко, Ляхів, Маркевич, Куцан, (Дахнівський II), Дахнівський I, (Коханюк), Ванах, Куляс.

Ворота: Маркевич 2, Ю. Куляс 1.

Глядачів: поверх 500.

У своїх перших змаганнях за професійну чашу ЗДА „Леви" натрапили на несподівано сильного й амбітного противника, цьогорічного мистця I. Шікаґівської Дивізії — „Вайкінґс", що в своїх рядах мав імпортованого змагуна найвищої шведської кляси. — Першу половину „Леви" заграли дуже слабо, чого найкращим доказом було заслужене відношення воріт 1:2 у користь шведів (які провадили до 44 хв. гри 2:0!). Завдяки добрій другій півгрі „Левам" не тільки вдалося вирівняти, але й в останніх хвилинах перерішити вислід, цих незвичайно цікавих та на гарному технічному рівні ведених, змагань. Найкращим нашим змагуном виявився молодий Мелешко на обороні. Дебют Ванаха на шікаґівському ґрунті треба вважати, навіть при наявнім незігранні, абсолютно вдалим.

Роман Дублянпця

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.
ТРИЗУБ — ФЕНІКС 2:1 (0:0).

Ворота стрілили: Світенко в 76 хв. і Чижович в 82 хв.

Минулої неділі відбулися футбольні змагання за аматорську чашу, де Тризуб з тяжким трудом переміг добру німецьку дружину. Гості показались несподівано добрі. Молода дружина грала дуже амбітно, за кожний м'яч провадила завзяту боротьбу, стартувала, і що найважніше часто непокоїла Аннюка. Наші знову, старались їм дорівняти, але таки мали менше з гри.

Перша півгра пройшла по рівнорядній грі в нічию. Гра провадилась в живому темпі, м'яч мандрував від одних до других воріт, так, що оба воротарі мали роботи по самі вуха. І їм треба завдячити нерішений вислід.

Друга півгра завжди зміняється на користь господарів. Що є причиною, годі збагнути. Мабуть в першій півгрі щойно розграються, а зате в другій починають грати. Поява на грищі д-ра Павлічки дещо оживила глядачів, які час-до-часу допінґували Тризубівців. Гра йде дуже інтересно з легкою перевагою наших. Мимо цього противникові вдається в 75 хв. стрілити перші ворота. Довго гості не тішились перемогою, бо зараз Світенко гарним стрілом вирівнює, а незадовго Чижович устійнює провадження. Німці стараються вирівнати, але наш невтомний Гарасим до цього не допускає. При кінці гри наші мають ще нагоди підвищити, але чогось м'яч не хоче забігти до воріт, бо часто минає ворота, або впадає в руки воротареві.

Тризуб виступив до цих змагань в складі: Аннюк, Варварук, Волянюк, Королик, Кривуша, Гарасим, Ґерльовський, Світенко, Зубик, Марчук, д-р Павлічка, Стахровський, Чернявський і Прутько. Суддя добрий.

П. К.

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА РОБІТНЯ
НОВІ ФУТРА
ПЕРЕМОДЕЛЮВАННЯ ФУТЕР
НАПРАВИ ФУТЕР
Найновіші фасони
Найкращі матеріяли
Roman Kussoff
1420 Avenue of the Americas
New York, N. Y.
Between 58 & 59th Sts.
PLaza 9-4238

За 50 років національний прибуток ЗДА становить трильйон долярів

Вашинґтон. — Видавець журналу „Тайм" Генрі Р. Лус обчислює, що національний річний прибуток ЗДА в найближчі десять років піднесеться з теперішніх 360 до 500 більйонів долярів, а наприкінці цього сторіччя виноситиме трильйон долярів. Однак таке піднесення господарського життя, в ЗДА — твердить він, можливе буде тільки тоді, коли і в інших країнах світу добробут зростатиме. Лус промовляв на обіді з нагоди 40-річчя тижневика „Ди Ню Репаблік". Зріст світового багатства — сказав він, — йде впарі із піднесенням життьової стопи людства, і незабаром вже буде старомодним означення нашого віку, як віку достатків. Щодо Америки, то, на думку Луса, її населення повинно більше дбати вже не так про поступ, як про збереження осягненого добробуту.

● Тосканіні, що здобув собі славу найбільшого сучасного дириґента, має тепер 87 років. Вважали, що він уже попрощався з своєю музичною кар'єрою, дириґувавши весною цього року симфонічною оркестрою в Карнеґі Голл в Ню Йорку, після чого від'їхав до Італії, до своєї рідні. Тим часом Міляноька опера Ля Скаля повідомила, що в цьому зимовому сезоні відбудеться відкриття нового оперового театру в Міляно „Мала Скаля", де першою оперою виставлять під дириґуванням Тосканіні „Фальстафа", Верді.

● Біля Гайфи в Палестині зударився поїзд із автобусом. На місці згинуло 10 осіб, а кількадесять поранено.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СОДБУРІ, ОНТ. — Річні збори Т-ва ім. Є. Коновальця відд. 439, відбудуться в понеділок, 29-го листопада, в домі У.Н.О. при вул. Фруд ч. 130, о год. 7:30 веч. Проситься всіх членів прибути, бо рішатимуться дуже важливі справи, корисні для всіх членів. — І. Дацик, предс.; В. Бордун, секр.

Посмертна Згадка

АННА КІВКО, довголітня членка Б-ва Сош. св. Духа, відд. 108 У. Н. Союзу, в Лейквуд, О., померла 1-го листопада 1954 р. Покійна походила зі села Накло, пов. Перемишль. Оставила в смутку 4 дітей: Івана, Марію, Антона і Михайла, брата Івана і сестру Марію. Похорон відбувся при великім здвизі Приятелів і членів У.Н.Союзу. Похоронена із укр. катол. церкви св. апост. Петра й Павла, а відтак на укр. цвинтар. — В. Й П.!

М. Сіліко, секр.

МАРІЯ БІЛАШ, довголітня членка Б-ва св. Василія Вел., відд. 364 у Клівленді Огайо, померла 8-го листопада по довгій недузі в 57 році життя. Покійна родилась 1898 р. в селі Станіславівка, повіт Жовква, Галичина. До Союзу вступила 1920 р. Полишила в смутку дочку Катерину, сина Джорджа і 2 внуки. Похорон відбувся 11. листопада з дому жалоби до церкви св. Ап. Петра і Павла, а опісля на кат. цвинтар, при участі Родини, Приятелів і Членів Б-ва, що прийшли численно віддати Покійній останню пошану. — В. Їй П.!

Я. Кравчук, секр.

ІВАН ХОМЯК, член Т-ва ім. І. Франка, відд. 146 УНСоюзу в Дітройті, помер трагічно, забитий автом на вулиці 3-го листопада 1954 р., у 53 році життя. Покійний походив з с. Сарники, повіт Бібрка, Галичина. До Союзу вступив в 1936 р. Полишив дружину Катерину, доню Мирославу, брата Степана, брата і 3 сестри в старім краю. Похований на Grand Lawn Cemetery, при великій участи Членів Т-ва, Друзів і Родини. — В. Й. П.!

REAL ESTATE

MARINE PARK — BROKLYN
Мур. 2-род. дім, два 4½ кімн. апарт., і підвал до винайму. Гараж, газ. огрівання, охор. вікна і двері, сітки, венец. заслони, пральня, прасувальня. Близько шкіл, склепів і комунікацій.
$24,750
Тел. власника CL 2-5126

CROWN HIGHTS — BROOKLYN
Дім напіввідокремлений з червоної цегли, 10 кімнат, модерні, олив. огрівання, сітки, венец. заслони й багато особливостей. Близ. шкіл, склепів і комунікацій. Власник продає по умір. ціні.
Тел. власника President 4-1924

Продам
RAINBOW DINER
У добрім положенні коло фабрик на стейтовій дорозі No. 5. Містимість 51 осіб. Все модерне. Провадж у той бизнес від 2-го лютого 1942 р. По ближчі інформації прошу писати або телефонувати "in person".
WASYL GUDZIJ
236 King St., Herkimer, N. Y.
Телефон: 1913R, Herkimer, N. Y.

МАЮ ТРИ ПЛОЩІ НА ПРОДАЖ.
в New Market, New Jersey.
Від моїх площ одна мінута до Публичної Школи. Околиця залюднена. Добра нагода для доброго покупця. Продаж по дуже низькій ціні. Голоситися до:
A. PASICHNYK
107 St. Mark's Pl., East 8th Street
New York City

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

РІЗДВЯНІ КАРТКИ
Кольорові, нове видання, 4 серії, висилаю 10 штук з ков за $1.00. Більшу кількість 50% знижки.
Адреса:
Rev. M. ANTOCHY
1927. — 5th Street N.E.
Minneapolis, Minn.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

REAL ESTATE

357 Bedford Avenue — Brooklyn
4 поверх. мур. дім з крамницею. 3-5 кімн. апарт. з лазничкою. Один апарт. до зайняття плюс $2,200 приходу. Огрівання гар. водою. Близ. шкіл, склепів і комунікацій. Тільки $10,000.
Телеф. власника
Boulevard 8-6309 вечорами.

3 ДОМИ НА ПРОДАЖ
кожний дім в ціні за $7,500
Мортґедж на кожнім 5,000, отже готівки $2,500.
Всі в Нюарку, добрий рент. 8 покоїв в кожнім мешканні. По ближчі інформації кличте:
MArket 2-8031
або ESsex 3-9347

Bergen Co. Harrington Park
18 хвилин їзди автом до N.Y.C. 35 хвил. автобусом.
RAYMOND HOMES
ЧИ ВАМ ПОДОБАЮТЬСЯ "SPLIT LEVEL" ДОМИ?
7½ КІМНАТ 3 СПАЛЬНІ
Тоді зайдіть оглянути ці доми на чудових площах 100x130. Дім: простірна центр. заля, чудов. їдальня, відпочинкова кімната, модерна каф. лазничка з подвійною умивальнею 8' прибиральня. 3 великі спальні (стінні шафи), модер. кухня, "overhead-door" ґараж. Близько шкіл і комунікацій.
$21,900
10% завдатку — 30 р. G.I. мортґедж.
New FHA Terms for Non-Vets.
JOSEPH RAYMOND
Master Builder
Certified—Bonded—Builder
Member New Jersey Home Builders Association.
Directions: Until you learn short cuts: GW Bridge north 7 miles on Route 9W to Closter Dock Rd., in Alpine, Left to Schraadenburgh & Lafayette Rd. Junction in Harrington Park. Right on Lafayette Rd., a few blocks to Raymond Homes Model.
Property phone: Closter 5-9750
Office: Gilbert 5-2444

LYNDBROOK — Архітект мусить продати власний проєктований дім в Old Yorkshire, 7 кімнат, 4 спальні, мур. дім, огороджена веранда, студіо на піддаші, ґараж на 2 авта, $4,000 екстра. Ціна нижче вартости $23,500.
Телеф власника LY 3-9293

Ділимося з Ріднею Приятелями та Знайомими сумною вісткою, що дня 29-го жовтня 1954 р., відійшов в Бозі від нас ненадійно у 65-ім році життя наш найдорожчий Муж, Батько та Дідо

бл. п. Д-р ТЕОДОР МАТЕЙКО
бувший адвокат в Городенці.
Похорон відбувся дня 1-го листопада 1954 р., в Торонті.
Вічная Йому Пам'ять!
Горем прибиті
ДРУЖИНА, СИН, НЕВІСТКА та ВНУЧКА.

FARMS FOR SALE

В ПОВІТІ OTSEGO; 182 акр. молоч. фарма — з інвентарем і влаштуванням. Около 100 акр. управ. землі, рівне поле. Обора "drive thru" з 24 перегор., нова молочарня, 24 штк. добр. расв худоби. Модер. трактор і всі машини. Вигід. 7-кімн. дім з огрів. і лазничкою. Біля стейт. парку. Шкільн. автобус і пошта. Ціна $14,500. На бажання знимки. Телеф. або пишіть: Bagnardi Realty, 210 Main Street, Oneonta, N. Y. Tel. 2989.

MISCELLANEOUS

Крайові КОВБАСИ
Краківська, святочна кабаноси - українська франкфуртери.
КИШКИ, САЛЬЦЕСОНИ
і різного роду домашні вироби.
ШИНКИ—вуджені й варені.
Першоклясне м'ясо, дріб, набіл і ґросерия.
EUROPEAN HOME PROVISIONS
МИКОЛАЙ НОВИЦЬКИЙ, власник
94 — 3-тя вул. ріг Bergen
PASSAIC, N. J.
Телеф. PR. 8-4756

МАЛИЙ ЗАВДАТОК
затримає Вам кожне купно до свят.
ЗНИЖКИ
звичайно $9.95
$4.95
Продаж Schwinn роверів, дитячі меблі, візки й ін.
Великі візки для ляльок.
Lay-A-Way Christmas Plan
KANTOR'S
Juvenile Furniture
442 Claremont Parkway
Near Park Ave., Bronx, N. Y.
LU 3-1030 — TR 2-9058

ШЕНШИЛІ
по гуртових цінах.
Першоякісні — $350 і більше.
Кожна кількість.
Пишіть по ціни.
ANDES CHINCHILLA SALES
194 Route 17, Paramus, N. J.

НА ПРОДАЖ

ПІЧ
ГАЗОВА, МАЙЖЕ НОВА,
з шамоткою, піч електрична тільки на DC струм
дешево до продажу в Ню Йорку
Телеф. EV 7-5851

Business Opportunity

DRY CLEANING & TAILORING STORE
Повне влашт. Добре полож. при 537 Van Nest Ave. на Вронксі. Нагода для кравця. Низ. рент, доб винайм. Власник продає по д. умірк. ціні. Телеф. власника:
Dobbs Ferry 3-6666

САЛЬОН КРАСИ
Повне й модерне влаштування. Air conditioned, 6 оперейторок. Гарна клієнтеля. Добре биз. положення на Queens. Спільник виїжджає, продається з стратою по д. умір. ціні. Телеф. власника: FI 3-7640 or MI 2-3231, after 7 P.M.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на 1955 РІК
Релігійні, Світські
Ціна 35 цт.
Патріотичні
(Франко - Шевченко — пара)
Ціна 50 цт. за кожний.
Замовлення слати на адресу
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.

Перероблені
МАШИНКИ до ПИСАННЯ
англійські, ціна $25,00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прилади. Потрібно агентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y..
Phone: CHelsea 3-8086

RECORDS — MUSIC

M. G. Olekson's Ukrainian Music Publications

(A) PIANO ACCORDION MUSIC:

(1) Echoes of Ukraine, Alb #1	$2.00 ea.
(2) Ukrainian Folk Dances, Alb. #1	$1.50 ea.
(3) Ukr. Miniature Dance Albs. #1 & 2	$1.50 ea.
(4) Five Ukr. Dances, Albs. #1, 2 & 3	$1.00 ea.

(B) UKRAINIAN CHISTMAS CAROLS

Arr. for Choir and Piano Accomp't.	$1.50 ea.

ALL ORDERS C.O.D.
Trident Records Corp., 270 E. 10th St., New York 9, N.Y.

Ми 25 років провадимо гуртову торгівлю
РОБІТНІ ФУТЕР.
Ми продаємо тепер різного рода футра приватним покупцям по ГУРТОВИХ ЦІНАХ.
НАПРАВЛЯЄМО І ПЕРЕРОБЛЮЄМО СТАРІ ФУТРА.
Зайдіть, самі переконаєтеся. Без зобов'язань купна.
SIDNEY ELOVITZ, INC.
145 West 28th Street New York 1, N. Y.
Відкрито щоденно від 9 A.M. до 7 P.M. за вийнятком неділь.

HANUSEY MUSIC CO.
244 WEST GIRARD AVE. PHILA. 23, PA.
НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ПЛАТІВОК В АМЕРИЦІ
Найкращі патефони — найліпших марок.
Відчинено щоденно від 9:30 рано до 9. вечора.

ДО УКРАЇНЦІВ СТАРОЇ І НОВОЇ ЕМІҐРАЦІЇ!
Одинокий представник найкращих швайцарських годинників „ОМЕҐА" в самому серці української громади на півночі поручає найновіший модель „ОМЕҐА АВТОМАТІК" годинник, що самий накручується.
Ціна від $71.50 і вище.
Великий вибір гарних 14-каратових виробів з золота і срібла на дарунки з різних нагод. Ми тішимося вже 39 років великою українською клієнтелею не лише в Шікаґо, але й висилаємо по всій Америці на C. O. D. замовлення. Гарантуємо і звертаємо гроші, якщо нема 100% задоволення. Догідні сплати без відсотків. Говоримо по-українськи! Приходьте, телефонуйте, замовляйте поштою:
M. J. HARRIS JEWELER,
1949 W. Chicago Ave. Chicago, Ill.
Tel. Seeley 3-5753

УВАГА!
НАЙКРАЩИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК
Мужеські й жіночі ПЕРСТЕНІ З ТРИЗУБОМ
Перстені зроблені з 14 каратового (европейського) золота з повною ґарантією. Тризуб вирізьблений по-мистецьки та виповнений золотом в камені шафірового кольору.
Користайте з цієї небувалої нагоди і набудьте цю чудову річ! Замовляйте або безпосередньо в організації до якої Ви належите, або в крамниці золотарських виробів
МИХАЙЛА ДВОРСЬКОГО,
688 ГАДСОН ЕВЕНЮ, РАЧЕСТЕР 21, Н. Й.
Жіночий перстень з червоного золота $29.00 з податком
Мужеський перстень з червоного золота $39.50 з податком
Для Українців з Рачестеру даємо НА ВИГІДНІ СПЛАТИ — для позамісцевих ВИСИЛАЄЗО за ПІСЛЯПЛАТОЮ. Особи або фірми, заінтересовані в перепродажі цих перстенів, просимо голоситись на нашу адресу. Ґарантуємо за вдоволення. Кожний продавець одержить перстень на показ для своїх клієнтів.
Для вигоди наших покупців ці перстені можна одержати в Ню Йорку — АРКА; в Бофало — БАЗАР.
Хай не буде ані одного Українця, який не скористав би з цієї небувалої нагоди, та не набув собі цього перстенця — що кожної хвилини буде нам пригадувати „хто ми такі і чиї ми діти"!!!!
При писемних замовленнях просимо подати вимір пальця.
● Всі замовлення полагоджуємо негайно! ●
M. DWORSKY Jewelers
688 HUDSON AVENUE, ROCHESTER 21, N. Y.
Tel.: HAmilton 3424

ЗИМА НАДХОДИТЬ!
COAL CASH
LACKAWANNA
ВУГІЛЛЯ
АНТРАЦИТ
STOVE & NUT .... $20.95 ton
PEA ...... $17.95 ton
BUCK .... $15.95 ton
Олива до огрівання і кокс.
SAFEWAY COAL CO.
Jersey City HE 5-7570

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ МЕБЛІВ
Sound Furniture M'fg. Co.
ПАВЛА МАРКА
430 EAST 10th STREET, NEW YORK 9, N. Y.
Телефон: CAnal 8-4140
В НАШОМУ СКЛАДІ МОЖНА НАБУТИ НАЙНОВІШІ МОДЕЛІ МЕБЛІВ: СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ, ВІТАЛЬНІ і т.п. Модерні моделі різних столів з мармуровими, або скляними плитами, або в стилевому виконанні.
Коли бажаєте гарно умеблювати свій новий дім, прикрасити помешкання, чи кімнату для дітей, або відновити свої старі меблі, просимо удатися до нас з повним довір'ям. Крім того переробляємо і виконуємо нові устаткування склепів, клюбів і взагалі всякі праці з дерева.
ВИКОНАНА НАМИ РОБОТА Є ВИСОКОЯКІСНА І ҐАРАНТОВАНА, А ЦІНИ ФАБРИЧНІ.
Фабрика відкрита щодня від год. 8 рано до 5 пополудні, а в суботу до год. 1.

ТАРЗАН, ч. 3372. Передчасний вибух

HARD-LUCK HARRIGAN OFFERED THE APE-MAN HIS ELIXIR. TARZAN TOOK IT --- AND SNIFFED.
THEN, WHILE HARRIGAN WAITED BREATHLESSLY -- TARZAN DRANK.
THE APE-MAN'S REACTION WAS EXPLOSIVE: HE LET OUT A FEARSOME BELLOW OF RAGE.

Невдаха Гаррігеи запропонував мавполюдині свій еліксир. Тарзан взяв його ... і понюхав.

І тоді, як Гаррігеи з запертим віддихом чекав... Тарзан випив.

Реакція мавполюдини була вибухова. Вона дмухнула зі страхітливим гнівом.

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиці
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568